

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Hodnocení dopadů čerpání strukturálních fondů Evropské unie na konkurenceschopnost
členských států v programovém období 2007-2013

Evaluation of the Impacts of the European Union Structural Funds on the Member States
Competitiveness in the Programming Period 2007-2013

Student: Bc. Chovanečková Lucie

Vedoucí diplomové práce: Ing. Michaela Staníčková, Ph.D.

Ostrava 2018

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra evropské integrace

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Lucie Chovanečková**

Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6210T004 Eurospráva

Téma: Hodnocení dopadů čerpání strukturálních fondů Evropské unie
na konkurenceschopnost členských států v programovém období
2007–2013
Evaluation of the Impacts of the European Union Structural Funds
on the Member States Competitiveness in the Programming Period
2007–2013

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teoretické vymezení politiky soudržnosti Evropské unie a konceptu konkurenceschopnosti
 3. Ex post hodnocení politiky soudržnosti Evropské unie v členských státech v programovém období 2007–2013
 4. Aplikace metody analýzy obalu dat k hodnocení dopadů čerpání strukturálních fondů Evropské unie na konkurenceschopnost členských států v programovém období 2007–2013
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- CHURSIN, Alexander and Yury MAKAROV. *Management of Competitiveness*. Cham: Springer, 2015. 378 s. ISBN 978-3-319-16243-0.
- WARD, Terry et al. *Ex post evaluation of Cohesion Policy programmes 2007–2013, focusing on the European Regional Development Fund (ERDF) and the Cohesion Fund (CF)*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016. 230 s. ISBN 978-92-79-61655-6.
- ZHU, Joe. *Data Envelopment Analysis. A Handbook of Models and Methods*. New York: Springer, 2015. 465 s. ISBN 978-1-4899-7552-2.

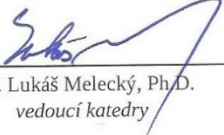
Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Michaela Staníčková, Ph.D.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 27.04.2018

Ing. Lukáš Melecký, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Místopřísežné prohlášení

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, kromě přílohy 1, 2 a 4, vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 27. 4. 2018

.....

Bc. Lucie Chovanečková

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé diplomové práce Ing. Michaele Staníčkové, Ph.D. za odborné vedení, poskytování rad a za čas, který mi věnovala při vypracování mé diplomové práce.

Obsah

1. Úvod	5
2. Teoretické vymezení politiky soudržnosti Evropské unie a konceptu konkurenceschopnosti.....	8
<i>2.1 Teoretické vymezení konceptu konkurenceschopnosti</i>	<i>8</i>
2.1.1 Konkurenceschopnost v ekonomické teorii	8
2.1.2 Mikroekonomická úroveň konkurenceschopnosti	10
2.1.3 Makroekonomická úroveň konkurenceschopnosti.....	12
2.1.4 Regionální úroveň konkurenceschopnosti	16
<i>2.2 Teoretické vymezení politiky soudržnosti Evropské unie</i>	<i>19</i>
2.2.1 Historický vývoj politiky soudržnosti EU.....	21
2.2.2 Nástroje politiky soudržnosti	24
2.2.4 Politika soudržnosti v programovém období 2007-2013	29
2.2.5 Politika soudržnosti v programovém období 2014-2020	32
3. Ex post hodnocení politiky soudržnosti Evropské unie v členských státech v programovém období 2007-2013.....	36
<i>3.1 Metodický přístup k hodnocení realizace politiky soudržnosti EU v členských státech v programovém období 2007-2013</i>	<i>36</i>
<i>3.2 Metoda analýzy obalu dat pro hodnocení efektivity čerpání strukturální pomoci v členských státech EU v období 2007-2013.....</i>	<i>40</i>
3.3.1 Vymezení politiky soudržnosti EU v programovém období 2007-2013	50
3.3.2 Datová základna pro hodnocení politiky soudržnosti EU a konkurenceschopnosti členských států EU	56
4. Aplikace metody analýzy obalu dat k hodnocení dopadů čerpání strukturálních fondů Evropské unie na konkurenceschopnost členských států v programovém období 2007-2013.....	63
<i>4.1 Předzpracování a posouzení využitelnosti shromážděných dat</i>	<i>63</i>

<i>4.2 Statický model hodnocení efektivity čerpání strukturální pomoci členských států Evropské unie prostřednictvím metody analýzy obalu dat.....</i>	<i>71</i>
4.2.1 Výstupově orientovaný model OO CCR CRS	72
4.2.2 Výstupově orientovaný model OO APM CRS	73
4.2.3 Dopad čerpání finančních prostředků členskými státy EU na konkurenceschopnost těchto států.....	74
5. Závěr.....	81
Seznam použité literatury.....	84
Seznam zkratk	
Seznam tabulek, grafů, obrázků	
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1. Úvod

Tématem diplomové práce je hodnocení dopadů čerpání strukturálních fondů Evropské unie na konkurenceschopnost členských států v programovém období 2007-2013. Politika soudržnosti je důležitým tématem v rámci celé Evropské unie, neboť svými finančními prostředky významně přispívá k jejímu harmonickému vývoji. Její nastavení však bývá často předmětem kritiky některých politiků, ale také občanů Evropské unie, kteří jsou někdy skeptičtí vůči této politice a s evropskými dotacemi si spojují pouze nekalé praktiky. Téma diplomové práce je vybráno tak, aby bylo možné ověřit a dokázat, že politika soudržnosti Evropské unie, a celkově také regionální politika Evropské unie, mají smysl a finanční prostředky, které členské státy Evropské unie z těchto fondů čerpají, jsou pro ně užitečné například při zvyšování úrovně jejich konkurenceschopnosti.

Politika soudržnosti Evropské unie patří mezi nejdůležitější politiky Evropské unie a zároveň je koncept soudržnosti často diskutovanou oblastí. Cílem této politiky je podporovat harmonický vývoj jak jednotlivých členských států tak samotné Evropské unie jako celku. Tato politika je důležitá z toho důvodu, že soudržnost se řadí mezi základní politické cíle Evropské unie. Dalšími důležitými cíli Evropské unie jsou například prosazování míru, zajištění svobody a bezpečnosti, boj proti sociálnímu vyloučení. Od samotných počátků prošla politika soudržnosti velkým vývojem, co se týče legislativy, jejích nástrojů a celého nastavení politiky. S každým novým programovým obdobím došlo k její modernizaci takovým způsobem, aby mohla dobře plnit své cíle, fungovat bez větších problémů a být tak nedílnou součástí dnešní Evropské unie. Koncept Hospodářské a sociální soudržnosti byl formalizován v 90. letech 20. století Maastrichtskou smlouvou. Důležitým krokem pro politiku soudržnosti bylo vymezení územní soudržnosti Lisabonskou smlouvou. Územní soudržnost společně s hospodářskou a sociální soudržností spolu tvoří koncept soudržnosti. Ústředním bodem politiky soudržnosti Evropské unie jsou regionální disparity či rozdíly. Od těchto disparit je odvozována celá definice konceptu soudržnosti. Hlavním cílem této politiky je snaha co nejvíce snižovat ekonomické, sociální a územní rozdíly mezi jednotlivými regiony, a v konečném důsledku tak mezi členskými státy Evropské unie.

S politikou soudržnosti Evropské unie a regionálními disparitami úzce souvisí koncept konkurenceschopnosti. V současné době je konkurenceschopnost stále více diskutované téma, neboť dané státy mezi sebou soupeří, kdo lépe obstojí ve světové ekonomice a jakými prostředky toho dosáhne. Aby stát mohl spravedlivě soutěžit s ostatními, musí si vytvořit určité konkurenční výhody, například příznivější podmínky pro podnikání, vyšší produktivitu práce,

příznivější daňové prostředí apod. Čím vyšší konkurenceschopnosti region či stát dosáhne, tím lépe dokáže konkurovat ostatním subjektům světového hospodářství. Nejen státy se snaží vytvořit si konkureční výhody, ale také jednotlivá světová integrační seskupení. Koncept konkurenceschopnosti se začal rozvíjet v 80. letech 20. století ve Spojených státech amerických které nechtěly ztratit technologický náskok před Japonskem a proto začaly být vypracovávány studie, jež měly právě na tuto hrozbu ztráty konkurenceschopnosti Spojených států amerických upozornit. Na konkurenceschopnost lze nahlížet ze tří základních pohledů a těmi jsou mikroekonomická, makroekonomická a regionální konkurenceschopnost. Pojem mikroekonomická konkurenceschopnost je používán v případě firem, makroekonomická konkurenceschopnost v případě států a koncept regionální konkurenceschopnosti je aplikovaný na jednotlivé regiony. V diplomové práci je zkoumána konkurenceschopnost členských států Evropské unie, tedy makroekonomická konkurenceschopnost.

Cílem diplomové práce je hodnocení dopadů čerpání strukturálních fondů Evropské unie na konkurenceschopnost členských států v programovém období 2007-2013. K naplnění hlavního cíle vedou dílčí oblasti zaměření diplomové práce, které jsou následující. Prostřednictvím dostupných informací je nutné charakterizovat koncepty soudržnosti a konkurenceschopnosti ve specifických podmínkách Evropské unie. Dále popsat realizaci politiky soudržnosti v programovém období 2007-2013 a popsat využití finančních prostředků v daném období. Poslední dílčí oblastí je, za pomoci softwaru DEA Frontier-Add-In, vypočítat efektivitu čerpání finančních prostředků členskými státy Evropské unie v programovém období 2007-2013 a vyhodnotit dopad tohoto čerpání na konkurenceschopnost daných států.

Diplomová práce je rozdělena do celkem pěti kapitol včetně úvodu a závěru. První tematická kapitola je teoretická a obsahuje informace o konceptech konkurenceschopnosti a soudržnosti. První část kapitoly je věnována základní charakteristice konceptu konkurenceschopnosti a druhá část se zabývá konceptem politiky soudržnosti. V kapitole je popsán vývoj této politiky a jsou charakterizovány také tři poslední programová období 2000-2006, 2007-2013 a aktuálně platné programového období 2014-2020. Druhá kapitola je věnována ex-post hodnocení politiky soudržnosti a popisu multikriteriální matematické metody, která byla použita při empirické analýze efektivity. Třetí kapitola obsahuje podrobné informace o datové základně, která byla vybrána pro analýzu provedenou prostřednictvím metody analýzy obalu dat, která je podrobně popsána v druhé části této kapitoly. Praktická část práce, tj. v pořadí čtvrtá kapitola, je zaměřena na výpočet efektivity čerpání finančních prostředků členskými státy Evropské unie a následné vyhodnocení efektivně a neefektivně čerpajících států. V samotném

závěru poslední tématické kapitoly jsou výsledky porovnány s výsledky Regionálního indexu konkurenceschopnosti v letech 2010 a 2013, a je vyhodnocen dopad čerpání finančních prostředků na konkurenceschopnost států.

Teoretická část diplomové práce je zpracována především prostřednictvím metod deskripce, analýzy dostupných informací a následně dedukce, která vychází ze získaných známých, ověřených a platných informací a znalostí. Uvedené metody tak umožňují postupně vyvozovat konkrétní závěry z obecných informací. Prostřednictvím metody dedukce jsou, na základě stanoveného předpokladu a výsledků empirické analýzy, vyvozeny závěry o hodnocených zemích. V diplomové práci je hodnocení postaveno na předpokladu, že čím efektivněji čerpaly členské státy Evropské unie finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie v programovém období 2007-2013, tím vyšší úroveň konkurenceschopnosti dosáhly.

Empirická část diplomové práce vychází z metody indukce a také je v práci využita metoda komparace a metoda historická. Historická metoda je v práci využita pro výklad a následné pochopení vývoje politiky soudržnosti Evropské unie. Metoda mezinárodní komparace je využita při porovnávání výsledků efektivity čerpání finančních prostředků a úrovně dosažené konkurenceschopnosti. Další metodou je nepřímé pozorování, kdy je sledováno umístění členských států Evropské unie v žebříčku konkurenceschopnosti, který je sestaven na základě tvorby kompozitního indexu. Poslední metoda, která byla v práci využita je multikriteriální metoda analýzy obalu dat, prostřednictvím které je hodnocena efektivita čerpání finančních prostředků členskými státy Evropské unie ze strukturálních fondů Evropské unie.

Data pro diplomovou práci byla převzata z databáze Evropské komise ze zprávy *Ex-post hodnocení kohézní politiky v programovém období 2007-2013, zaměřené na Evropský fond regionálního rozvoje a Fond soudržnosti (Ex post evaluation of Cohesion Policy programmes 2007-2013, focusing on the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund)*, a dále z dílčích zpráv o hodnocení politiky soudržnosti v jednotlivých členských státech Evropské unie. Informace o hodnocení konkurenceschopnosti jsou také z datových zdrojů Evropské komise. Data týkající se problematiky konkurenceschopnosti byla převzata ze zpráv Evropské komise týkající se Indexu regionální konkurenceschopnosti Evropské unie 2010 a 2013.

2. Teoretické vymezení politiky soudržnosti Evropské unie a konceptu konkurenceschopnosti

Problematika konkurenceschopnosti je v současném globalizovaném světě řazena mezi takzvaná „top témata“, jinými slovy je konkurenceschopnost na současné světové scéně tématem číslo jedna. Globalizační procesy šířící se napříč všemi světovými ekonomikami vytvářejí tlak na jednotlivé státy, jak v oblasti ekonomické, tak politické, sociální či kulturní. Právě pod vlivem zmíněných globalizačních procesů se zvyšuje konkurence mezi jednotlivými světovými ekonomikami, ale také mezi členskými státy Evropské unie. Koncepty konkurenceschopnosti a soudržnosti spolu úzce souvisí. V kontextu Evropské unie je soudržnost spojována zejména s disparitami mezi členskými státy EU či jejich regiony. Následkem prohlubování těchto rozdílů je potom snižování konkurenceschopnosti jednotlivých států, ale také Evropské unie jako celku.

2.1 Teoretické vymezení konceptu konkurenceschopnosti

Konkurenceschopnost je v současném globalizovaném světě jednou z nejsledovanějších charakteristik národních ekonomik. Zájem o ni se ze strany akademiků, politiků a zástupců podnikového sektoru začal rozvíjet od 80. let 20. století, což bylo vyvoláno důsledky vývoje v 70. letech 20. století spojených se strukturálními krizemi a růstem nové konkurence ve světové ekonomice (Steinmetzová, 2008). Základem úspěchu subjektů v současné světové ekonomice je vytvoření konkurenční výhody, její udržení a rozvíjení či přizpůsobení se dle podmínek trhu. Nyní jde však o to, aby byla budoucnost konkurenceschopná v procesu globalizace a integrace z pohledu a pozice daných ekonomických subjektů. Jednotlivé státy sledují své postavení v řadě žebříčků celosvětového srovnávání a hodnocení makroekonomické konkurenceschopnosti. Konkrétní umístění dané země vůči kulturně, ekonomicky nebo politicky blízkým státům se považuje za důležitý ukazatel hodnocení vyspělosti a efektivity politicko-ekonomického nastavení dané země. Konkurenceschopnost je stěžejní problematikou také pro *Evropskou unii* (European Union, EU), jež se snaží zvýšit svou konkurenční výhodu a vylepšit tak své postavení na světové scéně (Melecký, Staníčková, 2015).

2.1.1 Konkurenceschopnost v ekonomické teorii

Přesto, že pojem konkurenceschopnost vznikl až v druhé polovině 20. století, existují studie a teorie, které s konkurenceschopností souvisí a dají se tak považovat za předchůdce teorií o ní. Zakladatel klasické ekonomické školy Adam Smith byl jedním z prvních autorů, kteří přispěli

k teorii konkurenceschopnosti. Ve svém díle *Pojednání o podstatě a původu bohatství národů* definoval tři základní výrobní faktory přispívající k bohatství národů, a sice práci, půdu a kapitál. Specifikoval teorii absolutních výhod¹, na kterou navázal David Ricardo s teorií komparativních výhod². Jiným faktorem přispívajícím k bohatství národů, je dle Smitha dělba práce. Ta má příznivý vliv na konkurenci a napomáhá tak k efektivnějšímu využití zdrojů. Všechny země mají danou roli při dělbě práce na základě jejich komparativní výhody.

V keynesovské ekonomii se kapitál a práce vzájemně doplňují, existují nepružné ceny a mzdy a také jsou na rozdíl od klasické školy nutné vládní intervence do hospodářství. Předpoklad nedokonalých trhů umožňuje národní či regionální rozdíly a zmíněné zásahy států do ekonomiky umožňují dosáhnout konvergence jednotlivých zemí a regionů.

Důležitost inovací, nových technologií, vzdělání a know-how ve svých studiích o faktorech ekonomického růstu vyzdvihoval Robert Solow. Se Solowem je spojována teorie růstu. Na něho navázali Robert E. Lucas a Paul M. Romer novou teorií endogenního růstu, která využívá faktory, jako jsou úroveň výzkumu a vývoje, investice do lidského kapitálu. Důsledkem rozdílů právě v oblasti technologií a lidského kapitálu jsou národní či regionální rozdíly v produktivitě nebo růstu.

Konkurenceschopnost byla v rámci jednotlivých historických ekonomických škol a teoretických přístupů chápána spíše jako synonymum pro exportní výkonnost země a byla tedy označována jako vnější konkurenceschopnost. Postupně se ale chápání konkurenceschopnosti rozšiřovalo a současným trendem je spíše její agregátní pojetí. Pro konkurenceschopnou ekonomiku je tedy důležitý nejen úspěch v mezinárodním obchodě, ale současně také pozitivní vývoj makroekonomických ukazatelů a především dlouhodobě udržitelný ekonomický růst (Staníčková, 2014, s. 13-14).

V ekonomické literatuře neexistuje jednoznačná definice, která by popisovala problematiku konkurenceschopnosti. Na tento problém je možné nahlížet z několika úhlů pohledu. V tom nejužším pojetí lze konkurenceschopnost chápat jako komparativní pohled na daný subjekt (stát, region, podnik) a jeho schopnost či výkonnost prodávat a nabízet zboží nebo služby na trhu, kde dochází ke střetu s konkurencí. Jiný pohled na konkurenceschopnost

¹ Země dosahuje absolutní výhody, jestliže dokáže vyrábět dané zboží s absolutně nižšími náklady než ostatní státy. Se stejným množstvím zdrojů dokáže vyrobit větší objem produkce než zahraniční konkurence a může toto zboží prodávat za nižší cenu než ostatní země (Jurečka a kol., 2010)

² Každá země se zaměří na produkci těch statků a služeb, které vyrábí s relativně nižšími náklady. Tyto statky a služby pak země bude vyvážet i do zahraničí a dovážet bude ty statky a služby, které naopak vyrábí s relativně vyššími náklady (Jurečka a kol., 2010).

je spojen s produktivitou pracovníků daného státu. Z tohoto přístupu vychází *Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj* (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD). Konkurenceschopnost lze definovat jako schopnost korporací, odvětví, regionů, národů, nadnárodních celků generovat vysokou úroveň příjmů z výrobních faktorů i relativně vysokou úroveň jejich využití, a to za podmínek, kdy prostřednictvím vyprodukované zboží a služby obstály v testu mezinárodní konkurence na trzích, kde panují podmínky volného obchodu a rovných tržních příležitostí (Steinmetzová, 2008, s. 35). Dále existují i širší pojetí konkurenceschopnosti nazývané jako agregátní či víceúrovňová. Tento přístup klade důraz na roli produktivity, jejíž vývoj dále ovlivňuje makroekonomické indikátory (Chursin, Makarov, 2015).

2.1.2 Mikroekonomická úroveň konkurenceschopnosti

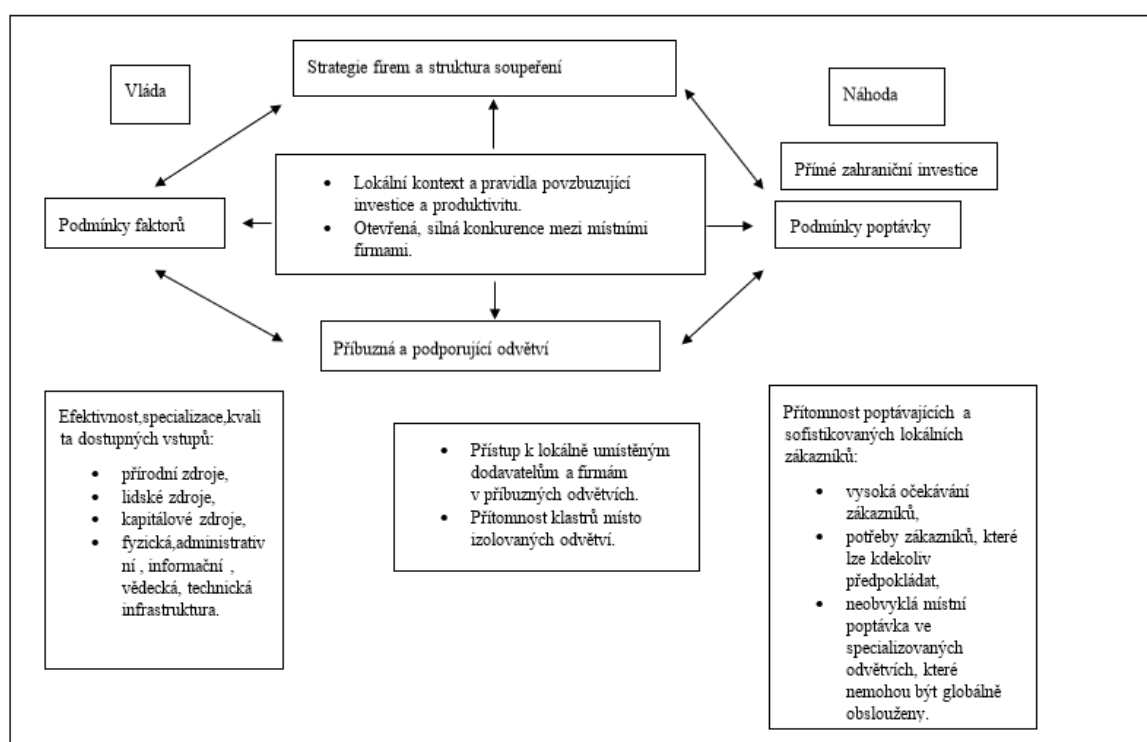
Konkurenceschopnost na mikroekonomické úrovni je výchozím a současně metodologicky nejvyjasněnějším přístupem k chápání konkurenceschopnosti. Samotný pojem konkurenceschopnost byl na počátku spojován jen s firmami a firemními strategiemi.

Jedním z nejpodstatnějších teoretických základů konkurenceschopnosti rozvinul Michael Porter. Ve svém nejslavnějším díle *Konkurenceschopnost národů* (1990) propojil konkurenceschopnost s produktivitou a položil základy mikroekonomické teorii konkurenceschopnosti s modelem diamantu (viz obrázek 2.1), ve kterém jsou definovány její hlavní determinanty.

Pro pochopení konkurenceschopnosti je podle Portera důležité znát její zdroje. Za základní zdroj konkurenceschopnosti bývá považována konkurenční výhoda, kterou firmy získaly pomocí výroby, působnosti na trzích ve srovnání se svými soupeři na trhu dalšími způsoby. Konkurenční výhoda se vztahuje na schopnost firmy udržet svou pozici na daném trhu. Dle Portera jsou konkurenční výhody v globální ekonomice silně lokalizovány a vznikají z koncentrace vysoce specializovaných znalostí, institucí, příbuzných firem a zákazníků. V souladu s tím prosazuje koncept klastrů, které chápe jako geografická soustředění vzájemně provázaných firem, specializovaných dodavatelů a poskytovatelů služeb a dalších institucí (Skokan, 2004).

Na následujícím obrázku 2.1 je znázorněn Porterův model diamantu konkurenceschopnosti. Podle Portera žádná samostatná politika není schopna vytvářet konkurenceschopnost. Tu je možno tvořit jen prostřednictvím zlepšení v různých individuálních oblastech, kterými jsou například vzdělávání, dopravní infrastruktura, finanční trhy či sofistikovanost zákazníků.

Obr. 2.1 Porterův model diamantu konkurenceschonosti

Zdroj: Porter, 1990; vlastní zpracování, 2018

Konkurenceschopnost firem je možné chápat jako schopnost firem poskytovat výrobky a služby stejně nebo efektivněji než jejich významní konkurenti. Z pohledu mikroekonomického je na konkurenceschopnost nahlíženo jako na základ úspěchu podnikatelských subjektů na mezinárodních trzích bez protekcionistických opatření a subvencí.

Většina teoretických přístupů se shoduje na tom, že synonymem pro konkurenceschopnost je z hlediska příčin produktivita a z hlediska důsledků zvyšující se životní úroveň a zaměstnanost. Konkurenceschopnost je pak měřena prostřednictvím produktivity, protože vysoká úroveň produktivity umožňuje dosažení vysokých mezd, a tudíž i vysoké životní úrovně. Měřítkem konkurenceschopnosti firmy v obchodovatelném zboží je její ziskovost, exportní ukazatele a podíl na globálním a regionálním trhu. U neobchodovatelných statků je měření konkurenceschopnosti obtížné z důvodu neexistujícího přímého testu tržní výkonnosti. Na první pohled by se dalo říci, že jsou při hodnocení konkurenceschopnosti firem důležité pouze ceny mezinárodně obchodovatelných statků, jelikož pouze ty přímo ovlivňují cenovou konkurenceschopnost. Ceny mezinárodně neobchodovatelných statků však ovlivňují náklady výrobců mezinárodně obchodovatelných statků. Záleží poté na jejich flexibilitě, zda a v jaké míře se potom vyšší ceny vstupů promítnou do cen výstupů. Krátkodobě jsou výrobci schopni takový šok absorbovat, pokud má však permanentní podobu, je jen otázkou času, kdy k přizpůsobení cen dojde (Fojtíková a kol., 2014, s. 231).

2.1.3 Makroekonomická úroveň konkurenceschopnosti

Další rovinou konkurenceschopnosti je makroekonomická úroveň, která se považuje za nejkontroverznější. Jednoduše řečeno se jedná o konkurenceschopnost států. Tento relativně nový pojem se dostává do popředí zájmu v posledních třech desetiletích v důsledku změn ve světové ekonomice. Globalizace vede ke zviditelnění konkurence zemí a makroregionů a také zvyšuje nároky na jejich konkurenceschopnost.

V dnešním světě je konkurenceschopnost národních ekonomik jednou z nejdůležitější a současně nejsledovanějších charakteristik zemí. Růst konkurenceschopnosti států se řadí mezi hlavní priority hospodářských politik zemí, přesto neexistuje jednotný přístup k chápání tohoto pojmu na úrovni národních států. Problémem definice makroekonomické konkurenceschopnosti je otázka, zda mezi sebou jednotlivá území doopravdy soutěží nebo jestli je konkurenceschopnost jen nepřiměřené označení pro hodnocení zdraví ekonomiky.

Podle Paula Krugmana státy nejsou firmy, tudíž spolu nemohou jako firmy soupeřit. Krugman varuje před neopatrným používáním pojmu národní konkurenceschopnost. V případě, že by byl kladen příliš velký důraz na konkurenceschopnost, může to podle něj vyvolat negativní důsledky na národní ekonomiku. To je dáno faktem, že termín nemá v absolutním smyslu velký význam. Důležitý je až při komparaci subjektů a jejich konkurentů. Na druhou stranu, opatrný přístup ke konkurenceschopnosti může vést ke stimulaci příznivých procesů interakce mezi socioekonomickými aktéry.

Rozdíl mezi mikroekonomickou a makroekonomickou konkurenceschopností spočívá v kritériu přežití. To říká, že státy si nemohou konkurovat stejným způsobem jako firmy. Pokud je podnik nekonkurenceschopný, postupem času odchází z trhu. V případě státu tomu tak není a ani být nemůže. Z těchto myšlenek se postupně vyvinulo několik směrů definicí národní konkurenceschopnosti.

Vnější konkurenceschopnost je hodnocena podle exportní výkonnosti dané země. *Země se stává více či méně konkurenceschopnou, jestliže se v důsledku vývoje cenově nákladových faktorů zlepšila či zhoršila její schopnost prodávat na zahraničních trzích* (Balassa, cit. Cellini a Soci, 2002, s. 5). Konkurenceschopnost ekonomiky je v tomto případě hodnocena dle její schopnosti dosahovat dobrých výsledků na mezinárodním trhu. To znamená, že ekonomika může být konkurenceschopná v případě, že její statky a služby jsou úspěšné jak na zahraničním, tak na domácím trhu. Indikátory, které lze použít k měření takovéto konkurenceschopnosti mohou být objem exportu a importu, výkonová bilance či indexy komparativních výhod.

Dalším druhem makroekonomické úrovně konkurenceschopnosti je *agregátní* neboli *celková konkurenceschopnost*. V tomto případě lze ekonomiku považovat za konkurenceschopnou, když její základní makroekonomické ukazatele (růst HDP, životní úroveň, zaměstnanost) vykazují pozitivní trajektorii. Bývá zdůrazňována role produktivity, jejíž neustálý růst je nutný pro dosahování příznivých výsledků ve zmíněných ekonomických ukazatelích.

Koncept agregátní konkurenceschopnosti byl postupně rozšířen Stéphanem Garellim. Ten je autorem *multikriteriálního hodnocení konkurenceschopnosti*. Při hodnocení konkurenceschopnosti států využívá kromě kvantitativních faktorů i faktory kvalitativní tzv. soft faktory. Garelliho přístup ke konkurenceschopnosti bývá označován jako *benchmarking*, tzn. komparace ekonomických ale i neekonomických determinantů konkurenceschopnosti (Garelli, 2006).

Širší nebo také *multikriteriální pojetí konkurenceschopnosti* je komplexní funkcí vztahů mezi determinanty ekonomického rozvoje, kterými jsou například schopnost domácích firem prodávat své produkty na trzích, hodnota produktů a efektivita jejich produkce nebo stupeň využití domácího kapitálu. Při zahrnutí širšího spektra faktorů může být konkurenceschopnost chápána jako celková atraktivnost dané země. Tato atraktivnost je jakýmsi souborem znaků, které umožňují ekonomice překonávat jiné ekonomiky ve schopnosti generovat národní důchod a přitahovat tak faktory produkce. Do zmíněného souboru znaků patří komparativní výhody, daňový režim, trh práce, politická situace, geografická poloha apod.

Některá pojetí konkurenceschopnosti kromě jiného zdůrazňují udržitelnost růstové výkonnosti či životní úrovně. „*Ekonomika je konkurenceschopná, jestliže si její populace může užívat vysokého a rostoucího životního standardu na udržitelném základě*“ (EC, cit. v Mayerhofer, 2005, s. 3). „*V širším pojetí označuje konkurenceschopnost souhrn předpokladů pro dosahování dlouhodobě udržitelné růstové výkonnosti, a tím i zvyšování ekonomické úrovně v podmínkách vnitřní a vnější rovnováhy*“ (Kadeřábková, 2001, s. 64). V širším pojetí konkurenceschopnost zahrnuje tedy kvalitu života, která mimo jiné obsahuje i celou řadu neekonomických proměnných (Melecký, Staníčková, 2015).

Výše zmíněné definice mají společný základ ve schopnosti ekonomiky dosahovat dlouhodobého ekonomického růstu, prosperity a zvyšování životní úrovně.

Systémové pojetí konkurenceschopnosti zemí je nejnovějším přístupem k této problematice. Velice se podobá multikriteriálnímu (širšímu) přístupu ke konkurenceschopnosti států. Oba tyto přístupy zahrnují při hodnocení konkurenceschopnosti velký počet kvantitativních

i kvalitativních faktorů, které ovlivňují konkurenceschopnost zemí. Soubor těchto faktorů není nikdy konečný a může se neustále měnit. Systémové pojetí konkurenceschopnosti je však ještě o něco širší než multikriteriální pojetí. Je totiž sledováno kromě souboru faktorů ovlivňujících konkurenceschopnost také postavení těchto faktorů a jejich vzájemné vztahy. Představitelem tohoto přístupu ke konkurenceschopnosti jednotlivých států je Timo J. Hämäläinen. Ten klade důraz na uspořádání systému a jeho vliv na ekonomickou výkonnost a celkovou konkurenceschopnost zemí. Hovoří o systémovém rámci konkurenceschopnosti. Konkurenceschopné totiž podle něj musí být všechny úrovně konkurenceschopnosti (výrobek, podnik, klastr, stát) a zároveň musí ve své konkurenceschopnosti spolupracovat tak, aby vzájemně svou konkurenceschopnost nesnižovaly (Kačírková, 2017).

Pro hodnocení konkurenceschopnosti na národní úrovni jsou využívány multikriteriální indexy světových organizací. První takovou organizací je *Světové ekonomické fórum* (World Economic Forum, WEF). WEF vydává každý rok *Zprávu o globální konkurenceschopnosti* (Global Competitiveness Report, GCR). Ve zprávě WEF srovnává jednotlivé národní ekonomiky a sestavuje žebříček konkurenceschopnosti zemí. K tomu všemu organizace používá více než sto různých ukazatelů, které se staly výchozími pro sestrojení *indexu globální konkurenceschopnosti* (Global Competitiveness Index, GCI). Index se skládá z dvanácti pilířů a jeho podoba je vyobrazena v tabulce 2.1. Index je dále rozdělen na dvě části: *index růstové konkurenceschopnosti* (Growth Competitiveness Index, GCI), *index mikroekonomické konkurenceschopnosti* (Microeconomic Competitiveness Index, MICI). Dílčí index GCI slouží pro hodnocení zemí z hlediska makroekonomického. Charakterizuje růstové vyhlídky zemí na následujících pět let. Index MICI je využíván k hodnocení kvality institucí, tržních struktur a hospodářských politik zemí.

Tab. 2.1 Složení indexu globální konkurenceschopnosti

Index globální konkurenceschopnosti		
Složky	Číslo pilíře	Pilíře
Prostředí	1.	Instituce
	2.	Infrastruktura
	3.	Technologická připravenost
	4.	Makroekonomické prostředí
Lidský kapitál	5.	Zdraví
	6.	Vzdělání a dovednosti
Tržní složka	7.	Efektivita na trhu výrobků
	8.	Fungování trhu práce
	9.	Vývoj na finančním trhu
	10.	Velikost trhu
Inovace	11.	Dynamičnost obchodu
	12.	Inovační kapacity

Zdroj: Schwab, 2017, s. 361-370; vlastní zpracování 2018

Další mezinárodní organizací hodnotící konkurenceschopnost zemí je *Mezinárodní institut pro rozvoj managementu* (International Institute for Management Development, IMD), který každoročně vydává *Ročenku světové konkurenceschopnosti* (World Competitiveness Yearbook, WCY). Ročenka obsahuje souhrnné informace o konkurenceschopnosti zemí. K hodnocení WCY používá přes 300 kritérií rozdělených dle faktorů ovlivňujících konkurenceschopnost do čtyř skupin: ekonomická výkonnost, efektivnost vlády, efektivnost podniků a infrastruktura.

Pro hodnocení konkurenceschopnosti mohou být použity také čtyři indexy, ze kterých vychází *Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj* (Organization for Economic Cooperation and Development, OECD). Jsou to indexy jednotkových pracovních nákladů ve výrobním sektoru, relativních pracovních nákladů ve výrobním sektoru, relativních exportních cen vyrobeného zboží, relativních spotřebitelských cen.

Další organizace, jejíž zprávu je možné také používat při hodnocení konkurenceschopnosti je *Světová banka* (World Bank, WB). WB vydává zprávu *Doing Business*, která hodnotí podnikatelské prostředí v zemi pomocí souboru ukazatelů.

K mezinárodním organizacím se v hodnocení konkurenceschopnosti přidává také Evropská komise, která vydává pravidelně zprávy o konkurenceschopnosti Evropské unie, tzv. *European Competitiveness Report*. Účelem takovýchto zpráv je poskytnout analytické podklady k diskusi o zvýšení konkurenceschopnosti EU. Evropská komise vydává kromě zmíněné zprávy i jiné dokumenty, které jsou také určeny k hodnocení konkurenceschopnosti. Jsou to například (European Commission, 2016):

- *Zpráva o integraci jednotného trhu a konkurenceschopnosti* (Single market integration and competitiveness report) - poskytuje důkladnou analýzu stavu integrace a konkurenceschopnosti a jejich hlavních hnacích sil v EU a jejích členských státech,
- *Zprávy o konkurenceschopnosti členských států EU* (Member States Competitiveness Report) - poskytuje informace o konkurenceschopnosti EU a porovnává pokrok dosažený zeměmi EU v oblastech, jako je obecné podnikatelské prostředí, inovace a dovednosti, přístup k finančním prostředkům a veřejná správa,
- *Krátkodobý průmyslový výhled* (Short-term Industrial Outlook) - hodnotí vývoj v oblasti konkurenceschopnosti v EU, včetně konkurenceschopnosti ve vztahu k ostatním velkým ekonomikám, a představuje výhled pro příští pár čtvrtletí,
- *Zpráva o průmyslové struktuře EU* (EU industrial structure report) - analyzuje konkurenceschopnost na odvětvové úrovni a je vydávána odborníky na generálním ředitelství pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky.

Jinými indexy konkurenceschopnosti jsou: *Index ekonomické svobody* (Index of Economic Freedom), *Index umístění globálních služeb* (Global Services Location Index), *Přehled evropské přitažlivosti* (Europe Attractiveness Survey).

2.1.4 Regionální úroveň konkurenceschopnosti

Region je definován jako geografický celek, který vznikl uměle vyčleněním části teritoria z národní ekonomiky. Právě regiony jsou základem národní konkurenceschopnosti, protože na regionální úrovni dochází ke střetu mezi tvůrci znalostí a jejich uživateli. Vzhledem ke skutečnosti, že koncept konkurenceschopnosti států není možné aplikovat v plném rozsahu na regionální úroveň bylo nutné vytvořit koncept, který by této úrovni odpovídal. Existuje několik důvodů, proč nelze koncept konkurenceschopnosti států použít stejným způsobem na regionální úrovni .

1. Prostorové regiony se v globální ekonomice stávají stěžejními hnacími silami rozvoje ekonomiky.
2. Na úrovni regionů neexistují automatické, efektivní kompenzační a regulační mechanismy stejně jako u národních států. Státy na rozdíl od regionů soutěží na základě komparativních výhod. Soutěž mezi regiony spočívá na principu absolutní výhody.
3. Konkurenceschopnost regionů ovlivňuje také regionalizace veřejných politik (Fojtíková a kol., 2014).

Konkurenceschopnost na úrovni regionů je stanovena čtyři základními faktory: strukturou ekonomických aktivit, úrovní inovací, stupněm dostupnosti regionů, dosaženým vzděláním pracovní síly. *Konkurenceschopnost regionů je dána schopností regionů etablovat se v národní ekonomice, dokázat předvídat změny její struktury a reagovat na hospodářská opatření* (Fojtíková a kol., 2014, s. 234).

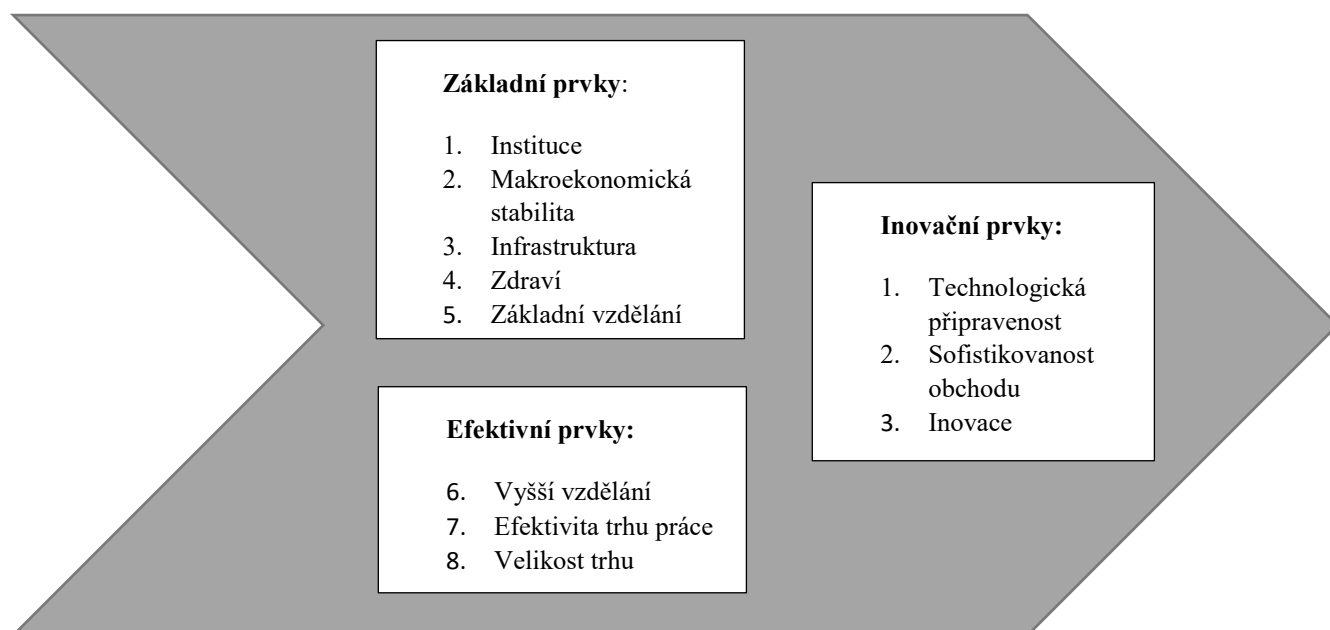
Konkurenceschopnost regionů je jedním z nejdůležitějších faktorů, které ovlivňují možnosti regionálního rozvoje. Posilováním své konkurenceschopnosti si mohou regiony vytvářet komparativní výhody vůči jiným regionům. Regionální konkurenceschopnost lze definovat jako „úspěšnost regionů a měst, se kterou mezi sebou vzájemně soutěží např. v oblasti podílů na exportních (národních či mezinárodních) trzích nebo v přilákání kapitálu a zaměstnanců na své území“ (Kitson et al. 2004, s. 992, cit. v Melecký, Staníčková, 2015). Jiná definice vychází z dílny Evropské komise. Podle ní je regionální konkurenceschopnost schopností regionů, které se potýkají s konkurencí na mezinárodních trzích vytvářet relativně vysoké úrovně příjmů a zaměstnanosti. Podle definice Evropské komise se mezi nejdůležitější ukazatele regionální konkurenceschopnosti řadí HDP na obyvatele, míra zaměstnanosti, produktivita práce. Obecně je možné charakterizovat regionální úroveň konkurenceschopnosti jako schopnost regionu produkovat zboží a služby, které jsou v souladu s potřebami trhu a jejichž realizace vede k vyššímu blahobytu regionu, státu a jeho občanů.

Pro hodnocení konkurenceschopnosti na regionální úrovni neexistuje jeden jednotný postup. K hodnocení proto bývají využívány již zmíněné indexy WEF a IMD a dále také přístupy v podobě komplexních analýz, jejichž cílem je identifikace klíčových faktorů regionálního rozvoje produktivity a ekonomického růstu. Pro hodnocení lze využít také Porterův model diamantu konkurenceschopnosti, protože konkurenceschopnost je ovlivněna faktory vstupů, faktorů poptávky faktorů generovaných přítomností příbuzných a podpůrných odvětví (s přímými vazbami na dělbu práce), faktorů generovaných strategiemi firem a charakterem konkurence (významně ovlivňujících investiční klima) a faktorů generovaných odpovídajícími vlivy vlády a dále náhodných faktorů (Melecký, Staníčková, 2015, cit. v Slaný a kol., 2006).

Kromě výše popsaných možností je možné k hodnocení regionů využít *index regionální konkurenceschopnosti* (Regional Competitiveness index, RCI). RCI je postaven na přístupu hodnocení konkurenceschopnosti podle WEF (index GCI) a umožňuje regionům sledovat a hodnotit svůj rozvoj ve srovnání s jinými regiony. Index je zveřejňován Evropskou komisí od roku 2010, každé tři roky. Doposud tedy byly vydány tři zprávy hodnotící konkurenceschopnost členských států EU (2010, 2013, 2016). RCI se skládá z jedenácti pilířů,

popisujících různé aspekty konkurenceschopnosti. Tyto aspekty jsou rozděleny do tří skupin: základní, efektivita, inovace. Základní skupina zahrnuje pět pilířů. Ty jsou základními hnacími prvky všech typů ekonomik. Pilíře jsou tyto: instituce, makroekonomická stabilita, infrastruktura, zdravotnictví a základní vzdělávání. Ve druhé skupině „efektivita“ figurují tři faktory související s kvalifikovanější pracovní silou a efektivnějším pracovním trhem – vyšší vzdělávání, odborná příprava a celoživotní učení, efektivita pracovního trhu a velikost trhu. Skupina „inovace“ se soustředí na pilíře nejrozvinutější vývojové etapy regionální ekonomiky – technologickou připravenost, sofistikovanost podnikání a inovace. Základní rámec indexu je znázorněn na obrázku 2.2. Pilíře indexu RCI z roku 2016 obsahují 74 regionálních ukazatelů z celkového počtu navrhovaných 79 ukazatelů. Ukazatele nejsou zaměřeny pouze na ekonomické aspekty. Obsahují daleko širší informace, které vypovídají také o sociálním zázemí v dané zemi. Index by měl být považován především za nástroj poskytující informace na regionální úrovni. Jeho cílem je poskytovat konzistentní, srovnatelné a měřitelné informace v oblasti ekonomické a sociální. Kromě konkurenceschopnosti je RCI schopen vyhodnotit také silné a slabé stránky daného regionu (Annoni, Dijkstra a Gargano, 2017). Podle komisařky pro regionální politiku Coriny Cretu je RCI cenným nástrojem pro lepší tvorbu politik. Podporuje úsilí vyvíjené Evropskou komisí, které má podobu investování finančních prostředků politiky soudržnosti EU (Evropská komise, 2017).

Obr. 2.2 Základní rámec indexu RCI

Zdroj: Annoni, Dijkstra a Gargano, 2017; vlastní zpracování, 2018

2.2 Teoretické vymezení politiky soudržnosti Evropské unie

Politika soudržnosti EU neboli také politika Hospodářské a sociální soudržnosti EU (HSS EU) je jednou z nejdůležitějších a zároveň nejdiskutovanějších politik Evropské unie. Soudržnost v EU představuje ojedinělý koncept politiky, která se snaží pomocí finančních prostředků snižovat disparity mezi zeměmi či regiony v EU. Definice soudržnosti je odvozena na základě existence regionálních disparit. Dle W. Molla *je soudržnost stav, který je možné vyjádřit takovou úrovní rozdílnosti (disparit) mezi státy, regiony nebo skupinami, které jsou politicky a společensky snesitelné. Čím nižší jsou tyto rozdílnosti, tím je vyšší úroveň soudržnosti a opačně* (Molle, 2007). Politika soudržnosti je tak významným nástrojem EU, který slouží jako potenciál rozvoje členských států a EU jako celku. Politika HSS EU je mnohdy obecně nazývána regionální politikou EU nebo strukturální politikou EU. Samotný koncept politiky HSS EU byl přijat v 90. letech 20. století s cílem podporovat harmonický a vyvážený rozvoj Společenství posilováním jeho hospodářské a sociální soudržnosti (Poledníková, 2010). Koncept soudržnosti byl zakotven poprvé ve smlouvě o založení Evropské unie, tedy Maastrichtské smlouvě. Smlouva byla podepsána v Maastrichtu roku 1992 a vstoupila v platnost o rok později 1993. Byla významným krokem k evropské integraci, zavedla nové oblasti spolupráce členských zemí a vytvořila strukturu tří pilířů, tedy EU. Dalším důležitým milníkem v konceptu soudržnosti bylo zakotvení územní soudržnosti v Lisabonské smlouvě. Smlouva totiž zařadila územní soudržnost mezi oficiální cíle Evropské unie, společně s cíli

pro sociální a ekonomickou soudržnost. Důležitým okamžikem, ještě před událostmi Lisabonské smlouvy, však byl podnět ze strany *Generálního ředitelství pro regionální politiku* (The Directorate General for Regional Policy, DG REGIO), které tento koncept upřesnilo ve svých průběžných zprávách týkajících se právě územní soudržnosti, a zároveň se odkázalo na Smlouvu o založení Evropských společenství, na jejímž základě definovalo územní soudržnost jako „vyváženou distribuci lidských aktivit napříč Evropskou unií, které jsou doplněním ekonomické a sociální soudržnosti. Územní soudržnost také transformuje unijní zásady udržitelného a vyváženého rozvoje do intencí místních podmínek (DG REGIO, 2004).

Jak v regionální politice, tak v politice soudržnosti EU mají klíčové postavení již zmíněné regionální disparity, které se působením těchto politik mají v jednotlivých státech snižovat a podporovat tak vyvážený a harmonický rozvoj EU. V případě, že by mezi státy přetrvávaly velké sociální, hospodářské či územní disparity mohlo by se to negativně odrazit na životní úrovni občanů v celé EU. Mezi hlavní cíle EU se proto řadí snižování disparit, protože čím menší jsou rozdíly mezi státy, popřípadě regiony, tím větší bude síla EU jako celku a tím vyšší bude konkurenceschopnost EU ve světové ekonomice.

Lze rozlišovat tři základní dimenze soudržnosti: hospodářskou, sociální a územní soudržnost. Tyto dimenze se navzájem překrývají a doplňují. Hospodářská soudržnost znázorňuje ekonomickou konvergenci, která je vyjádřena snižováním disparit mezi úrovněmi rozvoje různých regionů a států. Hodnocení hospodářské soudržnosti se uskutečňuje za pomoci ekonomických ukazatelů. Sociální soudržnost se zaměřuje na dosažení cílů v nezaměstnanosti, úrovni vzdělání, sociálním vyloučení různých skupin a v demografických trendech v EU. Cílem územní soudržnosti je podporovat harmonický a udržitelný rozvoj všech území, a to na základě jejich územních charakteristik a zdrojů. Územní soudržnost představuje vyváženou distribuci lidských aktivit v rámci EU, zahrnuje rovný přístup občanů a ekonomických subjektů ke službám obecného ekonomického zájmu bez ohledu na území, ke kterému náleží a podporuje územní integraci a spolupráci mezi regiony.

Soudržnost je základním politickým cílem EU. Koncept soudržnosti úzce souvisí s procesem ekonomické konvergence, protože *koncept konvergence odpovídá na otázku, jakým způsobem je možné dosáhnout vyšší úrovně soudržnosti* (Melecký, Staníčková, 2015, s. 22). Význam politiky soudržnosti EU spočívá v peněžních transferech, které směřují od bohatších států k těm chudším. Z toho vyplývá, že koncept soudržnosti je založen na principu solidarity.

Nejdůležitějším nástrojem politiky HSS EU v období 2007-2013 byly *Strukturální fondy EU*. V současném období 2014-2020 jsou to *Evropské strukturální a investiční fondy* (European Structural and Investment Funds, ESIF). ESIF tvoří dohromady pět fondů: *Evropský fond regionální rozvoje* (European Regional Development Fund, ERDF), *Fond soudržnosti* (Cohesion Fund, CF), *Evropský sociální fond* (European Social Fund, ESF), *Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova* (European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD), *Evropský námořní a rybářský fond* (European Maritime and Fisheries Fund, EMFF). Prostřednictvím těchto fondů pomáhá EU všem členským státům, ale převážně těm nejchudším udělat velký krok vpřed v rozvoji země.

2.2.1 Historický vývoj politiky soudržnosti EU

Politika soudržnosti EU prošla za dobu své existence významným vývojem. Z politiky zaměřené na podporu regionů postižených útlumem těžkého průmyslu a na zaostalé venkovské regiony bojující o finanční prostředky se vyvinula v jednu z nejdůležitějších politik EU, která má Evropě zajistit konkurenceschopnost ve světě a pomoci čelit výzvám 21. století. Vývoj politiky soudržnosti EU je možné rozdělit do šesti etap, které jsou odvozeny od hlavních událostí vývoje EU.

V první etapě (1958-1973) nebyla věnována regionální politice ze strany Evropského hospodářského společenství velká pozornost. Státy byly zaměřeny na jiné problémy např. budování celní unie, institucionální zabezpečení, vytvoření společné dopravní či obchodní politiky. V roce 1958 došlo k vytvoření ESF a o čtyři roky později byl založen *Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond* (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund, EAGGF). V tomto období byla regionální politika výhradně v rukou členských států. Důležitým krokem v rámci institucionálního zabezpečení byl vznik Generálního ředitelství pro regionální politiku v roce 1968.

V druhém období (1974-1985) docházelo k poklesu ekonomického růstu členských států EU a k nárůstu strukturálních krizí³. Členství nových zemí⁴ a následný vstup Řecka v roce 1981 bylo příčinou prohlubujících se regionálních disparit. Reakcí na tyto skutečnosti bylo výrazné posílení regionální politiky v rámci integrace, a to především zásluhou Velké Británie, jež se považuje za „kolébku“ regionální politiky. Základním nástrojem EU pro spravování

³ Důvod poklesu ekonomického růstu byly ropné šoky. První a zároveň největší ropný šok vypukl roku 1973. Následoval druhý šok 1979.

⁴ 1973 – vstup Dánska, Velké Británie, Irska.

regionální politiky se stal ERDF. Od jeho založení v roce 1975 pak můžeme hovořit o existenci regionální politiky na nadnárodní úrovni, jejíž pomoc se zaměřovala především na regiony s převahou zemědělství a na restrukturalizaci starých průmyslových regionů.

Třetí etapa (1986-1993) vývoje regionální politiky byla významnou hned od samotného počátku. Schválením *Jednotného evropského aktu* (European Single Act, JEA/ESA) roku 1986 vznikl cíl dokončit *Jednotný vnitřní trh* (JVT) do konce roku 1992 a s ním zavedení politiky směřující k posilování hospodářské a sociální soudržnosti, která by přispívala ke snižování rozdílů v hospodářské vyspělosti různých regionů prostřednictvím strukturálních fondů. Roku 1986 došlo k rozšíření členské základny o dva státy - Španělsko a Portugalsko. Vystala potřeba reformovat regionální politiku EU. Reforma spočívala v založení specifického nástroje politiky tzv. Integrované středomořské programy a v ustanovení střednědobého plánování regionálních programů. V roce 1988 bylo nejvyššími orgány ES rozhodnuto o integraci regionální politiky s částí sociální a zemědělské politiky.

Ve čtvrté etapě (1994-1999) k Evropskému společenství přibýly nové státy Finsko, Švédsko a Rakousko v roce 1995. Rok 1997 byl významným přijetím *Amsterdamské smlouvy*, která mimo jiné potvrdila důležitou roli politiky soudržnosti EU. Téhož roku přijala Evropská komise akční program *Agenda 2000*, který se zabýval otázkami vývoje EU po roce 2000 ve smyslu jejího rozšiřování. Program navrhoval reformu společných politik (zejména Společné zemědělské politiky a politiky HSS) a novou finanční perspektivu EU po roce 1999. Dokument obsahoval rovněž studii o vlivu rozšíření na politiky EU a posudky zemí vypracované EK, které se v té době ucházely o členství v EU. Agenda 2000 byla schválena na zasedání Evropské rady v Berlíně v březnu 1999 a na jejím základě byla provedena nová reforma strukturálních fondů, jež předpokládala zlepšení efektivnosti nástrojů a schválila rozpočet regionální politiky pro následující programovací období. Agenda 2000 také zajistila vznik nových finančních *nástrojů předvstupní pomoci* (Instrument for Structural Policies for Pre-accession, ISPA), *Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova* (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development, SAPARD) sloužící k pomoci kandidátským zemím střední a východní Evropy při procesu přípravy na jejich členství v EU (Poledníková, 2010).

Pátá etapa (2000-2006) byla pro politiku soudržnosti velmi významnou. V důsledku největšího rozšíření EU v roce 2004 bylo nutné znova provést reformu politiky. Reforma se týkala zlepšení efektivity strukturální nástrojů a dále bylo rozhodnuto pokračovat v úsilí o ekonomickou a sociální soudržnost a rozšíření politiky soudržnosti na nové členské státy. Záměrem reformy

bylo také zdokonalení kontroly, zlepšení fungování a správy fondů, přičemž každý se strukturálních fondů měl plnit specifickou roli. V roce 2000 byla přijata na deset let *Lisabonská strategie*, jejíž cílem bylo vytvořit z EU nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomiku, schopnou udržitelného hospodářského růstu s více a lepšími pracovními místy a s větší sociální soudržností.

Šestá etapa (2007-2013) souvisí s minulým programovým obdobím. Tomuto období předcházelo zřízení *Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova* (European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD) na základě Nařízení Rady č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova, které je prvním dokumentem zabývajícím se otázkou regionální politiky venkova. Jsou zde vymezena pravidla po poskytování podpor z tohoto fondu, cíle, které má regionální politika venkova řešit, vymezuje přesnou strategii rozvoje Evropské unie a také stanovuje priority a dále i pravidla, podle nichž bude docházet k naplňování principů regionální politiky. V tomto období také došlo k reformě regionální politiky a politiky HSS EU v podobě snížení počtu finančních nástrojů a stanovení nových cílů politiky HSS EU. Operační programy byly více zaměřeny na růst a zaměstnanost. V návaznosti na *Lisabonskou strategii* vznikla nová strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění *Evropa 2020*. Platí od roku 2010 do roku 2020. Celkovým cílem a současně podtitulem *Evropy 2020* je dosažení takového hospodářského růstu, který bude založen na principech znalostní ekonomiky, bude udržitelný a bude podporovat sociální a územní začleňování. Strategie obsahuje pět hlavních cílů:

- 75 % obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let by mělo být zaměstnáno,
- 3 % HDP Evropské unie by měla být investována do výzkumu a vývoje,
- v oblasti klimatu a energie by mělo být dosaženo cílů „20-20-20“ (včetně zvýšení závazku na snížení emisí na 30 %, pokud budou podmínky příznivé),
- podíl dětí, které předčasně ukončí školní docházku, by měl být pod hranicí 10 % a nejméně 40 % mladší generace by mělo dosáhnout terciární úrovně vzdělání,
- počet osob ohrožených chudobou by měl klesnout o 20 milionů (Evropská komise, 2010).

Současné programové období (2014-2020) by se dalo považovat za sedmou a doposud poslední etapu vývoje politiky soudržnosti EU. V tomto období je politika zaměřena na všechny regiony a města v Evropské unii a doplňuje ostatní politiky Společenství, které se zabývají například vzděláváním, zaměstnaností, energetikou nebo jednotným trhem. Primárně poskytuje nezbytný rámec pro investice a strategii pro plnění sjednaných cílů v oblasti růstu. Důležitým bodem v současném programovém období je snaha o plnění cílů *Evropy 2020*. Stejně jako předchozí

programová období prošlo i toto reformou a bylo provedeno několik změn oproti minulému období 2007-2013. Došlo například ke snížení cílů HSS EU, nastavení systému předběžných podmínek⁵, znovuzavedení pravidla n+3⁶ pro časovou způsobilost výdajů, vyšší míra uplatnění finančních nástrojů na úkor dotací, vyčlenění tří kategorií regionů podle parametrů jejich ekonomické výkonnosti.

2.2.2 Nástroje politiky soudržnosti

K implementaci cílů, které si politika soudržnosti EU vytyčí vždy pro dané programové období, jsou využívány převážně ESIF (ERDF, ESF, EAFRD, EMFF, CF), ale mimo to ještě jiné finanční nástroje.

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) byl založen roku 1975. Je to největší fond z hlediska finanční alokace a jeho hlavním úkolem je přispívat k soudržnosti EU pomocí snižování disparit mezi státy a regiony. ERDF se zaměřuje na znevýhodněné regiony. Finanční podpora také putuje do odlehklých regionů, malých a středních podniků. Zaměřuje se na modernizaci a posilování hospodářství. Podporovány jsou investiční projekty, jako jsou například výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, rozvoj a obnova sportovních areálů, rekonstrukce kulturních památek, výsadba regenerační zeleně, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, zavádění služeb elektronické veřejné správy apod (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2018)

Evropský sociální fond (ESF) je nejstarším fondem. Byl založen roku 1958. Zásadním úkolem Evropského sociálního fondu je zmenšování rozdílů v životní úrovni občanů EU. Tím dochází k prohlubování HSS. Cílem je zvyšování zaměstnanosti. Prostředky z tohoto fondu směřují k podnikům a jejich pracovníkům prostřednictvím systémů celoživotního vzdělávání, navrhování a šíření inovačních forem organizace práce, dále k zajištění přístupu k zaměstnání pro uchazeče o zaměstnání, ženy a emigrující obyvatele či ekonomicky neaktivní osoby, k sociálnímu začleňování znevýhodněných osob a na boj proti diskriminaci na trhu práce

⁵ Předběžné podmínky jsou ukotveny v obecném nařízení EU 1303/2013 a můžeme je definovat jako klíčový předpoklad pro účinné čerpání finančních prostředků z ESIF. Pokud plnění předběžných podmínek není vnímáno ze strany Evropské komise jako dostatečné, může tento fakt vést k nespuštění či pozastavení průběžných plateb dotčené části programu.

⁶ Pravidlo n+3 ovlivňuje časovou způsobilost výdajů. Finanční prostředky alokované pro členské státy EU pro daný rok musí být reálně vyčerpány nejpozději do tří let. Toto pravidlo je klíčové pro přípustnou dobu realizace projektu a jeho finanční vypořádání.

a na rozvoj lidského kapitálu, kterého má být dosaženo reformami vzdělávacích systémů a vytvářením sítí vzdělávacích institucí (Euroskop, 2018)

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) navazuje na Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF). Jeho vznik se datuje k roku 2005. Je finančním nástrojem zaměřujícím se na podporu rozvoje venkova, který patří pod společnou zemědělskou politiku EU. Peněžní prostředky z tohoto fondu jsou využívány ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšení životního prostředí a krajiny nebo kvality života ve venkovských oblastech (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2018).

Evropský námořní a rybářský fond (EMFF) navazuje na Evropský rybářský fond (EFF) z programového období 2007-2013. Úkolem fondu je podpora udržitelného rybolovu, akvakultury a financování projektů zaměřených diverzifikaci ekonomiky a zvýšení kvality života v evropských pobřežních oblastech. EMFF má pomoci zajistit růst, zaměstnanost a udržitelnost cílů reformované společné rybářské politiky EU a podpořit provádění integrované námořní politiky EU (Euroskop, 2018).

Fond soudržnosti (CF) zahájil svou činnost 1994. Cílem fondu je podpora chudších států, nikoli regionů. Tím se liší od Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj, a nepatří proto do strukturálních fondů. Finanční podpora se týká států, jejichž národní důchod na jednoho obyvatele je nižší než 90 % průměru EU a zároveň jsou součástí programu hospodářské konvergence. Tento program představuje dokument, v němž členský stát EU, avšak ne člen eurozóny, objasňuje své střednědobé rozpočtové strategie. Fond soudržnosti přispívá na projekty z oblasti dopravy, životního prostředí, energetiky. Výše spolufinancování na těchto projektech může činit až 85 % z celkových veřejných výdajů členského státu na daný projekt (Euroskop, 2018).

Kromě nástrojů ESIF byly využívány také iniciativy Společenství, které vytvořila Evropská komise. Tyto iniciativy jsou zvláštní formou programů, které byly zaměřeny na problémy dotýkající se celé EU v programovém období 2000-2006 byly využívány *Interreg III*, *Leader+*, *Urban II* a *Equal*. Následující programové období využívalo nově vytvořených iniciativ: *Společná pomoc při podpoře projektů v evropských regionech* (Joint Assistance to Support Projects in European Regions, JASPERS), *Společné evropské zdroje pro mikropodniky a střední podniky* (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises, JEREMIE), *Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí* (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas, JESSICA), *Společná akce na podporu*

mikrofinančních institucí v Evropě (Joint Action to Support Microfinance Institutions in Europe, JASMINE). Tyto čtyři iniciativy jsou využívány také v současném programovém období 2014-2020. Přehled zaměření zmíněných iniciativ lze vidět v následující tabulce 2.2.

Tab. 2.2 Zvláštní nástroje podpory a jejich zaměření

Nástroj	Programové období	Zaměření nástroje	ESIF
Interreg III	2000-2006	Podpora přeshraniční, nadnárodní, meziregionální spolupráce.	ERDF
Leader+	2000-2006	Rozvoj venkova.	EAGGF
Urban II	2000-2006	Podpora hospodářské a sociální obnovy měst a městských oblastí v krizi a udržitelného rozvoje měst.	ERDF
Equal	2000-2006	Podpora nadnárodní spolupráce s cílem podporovat nové nástroje v boji proti všem typům diskriminace a nerovnosti na trhu práce, se speciální pozorností věnovanou žadatelům o azyl.	ESF
JASPERS	2007-2013 2014-2020	Podpora nutná k přípravě velkých infrastrukturních projektů.	ERDF CF
JEREMIE	2007-2013 2014-2020	Přispívá ke zlepšení přístupu malých a středních podniků k finančním prostředkům pomocí intervencí ze strukturálních fondů.	ERDF
JESSICA	2007-2013 2014-2020	Přispívá k pozitivnímu rozvoji městských oblastí, jejich obnově.	ERDF
JASMINE	2007-2013 2014-2020	Podporu nebankovním institucím, které poskytují mikroúvěry. Pomáhá rozvoji jejich provozu, rozšiřování služeb a udržitelnosti. Usiluje o propagaci postupů v oblasti mikroúvěrů a vzniku pravidel pro mikro úvěrové instituce.	EIF ⁷

Zdroj: Evropská komise, 2015; vlastní zpracování, 2018

Dalšími nástroji politiky soudržnosti EU jsou nástroje předvstupní pomoci. V programovém období 2000-2006 byly používány tyto nástroje: *Nástroj předvstupních strukturálních politik* (Instrument for Structural Policies for Pre-accession, ISPA), *Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova* (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development, SAPARD), *Podpora na obnovu hospodářství Polsku a Maďarsku* (Poland and Hungary Aid for Restructuring of the Economy, PHARE), *Pomoc Společenství pro obnovu, rozvoj a stabilizaci na Balkáně* (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stability in the Balkans, CARDS). Přehled nástrojů je uveden v tabulce 2.3. Všechny tyto nástroje byly roku 2007 nahrazeny pouze jedním, a to *Nástrojem předvstupní pomoci* (Instrument for Pre-accession Assistance, IPA). Tento nástroj slouží kandidátským⁸

⁷ Evropský investiční fond (European Investment Fund, EIF) byl založen za účelem poskytování pomoci malým podnikům. EIF poskytuje rizikové investice malým a středním podnikům, zejména novým firmám a firmám zaměřeným na technologie. Přebírá také záruky vůči finančním institucím (např. komerčním bankám) tím, že ručí za půjčky malým a středním podnikům. EIF působí v členských státech EU, také v Turecku a ve třech státech Evropského sdružení volného obchodu (v Norsku, na Islandu a v Lichtenštejnsku).

⁸ Turecko, Albánie, Černá Hora, Srbsko a Bývalá jugoslávská republika Makedonie.

a potenciálním kandidátským⁹ zemím k financování svého rozvoje, aby mohly následně vstoupit do EU. IPA poskytuje podporu do těchto pěti oblastí:

- pomoc a podpora při transformaci a budování institucí,
- přeshraniční spolupráce (s členskými státy EU a s ostatními zeměmi, které jsou příjemci v rámci IPA),
- regionální rozvoj (doprava, životní prostředí a hospodářský rozvoj),
- rozvoj lidských zdrojů (rozvoj lidského kapitálu a boj proti sociálnímu vyloučení),
- rozvoj venkova.

Kandidátské země mohou čerpat finanční pomoc v rámci všech pěti složek, potenciální kandidátské země pouze v rámci prvních dvou. Pomoc z IPA mohou státy čerpat pouze do doby, než se stanou součástí EU.

Tab. 2.3 Přehled nástrojů předvstupní pomoci v programovém období 2000-2006

Nástroj	Význam
ISPA	Financování projektů spojené s infrastrukturou v oblasti životního prostředí a dopravy.
SAPARD	Financování projektů v oblasti zemědělství a rozvoje venkova.
PHARE	Financování projektů, které měly pomoci překlenout hospodářskou a politickou propast mezi zeměmi bývalého východního bloku a členskými státy EU ze západní Evropy. Později se zaměřoval na financování pomoci kandidátským státům, aby mohly lépe splnit priority pro vstup do EU.
CARDS	Financování činností, které by napomohly procesu stabilizace a přidružení.

Zdroj: Euroskop, 2018; vlastní zpracování, 2018

2.2.3 Politika soudržnosti v programovém období 2000-2006

Problémy v zemích EU zvláště v nerovnosti příjmů a zaměstnanosti, které se podařilo vyřešit před začátkem 21. století, se v tomto období opět více prohloubily. Neboť v roce 2004 došlo k zatím největšímu rozšíření EU. Více nových států sebou přináší více regionálních rozdílů uvnitř EU. Pro vypořádání se s těmito novými problémy bylo nutné provést reformu politiky. Došlo k nastavení nových cílů politiky a ke zdokonalení jejích nástrojů (ESIF, Předvstupní pomoc). Cíle politiky soudržnosti pro období 2000-2006 byly stanoveny celkem tři, tj:

- Cíl 1 - Podpora rozvoje zaostávajících regionů,
- Cíl 2 - Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací,
- Cíl 3 - Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělání.

⁹ Bosna a Hercegovina, Kosovo.

Cíl 1 se týkal regionů na úrovni NUTS II, jejichž HDP na obyvatele je nižší než 75 % průměru EU15. Cíl byl zaměřen na navýšení míry investic, snížení nezaměstnanosti a rozvoj infrastruktury.

Cíl 2 zahrnoval regiony bojující se strukturálními problémy, které měly nízký počet obyvatel či malou rozlohu. Cíl byl zaměřen na oblasti potýkající se se socioekonomickými změnami, poklesem výkonnosti ve venkovských oblastech, krizí postižené oblasti závislé na rybolovu a městské oblasti v problémech.

Cíl 3 pokrýval celé území EU s výjimkou regionů vhodných pro Cíl 1. Tento Cíl sloužil jako referenční rámec pro všechna opatření v rámci nového úsilí boje proti nezaměstnanosti v rámci Amsterdamské smlouvy a Evropské strategie zaměstnanosti (Poledníková, 2010).

Finanční rámec politiky soudržnosti pro programového období 2000-2006

Finanční rámec na období 2000-2006 byl schválen na zasedání Evropské rady v Berlíně v březnu 1999 na základě Agendy 2000. Maximální částka vlastních zdrojů byla určena 1,27 % HNP EU, což odpovídá 1,24 % HND Unie. Finanční rámec lze vidět v tabulce 2.4.

Tab. 2.4 Finanční rámec na období 2000-2006 v mld. EUR

	Cíl 1	Cíl 2	Cíl 3	Interreg	Urban	Equal	Leader	FIFG	FS	Celkem
EU10	137 800	22 040	24 050	4 875	0,700	2 850	2 020	1 106	18 000	213 441
EU15	13 230	0,120	0,110	0,420	0,000	0,220	0,003	0,003	7 590	21 693
EU27	151 030	22 160	24 160	5 295	0,700	3 070	1 109	1 109	25 590	235 134
Celkem	302 060	221 607	48 210	1 059	1,400	6,140	3 129	2215	51 180	470 268

Zdroj: Evropská komise, 2004; vlastní zpracování, 2018

Z tabulky 2.4 je vidět, že nejvíce finančních prostředků bylo přiděleno na první cíl. Na třetího cíl bylo vymezeno 10,3 % prostředků ESF. Nejmenší podíl prostředků byl přidělen druhému cíli. (9,6 % finančních prostředků ERDF a ESF). 11,5 mld. EUR z celkového rozpočtu strukturálních fondů EU pak bylo vymezeno na iniciativy Společenství a inovační akce. Co se týče předvstupní pomoci kandidátským zemím, rozpočet jednotlivých programů byl následující: program PHARE disponoval 10,92 mld. EUR, program ISPA hospodařil s 7,28 mld. EUR a rozpočet programu SAPARD dosáhl výše 3,64 mld. EUR. Čerpání finančních pomoci bylo založeno na pravidle $n+2$ ¹⁰. Hlavními příjemci pomoci v období 2000-2006 byli Španělsko (56,3 mld. EUR), Německo (29,8 mld. EUR), Itálie (29,6 mld. EUR), Řecko (24,9 mld. EUR).

¹⁰ Pravidlo $n+2$ znamená, že každý závazek členského státu EU přijatý vůči Evropské komisi musí být splněn do dvou let od přijetí tohoto závazku. V opačném případě může Evropská komise část závazku, který nebyl uhrazen platbou na účet nebo na něj neobdržela žádost o platbu zrušit.

2.2.4 Politika soudržnosti v programovém období 2007-2013

Hlavní prioritou období 2007-2013 byla stejně jako v období 2000-2006 soudržnost. V tomto období tvořila politika soudržnosti EU, společně se Společnou zemědělskou politikou, dvě největší oblasti zájmu to znamená dvě oblasti, kterým je přiděleno nejvíce finančních prostředků. Kromě posilování ekonomické a sociální soudržnosti směřovala v tomto období politika HSS svoji pozornost na územní soudržnost, kterou povýšila na plnohodnotný cíl EU. Oproti období 2000-2006 bylo provedeno několik změn v architektuře politiky. Počet cílů politiky zůstal stejný, tedy tři cíle, ale došlo ke změně jejich názvů. Finanční nástroje, respektive iniciativy společenství z minulého období byly zrušeny a došlo k vytvoření nových nástrojů JASPERS, JEREMIE, JESSICA, JASMINE.

Cíle politiky soudržnosti pro období 2007-2013 byly tyto:

- Cíl 1 – Konvergence,
- Cíl 2 - Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost,
- Cíl 3 - Evropská územní spolupráce.

Cíl 1 byl zaměřen na podporu hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni NUTS II jejichž hrubý domácí produkt na obyvatele byl nižší než 75 % průměru pro celou Evropskou unii. Čerpat z tohoto cíle mohly země, jejichž hrubý národní důchod na obyvatele byl nižší než 90 % průměru pro celou Evropskou unii. Tento cíl byl financován z ERDF, ESF a FS.

Cíl 2 byl určen k podpoře regionů na úrovni NUTS II a NUTS I, které nebylo možné zařadit do cíle Konvergence. Tento cíl byl financován z ERDF a ESF. Jeho zaměření bylo na posílení konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů a zvýšení zaměstnanosti tím, že předjímal hospodářské a sociální změny.

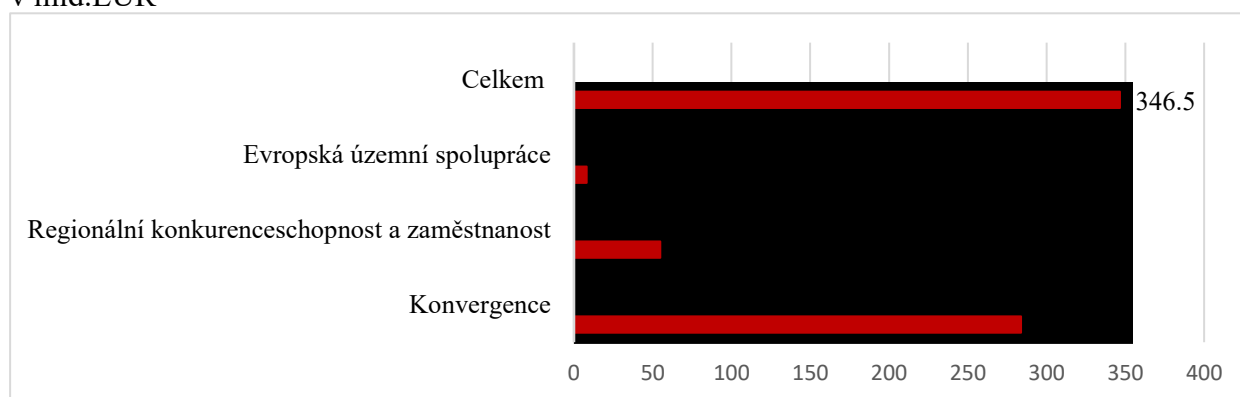
Cíl 3 zahrnoval podporu přeshraniční spolupráce regionů na úrovni NUTS III nacházejících se podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a dále všech regionů úrovně NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 kilometrů. Podporována byla také meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. Tento cíl byl financovaný z ERDF (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012).

Finanční rámec politiky soudržnosti pro programové období 2007-2013

Finanční rámec na politiku soudržnosti v tomto období byl schválen Evropskou komisí roku 2005. Z rozpočtu EU bylo na politiku soudržnosti vyčleněno 346,5 mld. EUR. Tato finanční částka byla do té doby nejvyšší za celou existenci politiky soudržnosti EU. Rozdělení

finančních prostředků dle cílů je vidět na grafu 2.1 a finanční alokace prostředků pro členské státy EU je znázorněna v tabulce 2.5. Ve finančním rámci zůstala zachována maximální částka pro vlastní zdroje ve výši 1,24 % HND, ale v praxi nebude využita. Členské státy se totiž domluvily, že průměrná hodnota výdajů rozpočtu nebude více než 1 % HND. K překročení hranice došlo jen jednou na začátku období (2007). Na limitu 1 % se dohodla většina silných zemí EU. Čerpání finančních prostředků bylo v období 2007-2010 postaveno na základě pravidla $n+3$ ¹¹. Od roku 2011 na pravidle $n+2$.

Graf 2.1 Rozdělení finančních prostředků politiky soudržnosti v období 2007-2013 mezi cíle v mld.EUR

Zdroj: European Commission, 2016; vlastní zpracování, 2018

Z grafu 2.1 je vidět, že největší objem finančních prostředků byl přidělen prvnímu cíli Konvergence. Z této částky bylo nejvíce prostředků investováno prostřednictvím fondů ERDF a CF (231 mld. EUR).

¹¹ Pravidlo $n+3$ ovlivňuje časovou způsobilost výdajů. Finanční prostředky alokované pro členský stát pro daný rok musí být reálně vyčerpány nejpozději do tří let. Toto pravidlo je klíčové pro přípustnou dobu realizace projektu a jeho finanční vypořádání.

Tab. 2.5 Finanční alokace prostředků pro členské státy EU v období 2007-2013 v mil. EUR

Cíle politiky soudržnosti	Konvergence			Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost		Evropská územní spolupráce	Celkem
	Státy NUTS	CF	Konvergence	Dokončování	Zahajování	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	
BE		0	0	579	0	1 268	2 019
BG		0	2 015	3 873	0	0	6 047
CZ		7 830	15 149	0	0	373	23 697
DK		0	0	0	0	453	545
DE		0	10 553	3 770	0	8 370	23 450
EE		1 019	1 992	0	0	0	3 058
IE		0	0	0	420	261	815
EL		3 289	8 379	5 779	584	0	18 217
ES		3 250	18 727	1 434	4 495	3 133	31 536
FR		0	2 838	0	0	9 123	12 736
IT		0	18 867	388	879	4 761	25 647
CY		193	0	0	363	0	581
LV		1 363	2 647	0	0	0	4 090
LT		2 034	3 965	0	0	0	6 097
LU		0	0	0	0	45	58
HU		7 589	12 654	0	1 865	0	22 451
MT		252	495	0	0	0	761
NL		0	0	0	0	1 477	1 696
AT		0	0	159	0	914	1 301
PL		19 562	39 486	0	0	0	59 698
PT		2 722	15 240	254	407	436	19 147
RO		5 769	11 143	0	0	0	17 317
SI		1 239	2 407	0	0	0	3 739
SK		3 433	6 230	0	0	399	10 264
FI		0	0	0	491	935	1 532
SE		0	0	0	0	1 446	1 682
UK		0	2 436	158	883	5 349	9 468
Nepřiděleno		0	0	0	0	0	392
Celkem		61 558	177 083	12 521	10 385	38 742	308 041

Zdroj: Melecký,2015; vlastní zpracování, 2018

2.2.5 Politika soudržnosti v programovém období 2014-2020

Politika soudržnosti v programovém období 2014-2020 je hlavní investiční politikou EU. Zaměřuje se na všechny regiony a města v EU a doplňuje ostatní politiky Společenství, které se zabývají například vzděláváním, zaměstnaností, energetikou nebo jednotným trhem. Primárně poskytuje nezbytný rámec pro investice a strategii pro plnění sjednaných cílů v oblasti růstu. V současném programovém období EU usiluje o dosažení pěti konkrétních cílů. V zájmu splnění těchto závazků má politika soudržnosti nastaveno 11 specifických cílů podporující růst. Mezi hlavní investiční priority patří posilování výzkumu a technologického vývoje, zlepšení přístupu k informačním technologiím, posilování konkurenceschopnosti malých a středních podniků a podporu přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku. Také jsou podporovány například aktivity v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování, vzdělávání nebo ochrana životního prostředí (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015). Oproti minulým programovým obdobím byla snaha to současné více zjednodušit. Legislativa týkající se strukturálních fondů byla také zjednodušena. Dále se podařilo dosáhnout větší zaměření na výsledky. V důsledku toho je možné více a lépe změřit dosažené výsledky a cíle. Finanční prostředky, které členské státy mají možnost čerpat, jsou podmíněny určitými kritérii. V případě, že státy nesplní dané podmínky, může jim být finanční podpora dočasně pozastavena nebo úplně přerušena. Další změnou oproti minulému programovému období je menší počet cílů politiky soudržnosti. Cíle byly sestaveny v souladu se *Strategií Evropa 2020*. V současnosti existují tyto dva cíle:

- Cíl 1 - Investice pro růst a zaměstnanost,
- Cíl 2 - Evropská územní spolupráce.

Cíl 1 a jeho programy jsou orientovány na investice do růstu a zaměstnanosti, kdy způsob a rozsah investice závisí na míře ekonomického rozvoje. V rámci méně rozvinutých regionů mohou čerpat finanční prostředky z tohoto cíle ty regiony NUTS jejichž HDP/obyvatele je nižší než 75 % průměru EU. U přechodových regionů mohou čerpat regiony NUTS 2. jejichž HDP/obyvatele leží mezi 75 % a 90 % průměrného HDP zemí EU27. Více rozvinuté regiony mohou čerpat peněžní prostředky v rámci Cíle 1 v případě, že jejich HDP/obyvatele je vyšší než 90 % průměrného HDP zemí EU27.

Cíl 2 a jeho operační programy jsou zaměřeny na podporu spolupráce na přeshraniční, meziregionální a nadnárodní úrovni při dosažení cíle odstranění stávajících bariér ekonomického rozvoje, posílení sociální a územní soudržnosti území a nalezení společného řešení společných problémů mezi sousedními zeměmi a regiony.

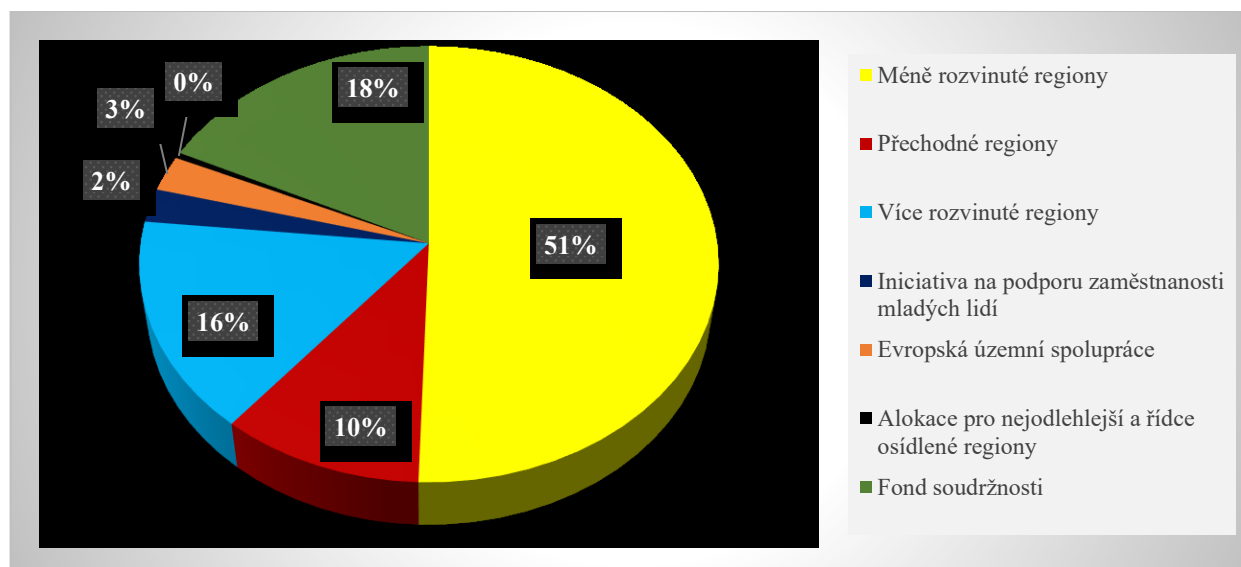
V souladu se Strategií Evropa 2020 a s cíli politiky soudržnosti EU byly v rámci tohoto programového období vymezeny tři skupiny rozvoje regionů, což je o jednu skupinu více než v minulém období (European Commission, 2011).

- *Méně rozvinuté regiony* - regiony, jejichž HDP na obyvatele nedosahuje 75 % průměru EU a výše spolufinancování je určena na 75 - 85 % v méně rozvinutých a odlehlých oblastech.
- *Přechodné regiony* - nová skupina regionů, jejichž HDP na obyvatele je v rozmezí 75-90 % průměru EU. Strop pro spolufinancování je stanoven na 60 %.
- *Více rozvinuté regiony* - regiony, jejichž HDP na obyvatele je více než 90 % průměru EU a míra spolufinancování činí 50 %.

Finanční rámec politiky soudržnosti pro programové období 2014-2020

V programovém období 2014-2020 bylo na politiku soudržnosti EU vyhrazeno 351,8 mld. EUR. Částka zaujímá 32 % z celkové sedmileté finanční perspektivy 2014-2020. Největším příjemcem finanční podpory ze strukturálních fondů EU jsou Polsko (77 mld. EUR), Itálie (32 mld. EUR) a Španělsko (28 mld. EUR) (European Commission, 2012). Následující graf 2.2 ukazuje rozdělení finančních prostředků podle kategorií financování a tabulka 2.6 vyobrazuje rozdělení finančních prostředků pro členské státy EU v období 2014-2020. Z grafu 2.2 jasně vyplývá, že nejvíce peněžních prostředků bylo v rámci politiky soudržnosti EU přiděleno na méně rozvinuté regiony (51 %) a nejméně pro nejodlehlejší a řídké osídlené oblasti (0 %).

Graf 2.2 Rozdělení finančních prostředků podle kategorií financování v programovém období 2014 – 2020 v %

Zdroj: European Commission, 2015; vlastní zpracování, 2018

Tab. 2.6 Finanční alokace prostředků pro členské státy EU v období 2014-2020 v mil. EUR

Státy NUTS	CF	Méně rozvinuté regiony	Přechodové regiony	Více rozvinuté regiony	Nejodlehlejší a řídké osídlené regiony	Evropská územní spolupráce		Iniciativa pro zaměstnanost mládeže
						Přeshraniční spolupráce	Nadnárodní spolupráce	
BE	0,0	0,0	1 039,7	938,6	0,0	219,0	44,2	42,4
BG	2 276,3	5 089,3	0,0	0,0	0,0	134,2	31,5	55,2
CZ	6 258,9	15 282,5	0,0	88,2	0,0	296,7	41,0	13,6
DK	0,0	0,0	71,4	255,1	0,0	204,2	22,7	0,0
DE	0,0	0,0	9 771,5	8 498,0	0,0	626,7	338,7	0,0
EE	1 073,3	2 461,2	0,0	0,0	0,0	49,9	5,5	0,0
IE	0,0	0,0	0,0	951,6	0,0	150,5	18,3	68,2
EL	3 250,2	7 034,2	2 306,1	2 528,2	0,0	185,1	44,4	171,5
ES	0,0	2 040,4	13 399,5	11 074,4	484,1	430,0	187,6	943,5
FR	0,0	3 407,8	4 253,3	6 348,5	443,3	824,7	264,6	310,2
HR	2 559,5	5 837,5	0,0	0,0	0,0	127,8	18,3	66,2
IT	0,0	22 324,6	1 102,0	7 692,2	0,0	890,0	246,7	567,5
CY	269,5	0,0	0,0	421,8	0,0	29,5	3,3	11,6
LV	1 349,4	3 039,8	0,0	0,0	0,0	84,3	9,3	29,0
LT	2 048,9	4 628,7	0,0	0,0	0,0	99,9	13,9	31,8
LU	0,0	0,0	0,0	39,6	0,0	18,2	2,0	0,0
HU	6 025,4	15 005,2	0,0	463,7	0,0	320,4	41,4	49,8
MT	217,7	0,0	490,2	0,0	0,0	15,3	1,7	0,0
NL	0,0	0,0	0,0	1 014,6	0,0	321,8	67,9	0,0
AT	0,0	0,0	72,3	906,0	0,0	222,9	34,4	0,0
PL	23 208,0	51 163,6	0,0	2 242,4	0,0	543,2	157,3	252,4
PT	2 861,7	16 671,2	257,6	1 275,5	115,7	78,6	43,8	160,8
RO	6 935,0	15 058,8	0,0	441,3	0,0	164,0	88,7	106,0
SI	895,4	1 260,0	0,0	847,3	0,0	54,5	8,4	9,2
SK	4 168,3	9 483,7	0,0	44,2	0,0	201,1	22,3	72,2
FI	0,0	0,0	0,0	999,1	305,3	139,4	21,9	0,0
SE	0,0	0,0	0,0	1 512,4	206,9	304,2	38,1	44,2
UK	0,0	2 363,2	2 617,4	5 767,5	0,0	612,3	251,3	206,1
EU28	63 399,7	182 171,8	35 381,1	54 350,5	1 555,4	7 548,4	2 075,0	3 211,2

Zdroje: European Commission, 2015; vlastní zpracování, 2018

Koncept konkurenceschopnosti se stal významným pro současnou světovou ekonomiku i přes to, že neexistuje jednotné vymezení konkurenceschopnosti. Jednotlivé definice konkurenceschopnosti se odvozují podle toho z jakého úhlu pohledu na ni nahlížíme. Existují tři základní dimenze konkurenceschopnosti: mikroekonomická, makroekonomická, regionální. V této práci je aplikována úroveň makroekonomická. Neboť zkoumáme konkurenceschopnost členských států EU. Přístupy k měření konkurenceschopnosti se liší podle toho, která světová organizace či instituce ji měří. S konceptem konkurenceschopnosti úzce souvisí koncept soudržnosti a s ním spojené regionální disparity. Oba zmíněné koncepty mají mimo jiné velký vliv na členské státy EU a na EU jako celek. Vlivy a dopady těchto procesů jsou blíže zkoumány v další kapitole, která se věnuje převážně metodickým východiskům hodnocení politiky soudržnosti EU v referenčním období 2007-2013.

3. Ex post hodnocení politiky soudržnosti Evropské unie v členských státech v programovém období 2007-2013

Politika soudržnosti Evropské unie je součástí Smluv od roku 1986, byla přijata s cílem snižovat rozdíly mezi úrovní rozvoje jednotlivých regionů, a posílit tak ekonomickou i sociální soudržnost. Se začleněním deseti nových států v roce 2004 a následně Bulharska s Rumunskem v roce 2007 bylo nutné toto harmonizační úsilí umocnit, takže hlavní příjemci fondů byli vyzváni, aby přispěli k ekonomickému rozvoji svých nových partnerů. Celá Unie současně čelí výzvám plynoucím ze zrychlující se ekonomické restrukturalizace způsobené globalizací, z uvolnění obchodu, dopadů technologické revoluce, rozvoje ekonomiky postavené na znalostech, stárnoucí populace a nárůstu přistěhovalectví. Vzhledem ke skutečnosti, že programové období 2007-2013 je plně ukončeno můžeme hodnotit jeho celkový průběh a efektivitu využívání finančních prostředků.

3.1 Metodický přístup k hodnocení realizace politiky soudržnosti EU v členských státech v programovém období 2007-2013

Stavebním prvkem každé vědecké práce je výběr kvalitních a odpovídajících metod, prostřednictvím kterých je možno dosáhnout zvolených cílů. Tyto metody lze dělit na dvě základní skupiny (Molnár a kol., 2012):

- a) metody empirické - jsou založeny na opakovatelných a ověřitelných experimentech,
- b) metody logické - využívají principů logiky a logického myšlení a jsou založeny na párových metodách:
 - 1. analýza - syntéza,
 - 2. abstrakce - konkretizace,
 - 3. indukce - dedukce.

V rámci této diplomové práce jsou k hodnocení realizace politiky soudržnosti EU využity logické metody. V teoretické části práce zaměřené na problematiku politiky soudržnosti EU je využita zejména metoda dedukce. Dedukce vychází ze získaných známých, ověřených a platných informací a znalostí. Umožňuje postupně vyvozovat konkrétní závěry z obecných informací. Teoretická část diplomové práce se věnuje popisu metod zvolených k řešení daného tématu práce jímž je hodnocení dopadu čerpání strukturálních fondů EU na konkurenceschopnost členských států EU v programovém období 2007-2013. Zvolenými metodami jsou deskripce, analýza a syntéza dostupných informací. Tyto výsledné informace budou dále použity pro potvrzení či vyvrácení stanovených cílů diplomové práce.

Z hlediska logických metod vychází empirická část diplomové práce, s ohledem na stanovený cíl diplomové práce, především z metody indukce. Po shromáždění všech dostupných dat týkajících se čerpání peněžních prostředků ze *strukturálních fondů EU*, jejich použití v rámci zvolených metod pro hodnocení efektivity čerpání členskými státy EU a komparativní analýze dosažených výsledků, bude vyvozen závěr o úrovni efektivity čerpání strukturální pomoci jednotlivými státy. Prostřednictvím metody dedukce jsou, na základě stanovené hypotézy a výsledků empirické analýzy, vyvozeny závěry o hodnocených zemích.

V rámci kontroly dosažených výsledků a plnění stanovených cílů je v práci využita metoda zpětné vazby. Pomocí metody zpětné vazby lze nalézt odchýlení od předem stanoveného postupu, nedodržení naplánovaných metod či odklon od zkoumaného problému. Tyto nesrovnalosti mohou být natolik důležité, že bez zpětné vazby nelze prakticky dosáhnout stanovených cílů. Z empirických metod je, v analytické části práce, použita metoda nepřímého pozorování, kdy je sledováno hodnocení konkurenceschopnosti členských států EU dle přístupu *Indexu národní konkurenceschopnosti* (Country Competitiveness Index, CCI).

Kromě těchto metod jsou v práci aplikovány metody specifické, především metody exaktní, metoda komparace a metoda historická. V rámci metody mezinárodní komparace je, na základě předchozí analýzy, porovnávána efektivita čerpání peněžních prostředků státy EU s hodnocením konkurenceschopnosti těchto států. Cílem je nalézt společné a odlišné rysy a dále najít souvislost mezi efektivitou čerpání finančních prostředků a konkurenceschopností států EU v případě, že existuje. Metoda mezinárodní komparace však má určitá úskalí, která lze shrnout do následujících bodů (Melecký, Staníčková, 2015):

1. časová a věcná srovnatelnost informací - vzhledem k tomu, že při využití metody mezinárodní komparace jsou srovnávány jednotlivé státy na základě předem zvolených ukazatelů, jež mohou být následně komparovány z hlediska věcného, časového či prostorového, je nutné, aby při vlastní komparaci nebyla porušena zásada, dle níž se ze tří výše uvedených kritérií mohou srovnávané indikátory lišit pouze v jednom parametru. Při aplikaci tohoto principu na mezinárodní komparaci členských států EU se srovnávané ukazatele liší pouze v prostorovém vymezení, z čehož vyplývá, že z hlediska věcného a časového musí být zcela identické,
2. kvalita a dostupnost informací - získání dostatečného množství kvalitních informací o vývoji politiky soudržnosti EU v programovém období 2007-2013 v jednotlivých státech je problematické s ohledem na vypovídací schopnost dat, které do analýzy vstupují,

3. vedlejší faktory - při komparaci území je nutné vzít v úvahu nejen cíle a priority vymezené hospodářskými autoritami jednotlivých zemí, ale také řadu vedlejších faktorů, k nimž lze zařadit např. přírodní bohatství jednotlivých zemí, úroveň jejich politické stability či vývojové tendence prosazující se ve světové ekonomice,
4. objektivnost analýz - vzhledem k neexistenci jednotné soustavy vstupů, použitých pro analýzu hodnocení efektivity čerpání, závisí vlastní volba metod měření, nalezení charakteristických ukazatelů a určení jejich relativní důležitosti, pouze na vlastním uvážení, což může následně vést k závěrům, jež nemusí být plně v souladu s realitou.

U aplikace metody mezinárodní komparace v diplomové práci musí být dodržována určitá základní pravidla (Melecký, Staníčková, 2015):

- a) definování objektu komparace a výběr územní úrovně - v diplomové práci porovnáváme území na úrovni NUTS 0/1: členské státy EU,
- b) stanovení cíle komparace - vyhodnocení efektivity čerpání finančních prostředků členskými státy, v období 2007-2013 za pomoci *metody datových obalů* (Data Envelopment Analysis, DEA),
- c) určení kritérií pro vlastní analýzu - kritéria ekonomické, sociální, výkonnostní, vliv na konkurenceschopnost členských států,
- d) výběr vhodných ukazatelů pro analýzu - databáze ukazatelů v rámci politiky soudržnosti EU použitých jako vstupy a z nich produkované výstupy, konkrétní zaměření na fondy ERDF a CF,
- e) vymezení časové osy komparace a periodicity dat - 2007-2013 - sedmileté programové období, na které jsou vyčleněny finanční prostředky v rámci politiky soudržnosti EU, periodičita dat je roční.

Úloha historické metody spočívá v interpretaci historických událostí a následného pochopení jejich významu. Hlavním smyslem aplikace historické metody v práci je rekonstrukce vývoje politiky soudržnosti EU v členských státech EU. Pro zkoumání úrovně efektivity hodnocených zemí je v práci využita *metoda DEA* jejíž aplikací je možné určit míru efektivity čerpání finančních zdrojů z ESIF v hodnocených zemích. Při výběru relevantních metod pro analýzu provedenou v diplomové práci bylo nutno brát v úvahu všechny nabízející se možnosti a prozkoumat dostupné zdroje o případných metodách. Byl proveden výzkum literárních zdrojů a následně byly vybrány vhodné metody pro řešení tématu diplomové práce. Výsledky literární rešerše jsou zobrazeny v tabulce 3.7. Po důkladném zvážení byla pro hodnocení efektivity čerpání finančních zdrojů ze strukturálních fondů EU vybrána metoda DEA.

Tab. 3.7 Vlastní literární rešerše v oblasti prostorových analýz

	Název	Autoři	Rok vydání	Časopis	Datová základna	Kvantitativní metoda
1.	Comparison of investment costs for companies using EU structural funds and investment incentives	Kristyna Brzakovaa , Karolina Pridalova	2016	Elsevier	2007-2013	Komparace
2.	Review of financial support from EU Structural Funds to sustainable energy in Baltic States	Dalia Štreimikienė	2016	Elsevier	2007-2013 2014-2020	Komparace
3.	Structural Funds And Economic Crises: Romania's Absorption Paradox	Alina Ttulescu , Alexandru Patruti	2014	Elsevier	/	Výklad
4.	Absorption of European Funds by Romania	Paul Lucian	2014	Elsevier	2007-2013	Bez modelu
5.	A simulation of impact of withdrawal European funds on Andalusian economy using a dynamic CGE model: 2014–20	Manuel Alejandro Cardenete, M. Carmen Delgado	2014	Elsevier	2014-2020	Obecné modely rovnováhy
6.	Too much of a good thing? On the growth effects of the EU's regional policy	Sascha O. Becker, Peter H. Egger f , Maximilian von Ehrlich	2014	Elsevier	1994-1999 2000-2006	Ekonometrický model
7.	Absorption of Structural Funds International Comparisons and Correlations	Cristian Valentin Hapenciuc, Andrei Alexandru Morosan, Gabriela Arionesei	2013	Elsevier	2007-2011	Korelace
8.	An Examination of the Romanian State Budget Regarding the European Funds: Co-Financing Provisions	Gherman Monica Gabriela	2013	Elsevier	2007-2013	Bez modelu
9.	EU Structural Instruments key component in improving the Romanian macroeconomic stability?	Gabriela Dragan	2012	Elsevier	2007-2013	Výklad
10.	An Impact Analysis of the European Structural Funds on the Variation of the Rate of Employment and Productivity in Objective 1 Regions	María del Rocio Moreno Enguix , Juan Gómez García & Juan Cándido Gómez Gallego	2012	European planning studies	2000-2006	Neparametrický model/ DEA
11.	Structural funds and the economic divide in Italy	Francesco Aiello , Valeria Pupo	2011	Elsevier	1996-2007	GMM-SYS method and the LSDV odhadce
12.	Going NUTS: The effect of EU Structural Funds on regional performance	Sascha O. Becker, Peter H. Egger, Maximilian von Ehrlich	2010	Elsevier	1989–1993 1994–1999 2000– 2006	Empirická analýza, Regresní analýza
13.	Do EU structural funds promote regional growth? New evidence from various panel data approaches	P. Mohl, T. Hagen	2010	Elsevier	2000-2006	Ekonometrický model

Zdroj: vlastní rešerše a vlastní zpracování, 2018

3.2 Metoda analýzy obalu dat pro hodnocení efektivity čerpání strukturální pomoci v členských státech EU v období 2007-2013

Pro hodnocení efektivity čerpání peněžních prostředků ze strukturálních fondů EU v členských státech EU je v diplomové práci použita *metoda analýzy obalu dat* (Data Envelopment Analysis, DEA). Tato matematická metoda je využívána ke zkoumání technické efektivity, výkonnosti a produktivity homogenních¹² *produkčních jednotek* (Decision Making Units, DMU). Řadí se k vícekritériálním metodám hodnocení. Produkční jednotky mají zpravidla několik vstupů a výstupů. V diplomové práci jsou tyto jednotky představovány jednotlivými státy Evropské unie. Metoda DEA se pro hodnocení čerpání strukturální pomoci a následného dopadu čerpání pomoci na konkurenceschopnost členských států EU, zdá být vhodná, neboť se v práci hodnotí skupina několika vstupních a výstupních proměnných. Soubor těchto vstupů má vliv na úroveň ekonomického rozvoje daných zemí.

Cílem metody DEA je rozdělení zkoumaných objektů na efektivní a neefektivní podle velikosti spotřebovávaných zdrojů a množství vyráběné produkce nebo jiného typu výstupu. Modely DEA jsou založeny na vstupech a výstupech uvažovaných jednotek. V modelech je porovnávána efektivita, s jakou území, v případě diplomové práce členské státy EU, dokáží své vstupy přeměnit na výstupy, tzn. jak velký výstup dokáže země vyprodukovat s jednotkami dostupných vstupů. V modelech metody DEA je pracováno především se žádoucími, tedy pozitivními efekty. Těmito efekty jsou výstupy, jejichž vyšší hodnota vede, *ceteris paribus*, k vyšší efektivitě dané jednotky. Takové výstupy jsou označovány jako maximalizační neboli výnosové. Pro vytváření efektů jsou každou takovou jednotkou spotřebovávány vstupy, které jsou naopak svou povahou minimalizační (nákladové), tzn. nižší hodnota těchto vstupů, vede k vyšší výkonnosti sledované jednotky (Fiala a kol., 2011).

Pro hodnocené jednotky je možné definovat řadu poměrových ukazatelů. Ty vycházejí z různých údajů a jejich výsledky nemusí být, a v typickém případě ani nejsou, ve vzájemném souladu. Velkou pozornost je nutné věnovat výběru vhodných kritérií, podle kterých jsou jednotky hodnoceny. Důležité je vybrat kritéria, která jsou pro výkon jednotky zásadní, jsou známy jejich hodnoty u všech jednotek po celé sledované období a zároveň to jsou kritéria, která spolu příliš nekorelují. Při hodnocení celkové efektivity dané jednotky je potřeba vzít v úvahu větší počet vstupů, ale i výstupů. Počet porovnávaných jednotek musí být dostatečně

¹² Pojmem homogenní produkční jednotky rozumíme soubor jednotek, zabývajících se produkcí identických nebo ekvivalentních efektů, které budeme označovat jako výstupy této jednotky.

velký, protože při malém počtu srovnávaných jednotek a velkém počtu kritérií by byly považovány všechny jednotky za efektivní. V případě, že je počet použitých ukazatelů příliš vysoký v porovnání počtem hodnocených jednotek DMU, pak je většina DMU vyhodnocena jako efektivní. Získané výsledky potom nejsou, resp. by nemohly být považovány za příliš spolehlivé a nemají či by tak neměly odpovídající vypovídací schopnost (Melecký, Staníčková, 2015). Existuje však pravidlo „*rule of thumb*“ (3.1) (Cooper, Seiford, Zhu, 2007), které vyjadřuje doporučený vztah mezi počtem DMUs a počtem vstupních a výstupních proměnných tedy ukazatelů:

$$n \geq \max \{3(m+s), m \cdot s\} \quad (3.1)$$

kde n je počet hodnocených jednotek DMU, které spotřebovávají m vstupů k produkci s výstupů. Statisticky, téměř ve všech případech není počet vstupů a výstupů větší než šest. Existuje výpočet, který dokazuje, že když $m \leq 6$ a $s \leq 6$, pak $3(m + s)$. Proto je možné místo formulace (3.1) použít formulaci (3.2):

$$n \geq 3(m+s), \quad (3.2)$$

kde všechny symboly mají stejnou interpretaci jako u (3.1). Pokud je dán počet n hodnocených jednotek DMU, které spotřebovávají m vstupů k produkci s výstupů, přičemž má platit $n < 3(m + s)$, pak existují dvě možnosti k řešení této situace:

- a) zvýšení počtu hodnocených jednotek,
- b) snížením počtu ukazatelů, které do analýzy vstupují.

Protože metoda DEA slouží k hodnocení efektivity, efektivnosti je vhodné na úvod vysvětlit rozdíl mezi těmito pojmy. *Efektivnost* vyjadřuje schopnost produkovat požadovaný efekt neboli účel. Účelnosti je dosaženo při maximalizaci výsledků realizovaných aktivit s ohledem na použité zdroje. Efektivnost lze vypočítat porovnáním efektů získaných vloženým úsilím. Vyjadřuje vazbu vstupů a výstupů na výsledky. *Efektivita* neboli účinnost či produktivita vyjadřuje účinnost vložených zdrojů a užitek, který tyto zdroje přináší. Nejzákladnějším měřítkem efektivity je poměr vstup/výstup. Na rozdíl od měření produktivity zahrnuje efektivita myšlenku *hranice produkčních možností* (Production Possibility Frontier, PPF). Produktivita je pouze poměr výstupů na použité vstupy. Vyjadřuje intenzitu výroby či efektivitu výrobních faktorů.

Modely DEA jsou založeny na existenci množiny produkčních možností, která je tvořená všemi možnými kombinacemi vstupů a výstupů. Množina produkčních možností je dána efektivní hranicí. V okamžiku, kdy kombinace vstupů a výstupů u příslušné jednotky leží na této

efektivní hranici, jde o jednotku efektivní. Efektivní jednotka je jednotka, která spotřebovává, co nejmenší množství vstupů na velké množství výstupů (Jablonský, Dlouhý, 2004). V realitě není předpokládáno, že existuje jednotka, která dosáhne stejných výstupů s nižšími vstupy nebo vyšších výstupů s nižšími vstupy. Mimo efektivní jednotky jsou u metody DEA zavedeny také jednotky virtuální. Virtuální jednotka bývá definována jako vážený průměr efektivních jednotek a její smysl spočívá v hodnocení efektivity skutečných jednotek. V případě, že skutečná jednotka vytváří méně výstupů nebo spotřebovává více vstupů než její virtuální jednotka, potom je skutečná jednotka neefektivní. Virtuální jednotka je jednotkou efektivní. Vzniká z neefektivní jednotky redukcí hodnot vstupů při daných výstupech, či navýšením výstupů při daných vstupech (Cooper, Seiford, Zhu, 2011).

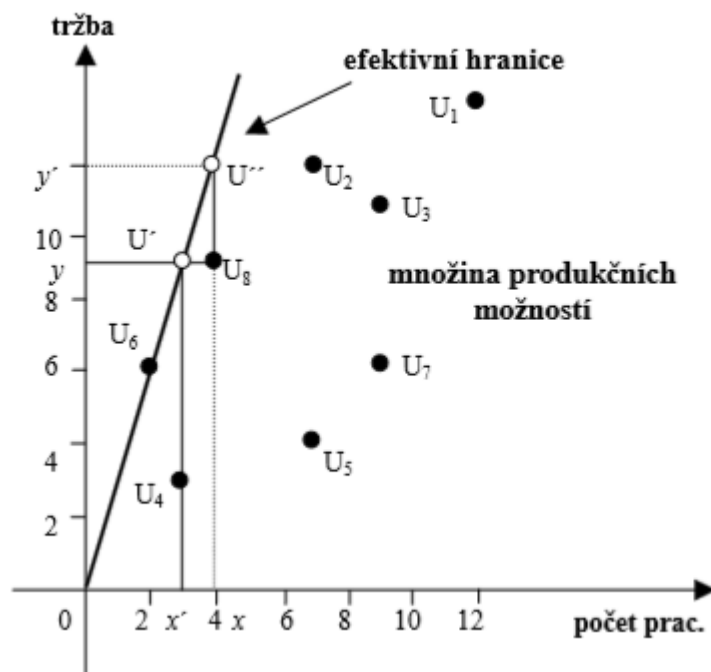
Tvar efektivní hranice může být rozdílný podle toho, zda jsou v úloze uvažovány *konstantní* (Constant returns to scale, CRS) či *variabilní výnosy z rozsahu* (Variable returns to scale, VRS). V případě předpokladu konstantních výnosů z rozsahu je situace následující. Je-li kombinace vstupů a výstupů (x, y) prvkem množiny přípustných možností, potom je prvkem této množiny i kombinace $(\alpha x, \alpha y)$, kde $\alpha > 0$. Znamená to, je-li nějaká produkční jednotka s kombinací vstupů a výstupů (x, y) jednotkou efektivní, potom bude efektivní i jednotka $(\alpha x, \alpha y)$. Efektivní hranice tvoří kónický (kuželovitý) obal dat.

Množinu produkčních možností, která předpokládá konstantní výnosy z rozsahu znázorňuje obrázek 3.3. Z obrázku jde vidět, že efektivní hranice tvoří kónický obal dat a jediná efektivní jednotka¹³ je jednotka U6. Ostatní jednotky jsou neefektivní. To lze vidět například na jednotce U4 - ta dosahuje výstup $y = (9)$ přičemž spotřebovává vstup ve výši $x = (4)$, s hodnotami $(4, 9)$ není však na efektivní hranici. Pokud se zvýší hodnota produkovaného výstupu na hranici y' a současně bude zachována úroveň vstupu x , bude získána tzv. virtuální jednotka U'' s virtuálním vstupem a výstupem $(x, y') = (4, 12)$. Snahou je tedy maximalizovat hodnotu výstupu při zachování úrovně vstupu. Modely, které se snaží najít virtuální jednotku maximalizací výstupů, se označují jako *modely výstupově orientované* (Output Oriented, OO). Sníží-li se hodnota spotřebovávaného vstupu na úroveň x' při zachování současné úrovně výstupu y , získá se virtuální jednotka U' s virtuálním vstupem a výstupem $(x', y) = (3, 9)$. V tomto případě jde o minimalizaci hodnoty vstupu při zachování úrovně výstupu. Modely,

¹³ Jednotka, která leží na efektivní hranici.

jejichž cílem je nalézt virtuální jednotku prostřednictvím minimalizace výstupů, jsou označovány jako *vstupně orientované modely* (Input Oriented, IO) (Fiala, a kol., 2011, s. 87).

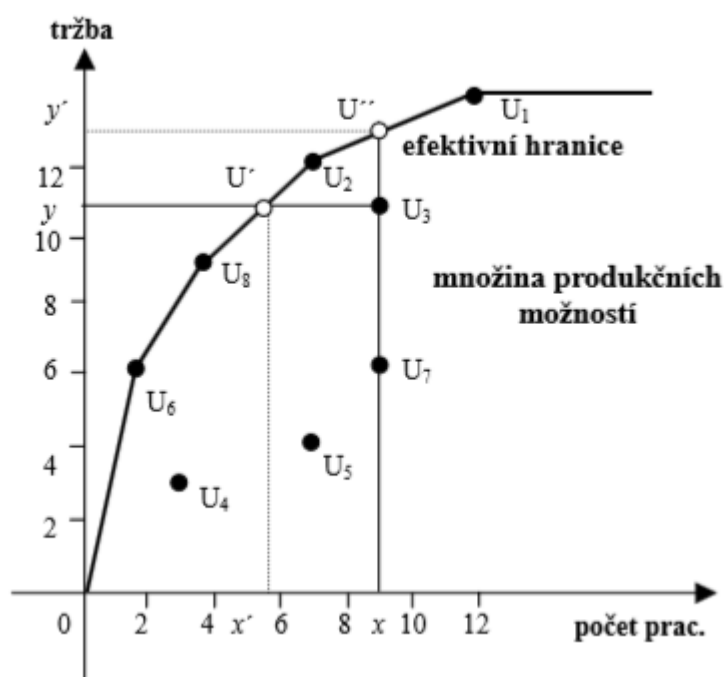
Obr. 3.3 Konstantní výnosy z rozsahu

Zdroj: Fiala a kol., 2011, s. 87

VRS vedou k modifikaci efektivní hranice. Hranice zde netvoří kónický obal dat, ale konvexní, jak je možno vidět na obrázku 3.4. Z obrázku lze dále vyčíst, že efektivní jsou zde čtyři jednotky U_1 , U_2 , U_6 a U_8 . Je to důsledek toho, že neplatí předpoklad, při kterém pro zachování efektivnosti musí být α -násobek vstupů doplněn stejným násobkem výstupů. VRS vedou k tomu, že jednotka bude efektivní, přesto že poměrný nárůst výnosů bude nižší případně vyšší než odpovídající nárůst vstupů. V případě variabilních výnosů je míra efektivnosti hodnocených jednotek vyšší než v případě konstantních výnosů (Fiala a kol., 2011).

Obr. 3.4 Variabilní výnosy z rozsahu

Zdroj: Fiala a kol., 2011, s. 89

Modely DEA jsou založeny na Farrelově modelu pro měření efektivity jednotek s jedním vstupem a jedním výstupem. Tento model byl v roce 1978 rozšířen *Charnesem, Cooperem a Rhodesem* (Charnes, Cooper, Rhodes models, CCR model). V roce 1984 došlo k dalšímu rozšíření *Bankerem, Charnesem a Cooperem* (Banker, Charnes, Cooper models, BCC models).

Model CCR maximalizuje míru efektivity hodnocené jednotky, vyjádřené jako podíl vážených výstupů a vážených vstupů při respektování podmínky, že míry efektivity všech ostatních jednotek jsou menší nebo rovny jedné. Model CCR uvažuje již výše zmíněné konstantní výnosy z rozsahu, tudíž obal dat u tohoto modelu je kónický. Model BCC je modifikací modelu CCR a předpokládá variabilní výnosy z rozsahu, tedy výnosy klesající, rostoucí nebo i konstantní. Jak již bylo výše uvedeno, u modelu BCC se kónický obal dat mění na obal konvexní. Důsledkem změny obalu je skutečnost, že je při použití tohoto modelu označen za efektivní vyšší počet hodnocených jednotek. Prostřednictvím modelů CCR a BCC je možno specifikovat množství vstupů a výstupů tak, aby se z neefektivní jednotky stala jednotka efektivní. Proto je u těchto modelů nutno rozlišovat mezi orientací na vstupy a výstupy (Zhu, 2015).

Efektivita sledovaných produkčních jednotek, která je počítána prostřednictvím modelů metody DEA, je určena na základě individuálně stanovených vah vstupů a výstupů. Výpočtem je získán především výsledek koeficientu technické efektivity jednotlivých jednotek. Dle něho je možno rozlišit, zda je jednotka efektivní či neefektivní a dále pomáhá určit míru snížení

vstupů případně zvýšení výstupů takovým způsobem, aby se neefektivní jednotka stala jednotkou efektivní. Je potřeba, aby matematický model byl nadefinován a následně vypočten pro každou jednotku z daného souboru jednotek. Hodnota koeficientu technické efektivity je považována za relativní, protože vyjadřuje efektivitu jednotky v rámci vybrané a zkoumané skupiny jednotek. Pokud je koeficient roven jedné potom žádná jednotka v souboru není efektivnější. V případě, že koeficient je menší než jedna potom v souboru existuje alespoň jedna efektivnější jednotka.

Koeficient efektivity využívaný v modelech DEA lze vypočítat následovně (3.3) jako poměr váženého součtu výstupů a vstupů.

$$\text{efektivita} = \frac{y}{x} = \frac{\text{vážená suma výstupů}}{\text{vážená suma vstupů}}, \quad (3.3)$$

kde x značí vstupy (resp. vážený součet vstupů) a y výstupy (vážený součet výstupů).

Čím je podíl y/x větší, tím je jednotka efektivnější. U modelů obecně platí, že jednotka, jejíž koeficient efektivity je roven jedné je považována za efektivní. V případě, že koeficient efektivity je menší než jedna (v případě orientace modelu na vstupy) nebo vyšší než jedna (v případě orientace modelu na výstupy) jednotku je neefektivní. Koeficient také určuje míru potřebné redukce vstupů, či navýšení výstupů tak, aby byla zajištěna efektivita jednotky. V rámci větší přehlednosti jsou kritéria pro hodnocení efektivity uvedena v tabulce 3.8.

Tab. 3.8 Kritéria pro hodnocení efektivity

Koeficient efektivity	Efektivita	Model
=1	Efektivní	Orientace na vstupy, výstupy
<1	Neefektivní	Orientace na vstupy
>1	Neefektivní	Orientace na výstupy

Zdroj: Staničková, Melecký, 2015; vlastní zpracování, 2018

Modely CCR jsou radiální modely. Obsahují radiální proměnné u modelů orientovaných na vstupy θ_q a u modelů orientovaných na výstupy ϕ_q . Proměnné určují nezbytnou míru snížení jednotlivých vstupů (θ_q) a míru navýšení všech výstupů (ϕ_q) k dosažení efektivity. Model CCR je definován následujícím (3.4) způsobem:

Model CCR orientovaný na vstupy s CSR (Fiala a kol., 2011, s. 93)

$$\text{minimalizace} \quad z = \theta_q - \varepsilon(\hat{e}^T \hat{S}^+ + \hat{e}^T \hat{S}^-) \quad (3.4)$$

$$\text{za podmíněk} \quad X\lambda + s^- = \theta_q x_q,$$

$$Y\lambda - s^+ = y_q$$

$$\lambda, s^+, s^- \geq 0,$$

kde θ_q představuje míru efektivity hodnocené jednotky U_q (DMU_q). Tuto proměnnou je možné interpretovat také jako potřebnou míru redukce vstupů pro dosažení efektivní hranice a její hodnota bude menší nebo rovna jedné. Proměnná ε představuje infinitezimální konstantu, s^+ a s^- jsou vektory přídatných proměnných v omezeních pro vstupy a výstupy, podmínka konvexnosti $e^T = (1, 1, \dots, 1)$, $\lambda = (\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n)$, $\lambda \geq 0$, je vektor vah, které jsou přiřazeny jednotlivým jednotkám, jedná se o vektor proměnných tohoto modelu. Proměnná θ_q se může rovněž interpretovat jako potřebná míra redukce vstupů pro dosažení efektivní hranice a její hodnota bude menší nebo rovná jedné. Při hodnocení jednotky U_q je smyslem modelu najít virtuální jednotku charakterizovanou vstupy $X\lambda$ a výstupy $Y\lambda$, které jsou lineární kombinací vstupů a výstupů ostatních jednotek daného souboru a které jsou lepší (nebo přesněji nejsou horší) než vstupy a výstupy hodnocené jednotky U_q . Pro vstupy a výstupy virtuální jednotky musí tedy platit $X\lambda \leq \theta_q x_q$ a $Y\lambda \geq y_q$, kde x_q a y_q jsou vektory vstupů a výstupů jednotky U_q . Jednotka U_q je označena za efektivní, pokud virtuální jednotka s uvedenými vlastnostmi neexistuje, resp. virtuální jednotka je totožná s hodnocenou jednotkou, tzn., platí $X\lambda = x_q$ a $Y\lambda = y_q$. To nastává právě tehdy, je-li proměnná $\theta_q = 1$. Současně však musí být rovny nule všechny přídatné proměnné. Hodnocená jednotka U_q je efektivní, jsou-li splněny dvě podmínky:

- optimální hodnota proměnné θ_q^* je rovna jedné;
- optimální hodnoty všech přídatných proměnných s_i^{+*} , $i = 1, 2, \dots, r$ a s_i^{-*} , $i = 1, 2, \dots, m$ jsou rovny nule.

Model CCR orientovaný na výstupy s CRS (3.5) (Fiala a kol., 2011, s. 94)

$$\text{maximalizace} \quad g = \phi_q + \varepsilon(e^T s^+ + e^T s^-) \quad (3.5)$$

$$\text{za podmíněk} \quad X\lambda + s^- = x_q,$$

$$Y\lambda - s^+ = \phi_q y_q,$$

$$\lambda, s^+, s^- \geq 0,$$

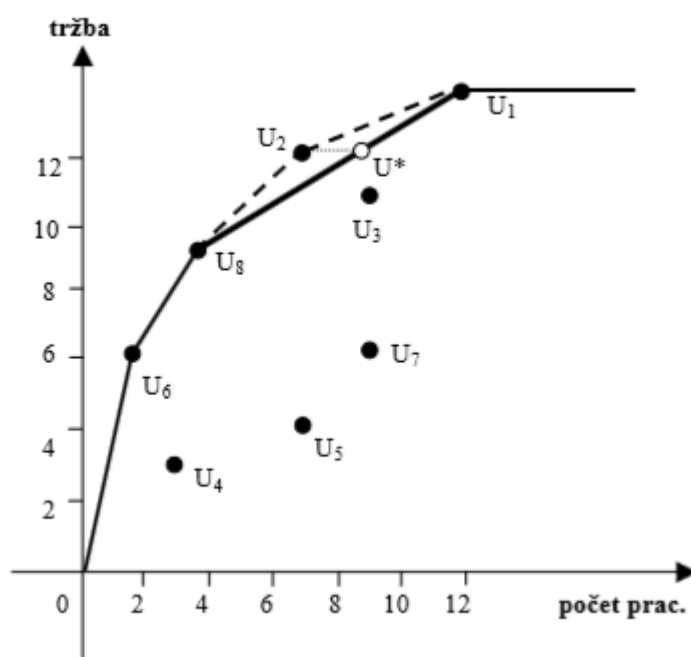
kde g je hodnota účelové funkce jednotky U_q , všechny ostatní symboly použité v této formulaci mají stejnou interpretaci jako u vstupově orientovaného modelu CCR CRS. Jednotka U_q je efektivní, je-li optimální hodnota účelové funkce $g^* = 1$. Pokud je tato hodnota větší než jedna, jednotka efektivní není a optimální hodnota proměnné ϕ_q zde vyjadřuje potřebu proporcionálního navýšení výstupů pro dosažení efektivity. Model CCR výstupově orientovaný s CRS je využit v této práci.

V závislosti na typu zvoleného modelu, ale především na vztahu mezi počtem jednotek a počtem vstupů a výstupů, může být ale efektivních jednotek poměrně velký počet. Kvůli možnosti klasifikace efektivních jednotek bylo navrženo několik definic tzv. *super efektivita*. V DEA modelech super efektivit získávají původní efektivní jednotky míru super efektivit vyšší než jedna. Tato skutečnost umožňuje klasifikaci efektivních jednotek, což může být jedna z důležitých informací, které uživatel požaduje.

Všechny modely super efektivit jsou založeny na tom, že se při výpočtu míry super efektivit váha původní efektivní jednotky položí rovna nule (hodnocená jednotka se takto v podstatě vyjme ze souboru jednotek), což má za následek změnu původní efektivní hranice. Model super efektivit potom měří vzdálenost mezi vstupy a výstupy hodnocené jednotky od nové efektivní hranice (Fiala a kol., 2011, s. 104).

Super efektivita lze znázornit následujícím obrázkem 3.5, který představuje graf.

Obr. 3.5 Super efektivita

Zdroj: Fiala a kol., 2011, s. 105

Po vyjmutí jednotky U_2 ze souboru se původní efektivní hranice, která je na obr. 3.5 vyznačena čárkovaně, modifikuje tak, jak je naznačeno na obrázku. Míra super efektivnosti je potom vyjádřena jako vzdálenost bodu U_2 od nové efektivní hranice a jednotlivé DEA modely super efektivnosti se liší v tom, jak tuto vzdálenost měří. Na obr. 3.5 je vyznačena jedna možnost - super efektivita je vzdálenost mezi body U_2 a U^* (Fiala a kol., 2011, s. 104).

Existují celkem tři modely super efektivnosti: *Andersen – Petersen model* (APM), *super SBM model* (Slacks-Based Measure, SBM) a *super SBM model cílového programování* (SBMG model). Andersenův a Petersenův model byl vytvořen v roce 1993 jako vůbec první model super efektivnosti. Model je využit v diplomové práci. Protože při výpočtech u CCR modelu vyšly všechny jednotky, jako efektivní byl zaveden model super efektivnosti APM.

Je definován pro konstantní výnosy z rozsahu a jeho formulace vypadá následovně (3.6) (Fiala a kol., 2011, s. 105):

$$\text{minimalizace} \quad \theta_q, \quad (3.6)$$

za podmínek

$$\sum_{j=1, \dots, n} x_{ij} \lambda_j + s_i^- = \theta_q x_{iq}, \quad i=1, 2, \dots, m,$$

$$\sum_{j=1, \dots, n} y_{ij} \lambda_j - s_i^+ = y_{iq}, \quad i=1, 2, \dots, r,$$

$$\lambda_j \geq 0, \lambda_q = 0, s_i^+ \geq 0, s_i^- \geq 0.$$

V případě, že je model definován s variabilními výnosy je k výše uvedeným podmínkám přidána ještě podmínka $e^T \lambda = 1$ s tím, že $\lambda_q = 0$. V této práci bude k výpočtům super efektivity využit právě Andersenův a Petersenův model, neboť umožňuje efektivní jednotce získat hodnotu efektivity vyšší než 1 ($\theta^* > 1$).

Výhodou a současně nevýhodou metody DEA může být skutečnost, že jednotka je sice dle výpočtu efektivní, ale ve skutečnosti efektivní být nemusí. To souvisí s volbou jednotlivých individuálních vah vstupů a výstupů. V případě, že se jednotka jeví jako neefektivní, nemůže poukazovat na to, že se zvolením jiných vah by byla efektivní, protože váhy byly určeny podle této dané jednotky. Tento přístup způsobuje, že se větší množství jednotek jeví jako efektivní. K většímu prohloubení stávajícího problému dojde v případě, kdy jednotky spotřebovávají malé množství některého typu vstupů a produkují při tom velké množství některého výstupu. Váhy relativně výhodných vstupů a výstupů pak budou vysoké, ostatní váhy nízké a jednotka bude efektivní. Z toho důvodu se jeví jako vhodné požadovat, aby každá z vah byla nenulová a také, aby žádná váha nepřekročila stanovený limit pro maximální hodnotu. Když jsou vhodně stanovené horní meze, může dojít k tomu, že váhy vstupů a výstupů budou pro jednotlivé jednotky podobné nebo dokonce stejné, tzn., dojde ke konsensu mezi jednotkami o velikosti hledaných vah.

Velkou výhodou modelů metody DEA je možnost začlenění faktorů okolního prostředí a sociálních faktorů jako vstupů nebo také jako výstupů. Modely se dobře uplatňují při hodnocení systému s obtížně agregovatelnými vstupy a výstupy například ve školách, bankách, dopravě a jiných veřejných službách (Jablonský, Dlouhý, 2004).

Mnoho výpočtů, které je potřeba provést k tomu, aby bylo možné vyhodnotit efektivitu čerpání dotací, lze naprogramovat a provést v softwarech pro matematické programování nebo v softwarových produktech specializovaných na DEA modely. Metoda se opírá o teorii lineárního programování¹⁴. V této diplomové práci jsou výpočty zpracovány prostřednictvím programu *DEA Frontier Add-In Microsoft Excel*.

3.3. Východiska empirické analýzy k hodnocení politiky soudržnosti EU v členských státech v programovém období 2007-2013

Soudržnost je situace, kdy disparity mezi jednotlivými regiony nebo státy Evropské unie jsou politicky a společensky tolerovány a akceptovány (Molle, 2007, s. 5) *Soudržnost je základním politickým cílem Evropské unie, kterého je dosahováno skrze proces socioekonomické konvergence* (Staníčková, Melecký, 2015, s. 22).

Koncept ekonomické a sociální soudržnosti představuje jeden ze tří důležitých pilířů Evropské unie. Dalšími pilíři jsou Jednotný vnitřní trh a Hospodářská a měnová unie. V minulém programovém období 2007-2013 zůstala jako priorita zachována soudržnost neboli koheze. Z tohoto důvodu představuje politika *hospodářské a sociální soudržnosti EU* (HSS EU) nejvýznamnější oblast financování současně se Společnou zemědělskou politikou. Vedle prohlubování ekonomické a sociální soudržnosti se politika soudržnosti orientuje na územní

3.3.1 Vymezení politiky soudržnosti EU v programovém období 2007-2013

Politika soudržnosti souvisí v první řadě s disparitami mezi jednotlivými územními celky¹⁵. Obecně platí, že čím více územních celků máme, tím rozmanitější a větší jsou také rozdíly mezi nimi. V souvislosti s Evropskou unií jsou nejčastěji rozlišovány disparity mezi „starými“ a „novými“ členskými státy¹⁶. Začátkem programového období 2007-2013 došlo k rozšíření

¹⁴ Za lineární programování nebo lineární optimalizaci označujeme disciplínu matematického programování, která řeší problém nalezení minima nebo maxima lineární funkce určitého počtu proměnných na množině popsané soustavou lineárních nerovnic.

¹⁵ Národní či regionální disparity.

¹⁶ Staré členské státy – EU15: 1952- Belgie, Francie, Lucembursko, Německo, Itálie, Nizozemí, 1973- Dánsko, Irsko, Velká Británie, 1981- Řecko, 1986- Portugalsko, Španělsko, 1995- Rakousko, Švédsko a Finsko. Nové členské státy. EU12:2004 - Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko, 2007-Bulharsko, Rumunsko, 2013 - Chorvatsko.

EU o deset států (2004) a tyto státy se na začátku roku 2007 staly příjemcem podpory z *Evropského fondu regionálního rozvoje* (European Regional and Development Fund, ERDF) a *Fondu soudržnosti* (Cohesion fund, CF). S nástupem hospodářské a finanční krize se radikálně změnil kontext, ve kterém byly operační programy realizovány. Krize vedla k silnému tlaku na veřejné finance, a to vedlo ke snižování veřejných investic. Většina členských států EU se potýkala s ekonomickými problémy, převážně s poklesem *hrubého domácího produktu* (dále jen HDP) a vyšší nezaměstnaností. V průběhu let 2008 a 2009 došlo k poklesu HDP v průměru o 2 % (Eurostat, 2017) ročně ve většině zemí EU. Pouze v Polsku pokračoval růst HDP o více než 1 % (Eurostat, 2017) ročně. Výrazné snížení HDP bylo zaznamenáno v zemích, které zažily stavební boom v předchozích letech (Irsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva). V následujících dvou letech 2009-2011 došlo v EU k oživení výstupu jako celku, v průměru 2 % (Eurostat, 2017) ročně avšak růst byl menší než v období před recesí. Co se nezaměstnanosti týče, ta na začátku programového období v roce 2007 v průměru přesahovala 7 % (Eurostat, 2017). Během příštích dvou let se zvýšila o téměř 2 procentní body (Eurostat, 2017) a její růst pokračoval až do roku 2013, kdy dosahovala téměř 11 % (Eurostat, 2017). I přesto, že v letech 2014-2015 došlo k nárůstu zaměstnanosti, v EU stále byla míra nezaměstnanosti v průměru 9,4 % (Eurostat, 2017). Z důvodu vysoké nezaměstnanosti bylo po celé období 2007-2013 vytváření pracovních míst politickou prioritou většiny vlád v zemích EU. Bližší rozpis změn těchto ekonomických ukazatelů v období 2007-2013 je v přílohách 3 a 4.

Zdroje projektů spolufinancování byly z důvodu hospodářského poklesu sníženy a politika soudržnosti se stala mnohem více důležitější z hlediska zdroje financování rozvoje regionů EU. V období 2007-2013 byla politika soudržnosti realizována prostřednictvím tří cílů:

- Konvergence - čerpat podporu mohou regiony s HDP/obyvatele < 75 % průměru EU25 a také členské státy s HND/obyv. < 90 % průměru EU25,
- Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost - čerpání v členských státech a regionech, které se nekvalifikovali pro cíl Konvergence (HDP/obyv. > 75 % průměru EU15),
- Evropská územní spolupráce - zaměřena na specifické problémy v oblastech, které jsou rozděleny národními hranicemi.

Nenahraditelnou funkci v každém programovém období mají finanční nástroje politiky soudržnosti v podobě fondů. Nejdůležitější úlohu plní ERDF a CF a *Evropský sociální fond* (European Social Fund, ESF). Pro kandidátské a potenciální kandidátské země funguje od roku

2007 *Nástroj předvstupní pomoci* (Instrument for Pre-Accession Assistance, IPA). IPA nahradil všechny dosud existující formy předvstupní pomoci a poskytuje pomoc zemím v pěti následujících oblastech, jimiž jsou transformace a budování institucí, přeshraniční spolupráce, rozvoj regionů a venkova, rozvoj lidských zdrojů. Všechny tyto zmíněné finanční nástroje byly blíže popsány v první kapitole.

Na politiku soudržnosti vyhradila EU pro období 2007-2013 více než jednu třetinu svého celkového rozpočtu, tj. 346,5 mld. EUR (Ward, 2016, s. 90) což je 35,7 % rozpočtu¹⁷. Z toho bylo vyčleněno 269,9 mld. EUR (Ward, 2016, s. 90) pro ERDF a CF. Rozdělení peněžních částek na politiku soudržnosti EU je možno vidět v tabulce 3. 9. Z tabulky 3.9 je patrné, že velká část peněz z rozpočtu politiky soudržnosti je vyhrazena na podporu regionů spadající do prvního cíle Konvergence. Více než 80 % finančních prostředků z ERDF a 69 % prostředků z ESF bylo přiděleno regionům v rámci prvního cíle. Programy z cíle Evropská územní spolupráce představovaly 4 % HDP ERDF a zhruba 2,5 % celkových dostupných finančních prostředků. Celkově bylo *operačním programům* (Operational Programmes, OPs) přiděleno 223 mld. EUR z ERDF a Fondu soudržnosti, Z toho 83 % z celkové částky bylo určeno na cíl konvergence, 11 % na cíl konkurenceschopnost a zbylé 4 % byly vyhrazeny na aktivity financované z obou zmíněných cílů.

Tab. 3.9 Rozdělení peněžních prostředků na politiku soudržnosti dle fondů a cílů v mld.EUR

Fondy	Konvergence	Konkurenceschopnost	Evropská územní spolupráce	Celkem
Strukturální fondy EU + CF	283,7	54,9	8,0	346,5
ESF	52,7	23,9	0,0	76,6
ERDF	161,1	30,9	8,0	200,0
CF	69,9	0,0	0,0	69,9
ERDF+CF	231,0	30,9	8,0	269,9

Zdroj: Ward, 2016; vlastní zpracování, 2018

Rozpočet se dělí na dvě části, z toho větší polovina slouží na pomoc a podporu „starým“ členským státům (EU15) a menší polovina byla přiřazena na podporu „nových členských států“ (EU12). Mezi největší příjemce pomoci v období 2007-2013 patří Polsko, Španělsko, Itálie,

¹⁷ Údaje o částkách jsou vztaženy k měsíci dubnu roku 2016.

Česká republika, Německo, Maďarsko, Portugalsko a Řecko. Bližší rozdělení finančních prostředků pro členské státy je uvedeno v následující tabulce 3.10.

Tab. 3.10 Rozdělení peněžních prostředků politiky soudržnosti jednotlivým státům podle cílů v mil.EUR

	Konvergence	Konkurenceschopnost	Jiné cíle	Celkem	Celkem (%)
EU15	79 601,0	27 095,0	5 856,0	112 552,0	41,7
ES	17 963,0	4 849,0	3 778,0	26 590,0	9,9
IT	17 845,0	3 144,0	0,0	20 989,0	7,8
DE	11 361,0	4 739,0	0,0	16 100,0	6,0
EL	13 878,0	0,0	1 968,0	15 846,0	5,9
PT	13 870,0	617,0	71,0	14 558,0	5,4
FR	2 279,0	5 733,0	39,0	8 051,0	3,0
UK	1 830,0	3 557,0	0,0	5 387,0	2,0
BE	449,0	537,0	0,0	987,0	0,4
FI	0,0	977,0	0,0	977,0	0,4
SE	0,0	935,0	0,0	935,0	0,3
NL	0,0	830,0	0,0	830,0	0,3
AT	125,0	521,0	0,0	646,0	0,2
IE	0,0	375,0	0,0	375,0	0,1
DK	0,0	255,0	0,0	255,0	0,1
LU	0,0	25,0	0,0	25,0	0,0
EU12	143 049,0	1 806,0	3 810,0	148 665,0	55,1
PL	57 178,0	0,0	0,0	57 178,0	21,2
CZ	20 142,0	243,0	1 761,0	22 146,0	8,2
HU	19 466,0	1 467,0	347,0	21 281,0	7,9
RO	15 374,0	0,0	0,0	15 374,0	5,7
SK	8694,0	95,0	1 209,0	9 999,0	3,7
LT	5747,0	0,0	0,0	5 747,0	2,1
BG	5415,0	0,0	0,0	5 415,0	2,0
LV	3947,0	0,0	0,0	3 947,0	1,5
SI	3345,0	0,0	0,0	3 345,0	1,2
EE	3012,0	0,0	0,0	3 012,0	1,1
MT	728,0	0,0	0,0	728,0	0,3
CY	0,0	0,0	493,0	493,0	0,2
ETC	0,0	0,0	0,0	7 956,0	2,9
HR	706,0	0,0	0,0	706,0	0,3
Celkem	223 355,0	28 900,0	9 666,0	269 879,0	100,0

Zdroj: Ward, 2016; vlastní zpracování, 2018

V programovém období 2007-2013 byla realizována důležitá rozvojová strategie EU *Lisabonská strategie* (2000-2010). Druhá *Strategie Evropa 2020* (2010-2020), která vzešla v platnost 2010 je stále aktuální. Odrazem těchto strategií je rozdělení finančních prostředků do různých oblastí rozvoje regionů. Rozdělení těchto prostředků ukazuje tabulka 3.11. V celé EU bylo celkem 31 % společných peněžních prostředků z ERDF a Fondu soudržnosti investováno do dopravy (silniční, železniční a jiné), což je jen něco málo přes polovinu na výstavbu či zlepšení silnic. Dalších 16 % z celkové finanční sumy putovalo do životního prostředí a 4 % do energetických zdrojů (podpora obnovitelných zdrojů energie a úspora energie). Podpora podniků a inovací představovala 26 % z celkové částky. Nejvíce peněžních prostředků bylo vynaloženo na podporu výzkumu, technologického rozvoje a inovací v souladu s Lisabonskou strategií a později se strategií Evropa 2020. V rámci států EU12 bylo investováno více peněz do dopravy a životního prostředí než ve státech EU15.

Tab. 3.11 Rozdělení peněžních prostředků ERDF a CF mezi politické oblasti a cíle v %

Oblasti	EU12	EU15	EU27
1. Výzkum, vývoj, inovace	12,8	23,0	17,2
2. Podnikání	1,5	3,2	2,2
3. Ostatní investice do podniků	4,4	8,4	6,1
4. Informační technologie pro občany a podnikání	4,1	4,5	4,3
5. Životní prostředí	17,6	13,8	16,0
6. Energie	4,5	4,4	4,5
7. Širokopásmové připojení	0,8	1,1	0,9
8. Silnice	21,1	9,9	16,3
9. Železnice	9,8	7,4	8,8
10. Ostatní doprava	6,5	5,3	6,0
11. Lidský kapitál	0,2	0,2	0,2
12. Trh práce	0,1	0,3	0,2
13. Kultura a sociální infrastruktura	9,5	9,0	9,3
14. Sociální začlenění	0,0	0,1	0,0
15. Teritoriální dimenze	4,0	7,0	5,3
16. Budování kapacit	0,2	0,2	0,2
17. Technická pomoc	2,9	2,2	2,6
Celkem	100,0	100,0	100,0

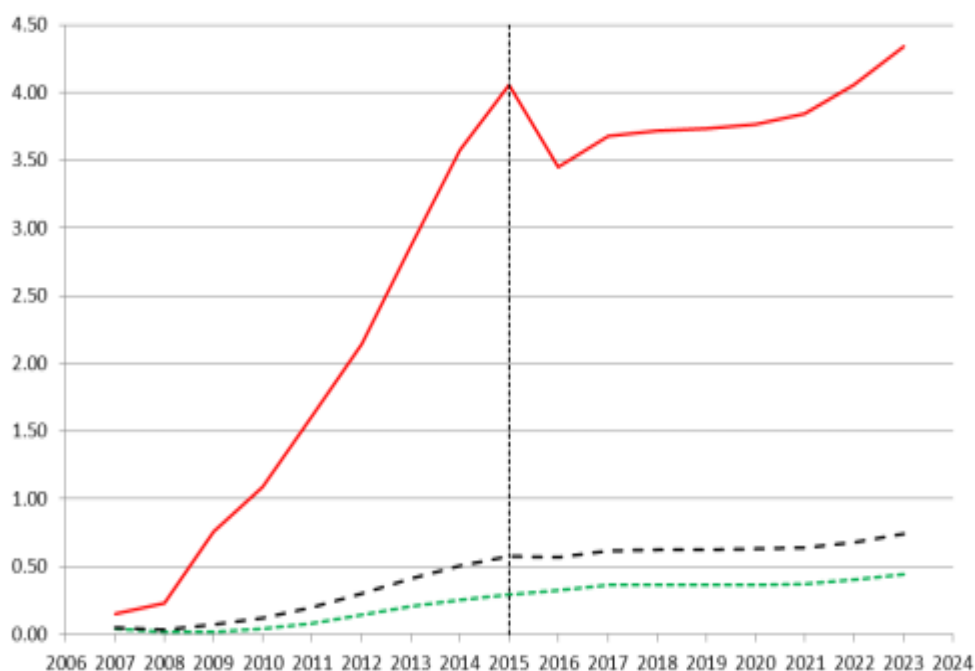
Zdroj: Ward, 2016; vlastní zpracování, 2018

Důležitým efektem politiky soudržnosti v programovém období 2007-2013 bylo zvýšení HDP ve srovnání s úrovní HDP, která by přetrvávala v případě, že by politika soudržnosti neexistovala. Efekt zvyšování HDP by měl setrvat i v dlouhodobém horizontu z důvodu vlivu

politiky na posílení výrobního potenciálu ekonomik členských zemí EU. Růstový trend HDP lze vidět na obrázku 3.6.

Skutečnost, že ekonomiky členských států jsou těsně provázány, vede k tomu, že všechny země EU mají prospěch z investic financovaných v rámci politiky soudržnosti bez ohledu na to, kde se investice uskutečňují (Ward, 2016). Odhadovaný dopad investic podporovaných politikou soudržnosti a *Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova* (European Agriculture Fund for Rural Development, EAFRD) na HDP v zemích EU12 je významný v krátkém¹⁸ i dlouhém¹⁹ období. Následkem výdajů na politiku soudržnosti je růst HDP na konci programového období o více než 4 %. V zemích EU15 je dopad na HDP v průměru menší než u zemí EU12. To se dá očekávat vzhledem k menším částkám podpor, které do států směřují.

Obr. 3.6 Dopad politiky soudržnosti a rozvoje venkova na HDP v období 2007-2023 (% rozdíl vzhledem k výchozím hodnotám)

Zdroj: Ward, 2016. s. 205

¹⁸ Krátké období se vymezuje v horizontu do 3 let.

¹⁹ Dlouhé období se vymezuje v horizontu od 3 do 5 let.

3.3.2 Datová základna pro hodnocení politiky soudržnosti EU a konkurenceschopnosti členských států EU

Hodnocení politiky soudržnosti EU, konkrétně čerpání peněžních prostředků členskými zeměmi EU, je v diplomové práci realizováno prostřednictvím metody DEA. Efektivita čerpání se hodnotí pro všech 28 členských států EU s ohledem na větší či menší dostupnost dat. Data pro analýzu jsou převzata ze zprávy Evropské komise *Ex-post hodnocení kohézní politiky v programovém období 2007-2013, zaměřené na Evropský fond regionálního rozvoje a Fond soudržnosti (Ex post evaluation of Cohesion Policy programmes 2007-2013, focusing on the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund)*. V rámci tohoto dokumentu byly publikovány zprávy o hodnocení politiky soudržnosti v programovém období 2007-2013 v jednotlivých zemích EU, tzv. country reports. Tyto zprávy obsahují informace o vstupech (finanční prostředky z ERDF a CF) a výstupech, které státy vygenerují. Data jsou sumarizována v souborech excel viz příloha 5.

Datová základna tvořena z výše zmíněných dat obsahuje celkem 36 ukazatelů, z nichž 17 představuje vstupy a 19 výstupy. Ukazatele byly dostupné na národní úrovni NUTS 0/1²⁰ pro členské státy EU. Pro aplikaci metody DEA uvažujeme 17 vstupů a 19 výstupů, které jsou uvedeny v následujících tabulkách 3.12 a 3.13.

²⁰ NUTS (Nomenklatura územních statistických jednotek) jsou územní celky vytvořené pro statistické účely Eurostatu (statistický úřad Evropské unie) pro porovnání a analýzu ekonomických ukazatelů, statistické monitorování, přípravu, realizaci a hodnocení regionální politiky členských zemí EU. Aby bylo pro celou EU dosaženo srovnatelnosti jednotlivých statistických celků, jsou pro jednotlivé úrovně soustavy NUTS stanoveny meze počtu obyvatel. Je-li počet obyvatel celého členského státu menší než minimální hranice pro danou úroveň NUTS, tvoří celý stát jedinou územní jednotku NUTS pro tuto úroveň. NUTS 1: 7 000 000-3 000 000 obyvatel, NUTS 2: 3 000 000-800 000 obyvatel, NUTS 3: 800 000-150 000 obyvatel.

Tab. 3.12 Vstupy vybrané pro DEA analýzu

Označení ukazatele	Název ukazatele	Jednotky
I1	Inovace, výzkum, vývoj	mld. EUR
I2	Podnikání	mld. EUR
I3	Jiné investice do podniků	mld. EUR
I4	Informační technologie pro občany a podniky	mld. EUR
I5	Životní prostředí	mld. EUR
I6	Energie	mld. EUR
I7	Širokopásmové připojení	mld. EUR
I8	Silnice	mld. EUR
I9	Železnice	mld. EUR
I10	Jiná doprava	mld. EUR
I11	Lidský kapitál	mld. EUR
I12	Trh práce	mld. EUR
I13	Kultura a sociální infrastruktura	mld. EUR
I14	Sociální začlenění	mld. EUR
I15	Teritoriální dimenze	mld. EUR
I16	Budování kapacit	mld. EUR
I17	Technická pomoc	mld. EUR

Zdroj: Country Report, Evropská komise, 2016

Tab. 3.13 Výstupy vybrané pro DEA analýzu

Označení ukazatele	Název ukazatele	Jednotky
O1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	mld. EUR
O2	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	mld. EUR
O3	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	mld. EUR
O4	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	mld. EUR
O5	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	mld. EUR
O6	Počet podporovaných start-upů	mld. EUR
O7	Pracovní místa vytvořené v oblasti malého a středního podnikání	mld. EUR
O8	Rehabilitovaná plocha	mld. EUR
O9	Km nových silnic	mld. EUR
O10	Km nových železnic	mld. EUR
O11	Km zrekonstruovaných silnic	mld. EUR
O12	Km železnic patřících pod síť TEN	mld. EUR
O13	Km zrekonstruovaných železnic	mld. EUR
O14	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	mld. EUR
O15	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	mld. EUR
O16	Další obyvatelstvo obsluhované projekty odpadních vod	mld. EUR
O17	Počet pracovních míst vytvořených v turistickém ruchu	mld. EUR
O18	Vytvořená pracovní místa	mld. EUR
O19	Počet dalších uživatelů pokrytých širokopásmovým přístupem	mld. EUR

Zdroj: Country Report, Evropská komise, 2016

Referenčním obdobím pro analýzu dat je období 2007-2013. Toto období představuje sedmileté programové období, na které je vždy v rámci sedmiletého finančního rámce vyčleněna suma finančních prostředků na politiku soudržnosti EU. V programovém období 2007-2013 bylo

na politiku soudržnosti ve všech členských státech vyčleněno více než 347 mld. EUR, což je více než třetina evropského rozpočtu pro toto rozpočtové období. Investice členských států v tomto období byly koncentrovány na cíle vyplývající z Lisabonské strategie. V tomto období byly všechny členské státy nějakým způsobem zapojeny do čerpání finančních prostředků z EU. Dvacet sedm členských států čerpalo prostředky z rozpočtu a zbylé Chorvatsko mělo tu možnost se zapojit do nástrojů předvstupní pomoci.

Pro hodnocení konkurenceschopnosti států EU je v práci využit, kompozitní index, tj. *index regionální konkurenceschopnosti* (Regional Competitiveness Index, RCI), resp. jeho národní úroveň, a to *index národní konkurenceschopnosti* (Country Competitiveness Index, CCI). Indexy byly zkonstruovány v roce 2010 a důvodem jejich konstrukce byla probíhající ekonomická krize, která zdůraznila skutečnost, že v mnoha zemích neexistují dostatečně silné zdroje ekonomického růstu. Hospodářská krize poukázala na potřebu vytvoření lepších opatření v oblasti ekonomické výkonnosti. Index RCI vznikl modifikací postupu používaného pro hodnocení národní konkurenceschopnosti na úrovni *Světového ekonomického fóra* (The World Economic Forum, WEF). RCI byl následně převeden na úroveň národní do podoby CCI. Indexy RCI/CCI se skládají z celkem 11 pilířů, kterými jsou instituce, makroekonomická stabilita, infrastruktura, zdraví, kvalita primárního a sekundárního stupně vzdělávání, kvalita terciárního stupně vzdělávání, školení a celoživotní vzdělávání, technologická připravenost, efektivita trhu práce, velikost trhu, vyspělost podnikatelského prostředí, inovace.

Nově vzniklý přístup pro hodnocení konkurenceschopnosti má však tři základní odlišnosti oproti přístupu WEF (Annoni, Dijkstra a Gargano, 2017):

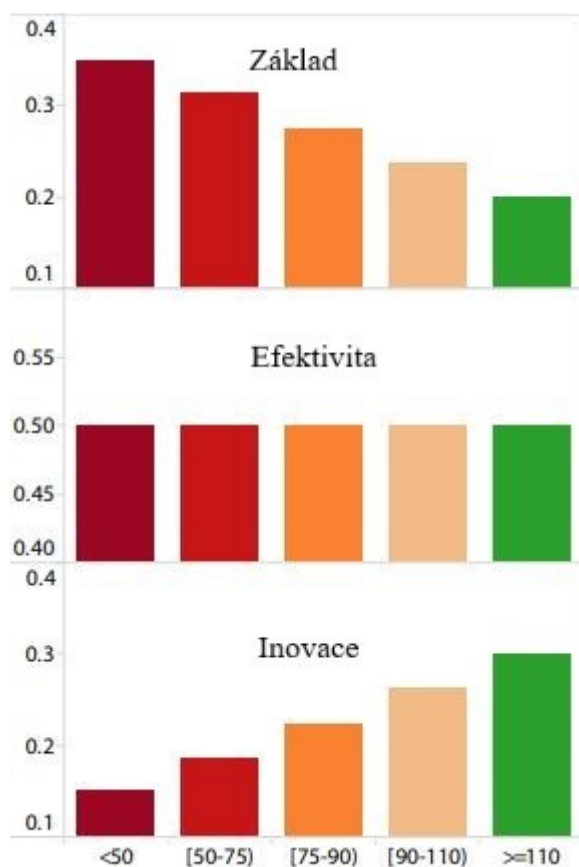
- respektuje skutečnost, že EU a její regiony vykazují větší konzistenci, než jednotlivé státy světa, které se nacházejí na různém stupni ekonomického a sociálního rozvoje,
- vzhledem k více či méně porovnatelné datové základně jsou více používána exaktní (tvrdá) data, nebo se vychází ze studií a hodnocení renomovaných organizací,
- hodnocení je diferencováno tak, aby nebyly příliš penalizovány zjevně méně rozvinuté státy a regiony.

Indexy jsou blíže popsány v kapitole 2.1. V diplomové práci jsou využity indexy RCI/CCI v letech 2010, 2013. Zprávy odpovídají programovému období. Data byla převzata z Evropské komise, konkrétně ze zprávy Index regionální konkurenceschopnosti EU (European Regional Competitiveness Index) v letech 2010, 2013. Ke zprávám jsou přiloženy soubory v excelu

obsahující skóre regionů na úrovni NUTS 2 v daných pilířích indexu a pořadí regionů od nejlepšího k těm nejhorším dle dosahovaných skóre.

RCI je jediné opatření, které poskytuje evropskou perspektivu o konkurenceschopnosti všech regionů NUTS 2 v EU. Přes jeho 11 pilířů hodnotí nejen souhrnnou konkurenceschopnost, ale také silné a slabé stránky regionu. V mnoha zemích jsou některé regiony mnohem konkurenceschopnější než jiné regiony ve stejných zemích a naopak některé regiony v mnoha zemích vykazují podobnost. Mezery a rozdíly v regionální konkurenceschopnost můžou přispět k diskusi o tom, do jaké míry mají nepříznivý dopad na vnitrostátní konkurenceschopnost. RCI má široký přístup ke konkurenceschopnosti, přičemž zohledňuje řadu oblastí, které nesouvisí přímo s produktivitou společnosti, ale zahrnují společenský blahobyt a dlouhodobý potenciál regionu. Vzhledem ke schématu vyvážení tří skupin pilířů RCI (Obrázek 3.7) nepoužívá stejné měřítko na všechny regiony, ale zaměřuje se na nejdůležitější aspekty úrovně jejich vývoje. Navíc schéma vyvážení umožňuje regionu vidět, co by mohlo nastat při přechodu na vyšší fázi vývoje.

Obr. 3.7 Vyvážení skupin pilířů RCI - Základ, Efektivita, Inovace

Zdroj: Annoni, Djikstra, Gargano, 2017, s. 18

RCI je složený indikátor. Jedná se o kombinaci velkého setu sledovaných ukazatelů, statisticky zpracovaných, vážených. Konstrukce RCI se skládá z procesu postupné agregace. Prvním krokem je výpočet skóre pro každou dimenzi RCI, jednoduchým aritmetickým průměrem transformovaných a normalizovaných ukazatelů, které prošly "testem PCA"²¹. Druhým krokem je výpočet skóre pro tři skupiny dimenzí - základní, efektivní a inovační. Skóre je počítáno jako aritmetický průměr skóre jednotlivých dimenzí. Výpočet skóre pro každou skupinu je následující (3.7, 3.8, 3.9):

$$RCI_{\text{základní}}(i) = \frac{1}{5} \sum_{j=1}^5 \text{skóre}(i, j), \quad (3.7)$$

$$RCI_{\text{efektivní}}(i) = \frac{1}{3} \sum_{j=6}^8 \text{skóre}(i, j), \quad (3.8)$$

$$RCI_{\text{inovační}}(i) = \frac{1}{3} \sum_{j=9}^{11} \text{skóre}(i, j). \quad (3.9)$$

kde skóre (i, j) je skóre přiřazené oblasti i pro dimenzi j, j = 1, ... 11 (11 pilířů).

Jednoduchá volba aritmetického průměru při agregaci rozměrů ve stejné skupině je řízena potřebou udržovat index jednoduchý.

V posledním kroku se skóre RCI počítá jako vážený průměr tří dílčích skóre (3.10 a 3.11):

$$RCI(i) = w_{\text{základní}} RCI_{\text{základní}}(i) + w_{\text{základní}} RCI_{\text{efektivní}}(i) + w_{\text{inovační}} RCI_{\text{inovační}}(i), \quad (3.10)$$

$$w_{\text{základní}} + w_{\text{základní}} + w_{\text{inovační}} = 1. \quad (3.11)$$

kde w je vážené skóre. Soubor vah je vybrán podle vývojové fáze regionu, což umožňuje rostoucí význam inovačních dimenzí, protože kapacita regionu se zvyšuje (v HDP na obyvatele).

To v podstatě znamená, že nízké skóre u inovativního dílčího skóre se objevuje více u vysoce rozvinutých regionů než u málo rozvinutých. V tabulce 3.14 lze vidět schéma vyvážení skupin dimenzí.

²¹ Analýza hlavních komponent (Principal Component Analysis, PCA) ověřuje vnitřní konzistenci dat v rámci každého pilíře. Jde o techniku snižování dimenzí, která je navržena k zachycení všech relevantních informací do malého počtu transformovaných dimenzí.

Tab. 3.14 Schéma vyvážení skupin dimenzí

Skupina pilířů	Fáze		
	Střední	Mírně pokročilá	Vysoká
Základní	$w_{S1} = 0,4$	$w_{M1} = 0,3$	$w_{V1} = 0,2$
Efektivní	$w_{S2} = 0,5$	$w_{M2} = 0,5$	$w_{V2} = 0,5$
Inovační	$w_{S3} = 0,1$	$w_{M3} = 0,2$	$w_{V3} = 0,3$

Zdroj: Dijkstra, Annoni, Kozovska, 2011, s. 18

V rámci diplomové práce jsou porovnávány výsledky analýzy jednotlivých zemí vypočtené DEA metodou s indexy RCI/CCI těchto zemí. Referenční období pro hodnocení konkurenceschopnosti zůstává stejné jako u hodnocení politiky soudržnosti tedy období 2007-2013.

Při zpracovávání a shromažďování dat byly využity softwarové aplikace. Převážně Microsoft Excel k vytváření vlastních proměnných a předzpracování dat. K výpočtům a grafům byly použity softwary *IBM SPSS Statistics 24* a *DEA Frontier Add-In Microsoft Excel*.

Pro srovnání výsledků a výpočtu závislosti mezi pořadím členských států EU v efektivitě čerpání finančních prostředků a jejich konkurenceschopnosti v referenčním období 2007-2013 slouží *Spearmanův korelační koeficient*. Koeficient byl navržen Charlesem Edwardem Spearmanem, který koreloval postupem podle Pearsona pořadí jednotlivých měření v obou proměnných. Význam kroku spočívá v tom, že jeho koeficient zachycuje monotónní vztahy a je rezistentní vůči odlehilým hodnotám. Spearmanovým korelačním koeficientem (r_s), jehož teoretická hodnota se značí (ρ_s), je měřena síla vztahu X a Y, když není možné předpokládat linearitu očekávaného vztahu nebo normalní rozdělení proměnných X a Y. Výběrový Spearmanův koeficient korelace (r_s) nabývá hodnot (r_s) = $(-1 \leq (r_s) \leq 1)$. Odhadem ρ_s je výběrový koeficient korelace (r_s) = $(-1 \leq (r_s) \leq 1)$, který se pro daný výběr (x_i, y_i) spočítá následovně (3.12) (Melecký, Staníčková, 2015, s. 113):

$$r_s = 1 - \frac{\sigma \sum D_i^2}{n(n^2-1)}, \quad (3.12)$$

kde D_i jsou rozdíly pořadí R_x a R_y hodnot x_i a y_i vzhledem k ostatním hodnotám seřazeného výběru podle velikosti.

Kendallův korelační koeficient (τ_k) nebo-li Kendalovo tau je založeno na inverzích v pořadí. Vychází se z dat, která se týkají metrického nebo ordinálního hodnocení n objektů ($i=1, 2, \dots, n$) podle dvou kritérií X a Y . Ke každému objektu i se získá ohodnocení (x_i, y_i) . Nejdříve se seřadí dvojice (x_i, y_i) tak, že hodnoty x_i budou tvořit rostoucí posloupnost. Jestliže mezi kritérii X a Y je kladná asociace, pak také y_i budou mít vzestupnou tendenci. Při záporné asociaci budou mít y_i sestupnou tendenci. Kendall proto rozlišuje vztah $y_j > y_i$, resp. $y_j < y_i$, pokud $j > i$ ($i=1, 2, \dots, n-1$). V první řadě nastává takzvaná *konkordance*, jež skóruje pro kladnou asociaci, ve druhém *diskordance*, která spojuje pro negativní asociaci. Počet všech konkordancí či diskordancí se označuje P , resp. Q . Rozdíl $S=P-Q$ se nazývá Kendalovo S a je jednoduchou mírou závislosti. Převaha konkordancí či diskordancí vede ke kladné, resp. záporné hodnotě S . Možná škála hodnot S závisí na rozsahu výběru n . Jednoduchá úprava, však tento problém vyřeší. S se může pohybovat mezi hodnotami $-0,5n(n-1)$ a $0,5n(n-1)$. Proto se Kendallův koeficient *tau* (τ_k) počítá podle vzorce (3.13):

$$\tau_k = \frac{S}{D} = \frac{P-Q}{D},$$

kde jmenovatel D je maximální možný počet konkordancí, resp. diskordancí a má hodnotu $n(n-1)/2$ (Melecký, Staníčková, 2015, s. 113-114).

V této kapitole byly vybrány a charakterizovány vhodné metody podle, kterých je v práci postupováno. Využity jsou metody logické, zejména pak metoda dedukce. V empirické části je využito metody nepřímého pozorování, metody komparace, historické a pro analýzu dat, ve které je hodnocena efektivita čerpání peněžních prostředků členských států EU byla vybrána metoda DEA, konkrétně pro jednotlivé výpočty byly aplikovány v rámci této metody modely výstupově orientovaný CCR s CCS a následně výstupově orientovaný model APM s CRS. Pro komparativní analýzu efektivity a konkurenceschopnosti je využit RCI 2010 a 2013 a pro hodnocení vzájemné závislosti efektivity a konkurenceschopnosti jsou použity Spearmanův korelační koeficient a Kendallův korelační koeficient.

4. Aplikace metody analýzy obalu dat k hodnocení dopadů čerpání strukturálních fondů Evropské unie na konkurenceschopnost členských států v programovém období 2007-2013

Politika soudržnosti EU hraje v dnešní Evropě důležitou roli. Je to právě čerpání finanční podpory, které je jedním z mnoha důvodů proč státy vstupují do EU. Pro některé státy jsou dotace z EU důležitější, neboť jejich prostřednictvím mohou rozvíjet ekonomicky, politicky, sociálně a kulturně svou zemi. Toto platí většinou pro státy, které jsou takzvaně čistými příjemci z rozpočtu EU. To znamená, že dostávají více prostředků z EU než do ní vkládají. Není pochyb, že právě finanční prostředky z unijního rozpočtu pomáhají členským státům EU při zvyšování míry jejich konkurenceschopnosti. Otázkou ale zůstává, zda toto platí ve všech případech členských států EU. Následující kapitola je proto věnována hodnocení efektivity čerpání finanční podpory z EU členskými státy EU a dopadu, který mohou mít dotace na konkurenceschopnost zemí.

4.1 Předzpracování a posouzení využitelnosti shromážděných dat

V rámci shromažďování dat bylo v diplomové práci vybráno celkem 36 ukazatelů pro empirickou analýzu efektivity čerpání finančních prostředků EU. Ukazatele byly rozděleny na vstupy a výstupy, a ty byly dále zpracovávány pomocí DEA metody. Vzhledem ke skutečnosti, že ne všechny státy z celkových 28 publikují informace o výdajích, které byly využity na vytvoření vstupů, a ne všechny výstupy korelují s danými vstupy, byla nutná redukce ukazatelů z 36 na 16 (5 vstupů a 11 výstupů). Přehled vyřazených indikátorů je uveden v tabulce 4.16. Problémem byly také chybějící hodnoty u ukazatelů v rámci některých států. Z tohoto důvodu bylo nutno redukovat počet zemí z 28 na 19. Vyřazené země zobrazuje tabulka 4.15. Jednotlivé ukazatele byly vybrány na základě posouzení souvislosti vstupů s výstupy. Hlavním zdrojem ukazatelů, které vstupují do empirické analýzy, jsou zprávy Evropské komise o stavu čerpání finančních prostředků politiky soudržnosti v členských státech EU. Zprávy EK byly vydány roku 2016 v rámci dokumentu *Ex-post hodnocení kohézní politiky v programovém období 2007-2013, zaměřené na Evropský fond regionálního rozvoje a Fond soudržnosti (Ex post evaluation of Cohesion Policy programmes 2007-2013, focusing on the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund)*.

Státy zahrnuté do hodnocení a výpočtů jsou:

- EU15 - Německo, Řecko, Španělsko, Finsko, Francie, Itálie, Nizozemí, Portugalsko, Švédsko, Velká Británie.
- EU13- Česká republika, Bulharsko, Estonsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Polsko, Rumunsko, Slovensko.

Makroekonomické charakteristiky členských států jsou uvedeny v tabulce 4.14.

Tab 4.14 Makroekonomické charakteristiky vybraných států EU v roce 2015

Země	HDP/obyvatele (PPS, EU=100)	Zaměstnanost (% populace 20-64)	Nezaměstnanost (%)	Inflace (%)
BG	46,5	67,1	9,1	- 0,1
CZ	84,4	74,8	5,0	+0,3
EE	76,0	76,5	6,2	- 0,5
EL	72,2	54,9	24,9	- 1,1
ES	90,9	62,0	22,1	- 0,5
FI	110,0	72,9	9,4	+1,4
FR	106,8	69,5	10,4	+0,1
HU	67,7	68,9	6,8	- 0,1
IT	95,9	60,5	11,9	+0,3
LT	74,9	73,3	9,1	- 0,1
LV	63,6	72,5	9,9	+0,2
NL	129,6	76,4	6,9	+0,2
PL	67,6	67,8	7,5	- 0,9
PT	77,8	69,1	12,4	+0,8
RO	55,1	66,0	6,8	+1,0
SE	122,5	80,5	7,4	+0,1
SK	76,9	67,7	11,5	- 0,3
UK	106,5	76,9	5,3	+0,4
DE	125,5	78,0	4,6	+0,1

Zdroj: Eurostat, Businessinfo.cz, 2018; vlastní zpracování, 2018

Tab. 4.15 Členské státy vyřazené z analýzy

Označení	Stát a zkratka NUTS
1	Belgie (BE)
2	Dánsko (DK)
3	Chorvatsko (HR)
4	Irsko (IE)
5	Kypr (CY)
6	Lucembursko (LU)
7	Malta (MT)
8	Rakousko (AT)
9	Slovinsko (SI)

Zdroj: vlastní zpracování, 2018

Tab. 4.16 Vyřazené indikátory z prvotní datové základny

Typ indikátoru	Vyřazený ukazatel
Vstupy	<i>I</i> ₄ : ICT for citizens and business
	<i>I</i> ₅ : Životní prostředí
	<i>I</i> ₆ : Energie
	<i>I</i> ₇ : Širokopásmové připojení
	<i>I</i> ₁₀ : Jiná doprava
	<i>I</i> ₁₁ : Lidský kapitál
	<i>I</i> ₁₂ : Trh práce
	<i>I</i> ₁₃ : Kultura a sociální infrastruktura
	<i>I</i> ₁₄ : Sociální začlenění
	<i>I</i> ₁₅ : Teritoriální dimenze
	<i>I</i> ₁₆ : Budování kapacit
	<i>I</i> ₁₇ : Technická pomoc
Výstupy	<i>I</i> ₇ : Pracovní místa vytvořená v oblasti malého a středního podnikání
	<i>I</i> ₈ : Zrehabilitované území
	<i>I</i> ₁₄ : Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie
	<i>I</i> ₁₅ : Dodatečné obyvatelstvo obsluhované vodními projekty
	<i>I</i> ₁₆ : Dodatečné obyvatelstvo obsluhované projekty odpadních vod
	<i>I</i> ₁₇ : Počet pracovních míst vytvořených v turistickém ruchu
	<i>I</i> ₁₈ : Vytvořená pracovní místa
	<i>I</i> ₁₉ : Počet dodatečného obyvatelstva obsluhovaného širokopásmovým připojením

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Po důkladném zpracování, posouzení relevantnosti a využitelnosti dat bude pro analýzu využito 5 vstupů a 11 výstupů, jejichž přehled je uveden v tabulkách 4.17 a 4.18 Tyto indikátory můžeme rozřadit do tří skupin výdajů individuálních států na: infrastrukturu, výzkum a vývoj a podnikání. Na jednotlivé vstupy se váží i výstupy vyprodukované zeměmi.

Tab. 4.17 Indikátory vstupů využitelné pro modely DEA

Skupina indikátorů	Číslo	Indikátor	Jednotka	Zdroj
Inovace, výzkum, vývoj	1	Inovace a RTD	Miliony eur	Evropská komise
Podnikání	2	Podnikání	Miliony eur	Evropská komise
	3	Další investice do podnikání	Miliony eur	Evropská komise
Infrastruktura	4	Silnice	Miliony eur	Evropská komise
	5	Železnice	Miliony eur	Evropská komise

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab 4.18. Indikátory výstupů využitelné pro modely DEA

Skupina indikátorů	Číslo indikátoru	Indikátor	Jednotky	Zdroj
Inovace, výzkum, vývoj	1	Počet RTD projektů	projekty	Evropská komise
	2	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	projekty	Evropská komise
	3	Pracovní místa vytvořená ve výzkumu	pracovní místa	Evropská komise
Podnikání	4	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	pracovní místa	Evropská komise
	5	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	projekty	Evropská komise
	6	Počet podporovaných start-upů	start-upy	Evropská komise
Infrastruktura	7	Km nově vybudovaných silnic	km	Evropská komise
	8	KM nově vybudovaných silnic v rámci TEN	km	Evropská komise
	9	Km zrekonstruovaných silnic	km	Evropská komise
	10	Km nově vybudovaných železnic v rámci TEN	km	Evropská komise
	11	Km zrekonstruovaných železnic	km	Evropská komise

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Pro větší přehled o použitém datovém souboru jsou na obrázcích uvedeny deskriptivní charakteristiky tohoto souboru vypočítané v programu IBM SPSS Statistics 24. První tabulka 4.19 znázorňuje deskriptivní statistiky vstupů využitých v analýze a druhá tabulka 4.20 znázorňuje deskriptivní statistiky jednotlivých výstupů. Důležitými statistikami jsou střední hodnota, medián, směrodatná odchylka, šikmost, špičatost.

Tab. 4.19 Deskriptivní charakteristiky vstupů

Charakteristiky		Ukazatele				
		I1	I2	I3	I8	I9
N	Platné	19,000	19,000	19,000	19,000	19,000
	Chybějící	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Střední hodnota		2267,726	294,805	803,458	2203,805	1182,684
Medián		1287,400	168,100	390,400	835,400	530,600
Směrodatná odchylka		2318,949	291,581	873,423	3614,749	1532,167
Rozptyl		5377522,453	85019,291	762868,034	13066412,550	2347536,586
Šikmost		1,527	1,243	1,160	3,321	1,741
Standardní chyba šikmosti		0,524	0,524	0,524	0,524	0,524
Špičatost		2,140	1,298	0,257	12,555	2,598
Standardní chyba špičatosti		1,014	1,014	1,014	1,014	1,014
Minimum		242,100	15,100	26,400	8,400	0,400
Maximum		8824,400	1072,700	2832,300	15910,600	5479,100
Percentily	25	604,400	45,400	99,500	253,100	185,300
	50	1287,400	168,100	390,400	835,400	530,600
	75	3454,800	446,000	1243,700	3276,700	1720,100

Zdroj: Vlastní výpočty a zpracování, 2018

Za *medián* je považována hodnota, která dělí řadu vzestupně seřazených výsledků na dvě stejně početné poloviny. Ve statistice patří mezi míry centrální tendence. Platí, že nejméně 50 % hodnot je menších nebo rovných a nejméně 50 % hodnot je větších nebo rovných mediánu. Základní výhodou mediánu je skutečnost, že není ovlivněn extrémními hodnotami. Proto se často používá v případě šikmých rozdělení, u kterých aritmetický průměr dává obvykle nevhodné výsledky. *Směrodatná odchylka* je v teorii pravděpodobnosti a statistice často používanou mírou statistické variability. Směrodatná odchylka vypovídá o tom, nakolik se od sebe navzájem typicky liší jednotlivé případy v souboru zkoumaných hodnot. Je-li malá, jsou si prvky souboru většinou navzájem podobné, a naopak velká směrodatná odchylka signalizuje velké vzájemné odlišnosti (Wikipedie, 2018). Podle uvedené definice z tabulky 4.19 vyplývá, že největší směrodatnou odchylku má ukazatel I8, což je indikátor silnic. Je tedy jasné, že členské státy se liší v množství peněžních prostředků, které vynaloží na výstavbu či opravu silnic. *Koeficient šikmosti* je charakteristika rozdělení náhodné veličiny, která popisuje jeho

nesymetrii. Nulová šikmost značí, že hodnoty náhodné veličiny jsou rovnoměrně rozděleny vlevo a vpravo od střední hodnoty. Kladná šikmost značí, že vpravo od průměru se vyskytují odlehlejší hodnoty nežli vlevo a většina hodnot se nachází blízko vlevo od průměru. U záporné šikmosti je tomu naopak. Z tabulky 4. 19 lze vidět, že odlehle hodnoty indikátorů ukazatelů se vyskytují více vpravo od průměru. *Koeficient špičatosti* je charakteristika rozdělení náhodné veličiny, která porovnává dané rozdělení s normálním rozdělením pravděpodobnosti. Normální rozdělení má špičatost nula. Kladná špičatost značí, že většina hodnot náhodné veličiny leží blízko její střední hodnoty a hlavní vliv na rozptyl²² mají málo pravděpodobné odlehle hodnoty. Záporná špičatost značí, že rozdělení je rovnoměrnější (Wikipedie, 2018). Hodnoty koeficientu špičatosti v tabulce 4.19 jsou kladné a proto většina hodnot ukazatelů leží blízko jejich střední hodnoty.

Následující tabulka 4.20 zobrazuje deskriptivní charakteristiky výstupů. Lze vidět, že hodnoty u směrodatné odchylky jsou kladné, ale čísla jsou vysoká, tudíž v daném souboru výstupů existují velké odlišnosti. Číselné hodnoty koeficientu šikmosti jsou opět kladné, odlehlejší hodnoty se více vyskytují vpravo od průměru hodnot. Koeficient špičatosti vykazuje také kladné hodnoty až na jednu u ukazatele O4. To znamená, že pouze v případě ukazatele O4 neleží hodnoty náhodné veličiny blízko střední hodnoty ukazatele.

²² Jedná se o charakteristiku variability rozdělení pravděpodobnosti náhodné veličiny, která vyjadřuje variabilitu rozdělení souboru náhodných hodnot kolem její střední hodnoty.

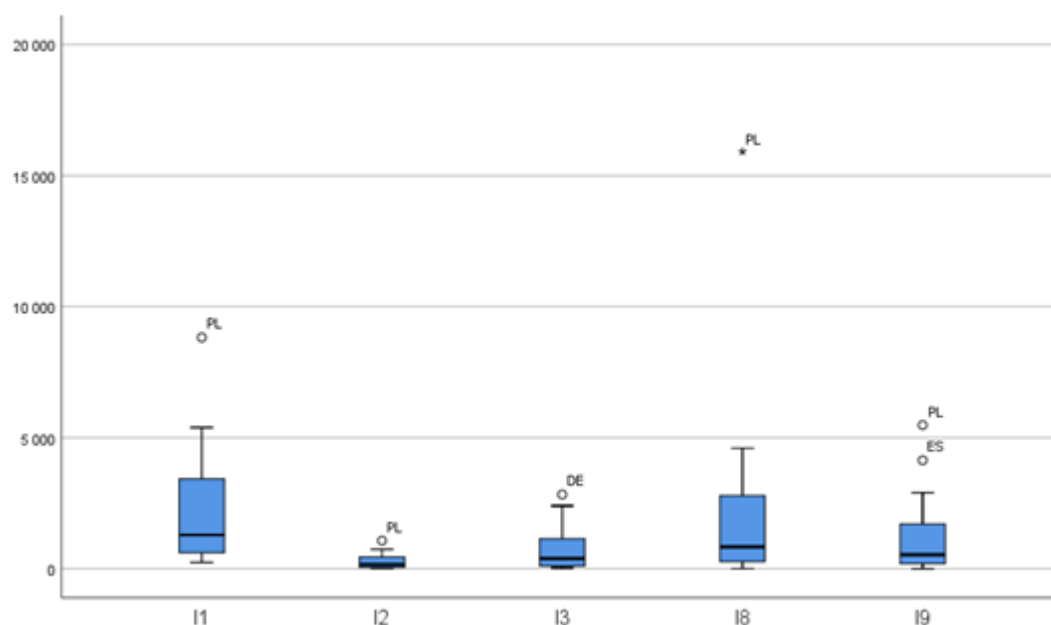
Tab. 4.20 Deskriptivní charakteristiky výstupů

Charakteristiky		Ukazatele										
		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O9	O10	O11	O12	O13
N	Platné	19,000	19,000	19,000	19,000	19,000	19,000	19,000	19,000	19,000	19,000	19,000
	Chybějící	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Střední hodnota		46735,316	4886,684	1748,053	2035,368	12629,473	6013,894	253,263	124,159	1457,842	98,684	193,684
Medián		35172,000	1423,000	519,000	1160,000	2898,000	1991,000	94,000	41,000	1040,000	22,000	64,000
Směrodatná odchylka		42647,442	11927,413	2842,837	2005,635	18762,257	12419,862	430,332	241,391	1743,202	176,426	271,593
Rozptyl		1818804309,000	142263174,300	8081724,719	4022573,135	352022288,800	154252968,800	185185,983	58269,474	3038753,029	31126,006	73762,561
Šikmost		1,067	4,094	1,998	0,395	1,707	3,368	3,326	3,528	2,090	2,909	1,905
Standardní chyba šikmosti		0,524	0,524	0,524	0,524	0,524	0,524	0,524	0,524	0,524	0,524	0,524
Špičatost		0,460	17,327	3,319	-1,682	1,907	12,211	12,591	13,739	5,988	9,608	4,103
Standardní chyba špičatosti		1,014	1,014	1,014	1,014	1,014	1,014	1,014	1,014	1,014	1,014	1,014
Minimum		3333,000	71,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Maximum		152219,000	53195,000	9961,000	5418,000	61213,000	52759,000	1886,000	1056,000	7216,000	733,000	1035,000
Percentily	25	10908,000	550,000	37,000	163,000	163,000	101,000	13,000	0,000	11,000	0,000	0,000
	50	35172,000	1423,000	519,000	2898,000	2898,000	1991,000	94,000	41,000	1040,000	22,000	64,000
	75	75438,000	4742,000	2502,000	16046,000	16046,000	6072,000	312,000	138,000	2458,000	124,000	369,000

Zdroj: Vlastní výpočty a zpracování, 2018

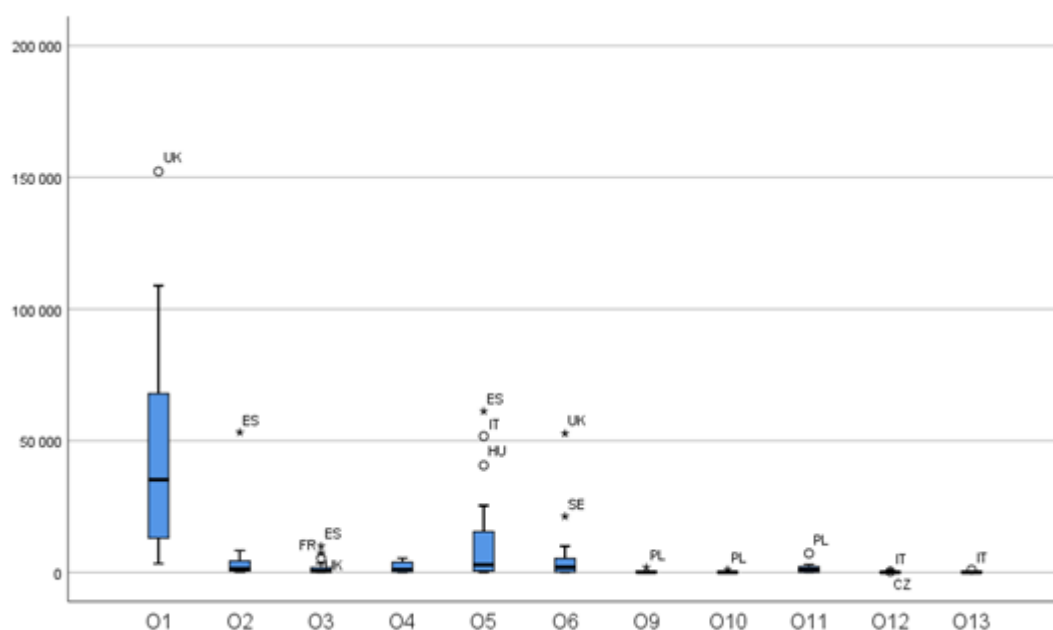
Na následujících obrázcích 4.8 a 4.9 jsou zaznamenány vstupy a výstupy, které byly použity v analýze v rámci box plotu nebo tzv. krabicového diagramu. Box plot umožňuje posoudit symetrii a variabilitu datového souboru a jeho cílem je odhalit odlehlé či extrémní hodnoty. Obrázek 4.8 tak vyobrazuje box ploty pro hodnoty 5 vstupů, přičemž je z nich možné vyčíst různé nesymetrické chování dat, jehož rozdíly však nejsou extrémní. V případě některých let jsou data výrazně zešíklá k nižším hodnotám, v jiných letech právě naopak, což se v grafu projevuje posunutím mediánu x_{50} (horizontální čára v obdélníku vymezeném horním a dolním kvantilem) směrem dolů k dolnímu kvantilu x_{25} či směrem vzhůru k hornímu kvantilu x_{75} . Dále lze z obrázku vyčíst odlehlé hodnoty, které se objevují v datech (°), což odpovídá hodnotám OO APM CRS hodnocených států, resp. rostoucím či klesajícím efektivitám. Pro přehled je v práci uveden také box plot výstupů 4.9, který vykazuje jak odlehlé tak i extrémní hodnoty (*). Datový soubor vykazuje větší variabilitu než v předchozím obrázku 4.8.

Obr. 4.8 Box plot vstupů použitých v analýze

Zdroj: Vlastní výpočty a zpracování, 2018

Obr. 4.9 Box plot výstupů použitých v analýze

Zdroj: vlastní výpočty a zpracování, 2018

4.2 Statický model hodnocení efektivity čerpání strukturální pomoci členských států Evropské unie prostřednictvím metody analýzy obalu dat

V diplomové práci byla za účelem hodnocení efektivity čerpání finančních prostředků členských států EU provedena metoda DEA. Pro hodnocení je klíčový předpoklad, že státy, které lépe a efektivněji čerpají peněžní podporu z ERDF a CF mají lepší podmínky k dosažení vyšší míry konkurenceschopnosti. Státy mohou využít dotace z Evropských strukturálních fondů EU k investicím do těch oblastí (např: infrastruktura, životní prostředí, výzkum, atd.), které brání jejich celkovému rozvoji. Konkurenceschopnost se opírá o konkurenční výhodu a tu mohou státy posílit mimo jiné díky prostředkům z EU. Při pohledu na EU jako celek je jasné, že EU je velmi pestré integrační seskupení. Z toho jasně vyplývá, že jednotlivé státy jsou na odlišné úrovni, co se konkurenceschopnosti týče. Přírozenou součástí integračního procesu je skutečnost, že se země v rámci jednoho uskupení snaží přibližovat navzájem svým vývojem a v EU dochází k postupné konvergenci skupin starých a nových členských států díky finančním prostředkům politiky soudržnosti.

V této kapitole je hodnocena efektivita čerpání prostředků členských států EU v referenčním období 2007-2013. Čerpání peněz v tomto období bylo podle pravidla $n+3$ ukončeno v roce 2016. Pravidlo $n+3$ ovlivňuje časovou způsobilost výdajů. V praxi to znamená, že například finanční prostředky alokované pro členský stát pro rok 2014 musí být reálně vyčerpany

nejpozději do tří let tj. do konce roku 2017. Toto pravidlo je klíčové pro přípustnou dobu realizace projektu a jeho finanční vypořádání (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012)

4.2.1 Výstupově orientovaný model OO CCR CRS

První krokem analýzy bylo provedení výpočtů v softwaru *DEA Frontier Add-In Microsoft Excel* pro výstupově orientovaný model s konstantními výnosy z rozsahu. Souhrnné hodnocení efektivity členských zemí je uvedeno v tabulce 4.21. Z tabulky 4.21 lze vidět, že všechny země až na Německo vykazují ve sledovaném období efektivitu. Německo jako jediné vykazuje hodnoty, které jsou větší než 1 a tudíž je neefektivní. Zbylých 18 států má hodnoty menší než jedna, tudíž jsou jako jednotky efektivní. Z teoretického hlediska tedy 18 zemí z 19 disponuje velkým rozvojovým potenciálem. Při hodnocení efektivity pomocí OO CCR CRS nelze určit, která země je více či méně efektivní v čerpání prostředků, všechny efektivní jednotky vykazují hodnoty 1,000. Nelze tedy ani vyvodit závěry, pro to, která z těchto zemí je více konkurenceschopná. Z reálného hlediska, není možné, aby téměř všechny sledované země byly efektivní. Z tohoto důvodu byl pro další výpočty a hodnocení využit model super efektivity OO APM CRS.

Tab. 4.21 Hodnoty OO MPI CRS pro období 2007-2013

NUTS	OO CCR CRS	RTS	EU	POŘADÍ	ZEMĚ	OO CCR CRS
BG	1,000	Konstantní	EU13	1.	BG	1,000
CZ	1,000	Konstantní	EU13	2.	CZ	1,000
DE	1,095	Klesající	EU15	3.	EE	1,000
EE	1,000	Konstantní	EU15	4.	EL	1,000
EL	1,000	Konstantní	EU15	5.	ES	1,000
ES	1,000	Konstantní	EU15	6.	FI	1,000
FI	1,000	Konstantní	EU15	7.	FR	1,000
FR	1,000	Konstantní	EU15	8.	HU	1,000
HU	1,000	Konstantní	EU13	9.	IT	1,000
IT	1,000	Konstantní	EU15	10.	LT	1,000
LT	1,000	Konstantní	EU13	11.	LV	1,000
LV	1,000	Konstantní	EU13	12.	NL	1,000
NL	1,000	Konstantní	EU15	13.	PL	1,000
PL	1,000	Konstantní	EU13	14.	PT	1,000
PT	1,000	Konstantní	EU15	15.	RO	1,000
RO	1,000	Konstantní	EU13	16.	SE	1,000
SE	1,000	Konstantní	EU15	17.	SK	1,000
SK	1,000	Konstantní	EU13	18.	UK	1,000
UK	1,000	Konstantní	EU15	19.	DE	1,095

Zdroj: vlastní zpracování a výpočty, 2018

4.2.2 Výstupově orientovaný model OO APM CRS

Model super efektivity APM byl využit v diplomové práci k určení žebříčku nejlepších a nejhorších států, co se efektivnosti týče. V tabulce 4.22 jsou země rozděleny do skupin, dle míry efektivnosti: vysoce efektivní, efektivní, málo efektivní, neefektivní země.

Skupina vysoce efektivních zemí je v tabulce zvýrazněna tmavě zelenou barvou. Země patřící do této skupiny jsou: Nizozemí, Švédsko, Finsko, Španělsko, Bulharsko. Zemí, která vykazuje největší efektivitu, je Nizozemí. Jeho koeficient efektivity dosahuje hodnoty 0,005. Nizozemí je země, která obdržela ze všech 19 hodnocených států nejmenší finanční částku 830 mld. EUR a dokázala s ní vytvořit největší množství výstupů.

Další skupinou jsou země efektivní, neboť v hodnoceném období dosáhly efektivity rovné 1 a v modelech super efektivnosti dosáhly hodnoty nižších než 1. Efektivní země jsou v tabulce zvýrazněny světle zelenou barvou. Mezi efektivní země se zařadily (podle pořadí) Francie, Itálie, Slovensko, Portugalsko. Koeficient efektivity se u těchto zemí pohybuje v intervalu $<0,2;0,3>$. V tomto případě vykazaly větší efektivitu státy EU15 (Francie, Itálie, Portugalsko). Stejně jako v případě vysoce efektivních zemí. Je vhodné se také podívat na hodnoty OO CCR CRS těchto zemí a jejich pořadí v této skupině. Z uvedené tabulky je vidět, že nejsou efektivní pouze staré členské státy, neboť ve skupině vysoce efektivních zemí figuruje Bulharsko a ve skupině efektivních zemí Slovensko. Vývoj tedy potvrzuje nejen zvyšování efektivity čerpání finančních prostředků původními zeměmi, ale také novými členskými státy EU.

Třetí skupinu tvoří 8 zemí (dle pořadí): Estonsko, Maďarsko, Velká Británie, Řecko, Polsko, Litva, Lotyšsko, Rumunsko. Koeficient efektivity zemí se pohybuje v rozmezí $<0,4;0,7>$ a státy jsou znázorněny v tabulce žlutou a oranžovou barvou.

Posledním souborem v tabulce jsou neefektivní státy. Skupina je tvořena pouze dvěma zeměmi Českou republikou a Německem, vyznačenými červeně. Koeficient České republiky má hodnotu 0,972 a koeficient Německa je 1,095. Německo se tedy stalo v hodnoceném souboru jednotek nejméně efektivní zemí v čerpání peněžních prostředků ze strukturálních fondů EU. Německo nebylo schopno vytvořit dostatečné množství výstupů s danými vstupy a proto se tedy umístilo na posledním místě.

Model super efektivity hodnotí jednotky, jež byly v rámci modelu efektivnosti klasifikovány jako efektivní, a určuje trend v jejich vývoji. Ze souhrnného hodnocení zemí za sledované období je patrné, že nejlepších výsledků v efektivnosti či super efektivity, dosáhly ve většině případů vyspělé země, v tomto případě jsou to země severské: Nizozemí, Švédsko, Finsko.

Efektivitu těchto států je možno vysvětlit tak, že s dostupným množstvím vstupů dosáhly vytvoření většího množství výstupů než ostatní země. Hodnocení států z pohledu starých a nových členských zemí EU je poměrně vyrovnané, neboť každá ze 4 skupin obsahuje státy EU15 i EU13.

Tab. 4.22 Hodnoty OO APM CRS pro období 2007-2013

NUTS	OO APM CRS	EU	POŘADÍ	ZEMĚ	OO APM CRS
BG	0,132	EU13	1.	NL	0,005
CZ	0,972	EU13	2.	SE	0,046
DE	1,095	EU15	3.	FI	0,082
EE	0,440	EU15	4.	ES	0,110
EL	0,551	EU15	5.	BG	0,132
ES	0,110	EU15	6.	FR	0,217
FI	0,082	EU15	7.	IT	0,222
FR	0,217	EU15	8.	SK	0,323
HU	0,452	EU13	9.	PT	0,343
IT	0,222	EU15	10.	EE	0,440
LT	0,640	EU13	11.	HU	0,452
LV	0,659	EU13	12.	UK	0,485
NL	0,005	EU15	13.	EL	0,551
PL	0,582	EU13	14.	PL	0,581
PT	0,343	EU15	15.	LT	0,640
RO	0,725	EU13	16.	LV	0,659
SE	0,046	EU15	17.	RO	0,725
SK	0,323	EU13	18.	CZ	0,972
UK	0,485	EU15	19.	DE	1,095

Zdroj: vlastní zpracování a výpočty, 2018

4.2.3 Dopad čerpání finančních prostředků členskými státy EU na konkurenceschopnost těchto států

Politika soudržnosti EU je důležitou součástí politik EU zejména pro hospodářský rozvoj členských států EU. Peněžní prostředky přidělené státům mohou být často jedním z nejdůležitějších zdrojů rozvoje zemí. Státy mohou investovat finanční prostředky do potřebných oblastí jako jsou doprava, životní prostředí, kultura, atd., aby rozvíjely svou vnitřní infrastrukturu a tím zvyšovaly svou konkurenceschopnost. Předpokladem hodnocení v této DP je skutečnost, že země EU, kterým se daří efektivněji čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů EU mají větší možnosti, jak posilovat konkurenční výhody a celkově větší konkurenceschopnost oproti státům, které čerpají finance méně efektivně.

Ke komparaci byly využity indexy RCI/CCI z let 2010 a 2013 a výsledky metody DEA. Indexy konkurenceschopnosti v letech 2010 a 2013 jsou znázorněny v příloze 1 a 2. Následující

tabulka 4.23 ukazuje pořadí vybraných členských států EU v čerpání finančních prostředků (2. sloupec). Další sloupce vypovídají o pořadí v konkurenceschopnosti států dle RCI/CCI.

Tab. 4. 23 Srovnání efektivity čerpání prostředků a konkurenceschopnosti států

Státy	Pořadí DEA v hodnoceném souboru	Pořadí RCI 2010 v rámci EU	Upravené pořadí RCI 2010 v rámci EU	Pořadí RCI 2013 v rámci EU	Upravené pořadí RCI 2013 v rámci EU	Průměrné pořadí RCI	Upravené průměrné pořadí RCI
NL	1	1	1	2	1	1	1
SE	2	5	3	5	3	3	2
FI	3	3	2	8	5	3,5	3
ES	4	14	8	15	9	8,5	8
BG	5	26	18	27	18	18	18
FR	6	11	6	10	6	6	6
IT	7	16	10	18	11	10,5	13
SK	8	20	13	22	14	13,5	15
PT	9	18	11	17	10	10,5	11
EE	10	13	7	13	7	7	7
HU	11	22	15	20	13	14	14
UK	12	6	4	6	4	4	4
EL	13	24	17	26	17	17	17
PL	14	19	12	19	12	12	12
LT	15	21	14	24	15	9,5	10
LV	16	23	16	25	16	16	16
RO	17	27	19	28	19	19	19
CZ	18	15	9	14	8	8,5	9
DE	19	8	5	4	2	3,5	5

Zdroj: Djikstra, Annoni, Kozovska, 2010, 2013; vlastní výpočty a zpracování, 2018

Z tabulky 4.23 jasně vyplývá, že výše stanovený předpoklad není pravdivý ve všech případech. Lze možno vidět, že na vysokých příčkách v žebříčku konkurenceschopnosti se mohou umístit jak efektivně čerpající země, tak i neefektivně čerpající země. Nizozemí se umístilo na prvním místě v efektivitě čerpání, a tudíž podle předpokladu má tendenci zvyšovat svou konkurenceschopnost a umístit se na prvních příčkách CCI v rámci zemí EU. Dokazují to následující sloupce, ve kterých lze vidět, že Nizozemí roku 2010 umístilo na prvním místě a roku 2013 na místě druhém v rámci indexu CCI. Při pohledu na země Švédsko a Finsko je situace obdobná. Umístily se na druhé a třetí příčce, co se efektivity čerpání týče. Švédsko dále obdrželo páté místo při hodnocení konkurenceschopnosti a Finsko se drží v první desítce hodnocených států. Jiná situace nastává v případě Bulharska, které je pátou nejvíce efektivní zemí, ale patří mezi nejméně konkurenceschopné státy v EU. Nabízí se zde prosté vysvětlení, že Bulharsko není schopno investovat peníze do oblastí, které by významně pozvedly jeho rozvoj.

Na opačném konci tabulky 4.23, tedy v pětici posledních zemí se dle pořadí efektivity čerpání umístily Litva, Lotyšsko, Rumunsko, Česká republika a Německo. Litva, Lotyšsko a Rumunsko potvrzují stanovený předpoklad. Čím menší efektivita čerpání finančních prostředků, tím menší konkurenceschopnost. Česká republika a Německo se v předchozí analýze provedené metodou DEA ukázaly jako země, které čerpají dotace nejméně efektivně. Zvláštní situace nastala u Německa, které se v rámci souboru hodnocených zemí umístilo na devatenáctém místě, co se efektivity týče. Podle předpokladu by se mělo umístit na posledních příčkách v žebříčku konkurenceschopnosti. Není tomu tak a Německo se umístilo v první desítce zemí při hodnocení konkurenceschopnosti CCI. Situaci lze vysvětlit tak, že Německo je velkou, dobře hospodářsky rozvinutou zemí a větší konkurenceschopnosti se snaží dosahovat prostřednictvím jiných prostředků, než jsou peníze z ERDF a CF. Obecně státy, které jsou čistými plátcí do rozpočtu EU, nemohly a nemohou ke zvyšování své konkurenceschopnosti využívat jako hlavní zdroj finance ze strukturálních fondů EU a ESIF.

Z globálního hlediska patří členské státy EU mezi jedny z nejvyspělejších ekonomik, u nichž existuje relativně stabilní politicko-ekonomické prostředí, vysoká životní úroveň a příznivé prostředí pro podnikání. Navzdory hospodářské krizi se řada evropských ekonomik nachází mezi nejkonkurenceschopnějšími světovými ekonomikami, avšak i mezi těmito zeměmi existují rozdíly a specifika vlastní jednotlivým zemím, jež mají dopad na konkurenceschopnost EU v mezinárodním prostředí. V rámci této práce byla pro zkoumání efektivity čerpání finančních prostředků jako faktoru konkurenceschopnosti použita metoda analýzy obalu dat, díky čemuž byly určeny efektivity čerpání jednotlivých zemí. Na základě výsledků byly členské státy EU rozčleněny do skupin odpovídajících dosahované úrovni efektivity. Na základě tohoto přístupu je možné charakterizovat členské státy EU z hlediska jejich vybavenosti a předpokladů pro dosahování odpovídajících výsledků, jež v daném referenčním období prezentují konkurenceschopné či méně konkurenceschopné ekonomiky.

Nejefektivněji čerpající prostředky politiky soudržnosti EU jsou severské země, které jsou zároveň nejkonkurenceschopnějšími státy v EU a vyznačují stabilním makroekonomickým prostředím, vyrovnanými nebo přebytkovými rozpočty a zároveň relativně vysokou mírou zdanění a nadprůměrnými veřejnými výdaji. Z tabulky 4.23 si lze tento fakt ověřit neboť podle indexu RCI 2010 a 2013 jsou to právě Finsko a Švédsko, které se umístily na prvních příčkách v konkurenceschopnosti. Pracovní trh těchto zemí je rovněž vnímán jako velmi flexibilní, což se odráží jak ve vysoké míře celkové zaměstnanosti, tak i v relativně malém rozdílu v zaměstnanosti mezi muži a ženami. Pro tyto země je charakteristická vysoká úroveň vzdělání

jejich obyvatelstva na všech úrovních. Skandinávské země se vyznačují také velmi kvalitním zdravotnictvím a celkovým nastavením zdravotního systému a péče, dále sofistikovanými podniky, vysokými výdaji na výzkum a vývoj s čímž souvisí i kvalitní vědecko-výzkumné instituce, což má následně dopad na schopnost pracovní síly. (Melecký, Staníčková, 2015, s. 227).

Druhá skupina zemí, jejichž čerpání financí ze strukturálních fondů EU se dá považovat také za efektivní je tvořena Francií, Itálií, Slovenskem a Portugalskem. Nejkonkurenceschopnějším státem z této čtveřice je dle tabulky 4.23 Francie. Výhodou Francie je, že zaznamenává velkou produktivitu práce a relativně vysokou míru vzdělanosti, kdy podíl vysokoškoláků je jedním z nejvyšších v EU. Dalším plusem Francie je kvalita dopravní a telekomunikační infrastruktury.

Třetí skupinu jsou méně efektivně čerpající země Estonsko, Maďarsko, Velká Británie, Řecko, Polsko, Litva, Lotyšsko, Rumunsko. Tato osmička států se podle RCI (tabulka 4.23) umístila také na posledních místech, co se konkurenceschopnosti týče. Poslední skupinou jsou dvě země střední Evropy, které nebyly efektivní v čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU, ale přesto jsou to státy s vysokou úrovní konkurenceschopnosti, především v případě Německa. Podle indexu RCI 2010 a 2013 se právě Německo umístilo v roce 2010 na pátém místě a v roce 2013 vystoupalo ještě výše na místo druhé. Německá ekonomika může být považována za jednu z nejkonkurenceschopnějších v EU v tomto století přesto, že neefektivně čerpalo finanční prostředky z fondů v minulém programovém období 2007-2013. Německá ekonomika je exportně zaměřená a právě německé výrobky jsou dnes jakousi zárukou kvality. Platíto převážně pro německé automobily, protože právě ty jsou a vždy byly největším v vývozním artiklem Německa. Značky jako BMW, Mercedes-Benz, Audi, Porsche, Volkswagen jsou dnes značkou prestiže a to může být pro Německo konkurenční výhodou. Dalším plusovým bodem Německa je vysoká produktivita práce ve srovnání s jinými členskými státy EU. Existují tedy dvě možnosti proč Německo neefektivně čerpalo finanční prostředky z fondů. Zaprvé si Německo z velké části dokáže samo dopomoci k vyšší míře konkurenceschopnosti prostřednictvím svých ekonomických prostředků. Druhá možnost je, že se Německu nepořadilo správně uchopit systém čerpání finančních prostředků či mu překáží zdlouhavé a složité byrokratické postupy.

Obecně vzato nabízejí nejvíce konkurenceschopné země EU výborné podmínky pro podnikání, dlouhodobě se orientují na podporu výzkumu a vývoje. Značné finanční prostředky jak z veřejných rozpočtů, tak i firemních rozpočtů, jsou orientovány na podporu nových myšlenek a kreativního přístupu k hospodářským aktivitám. Tuzemské společnosti vědí, že budoucnost

patří připraveným společnostem, které dokáží svým zákazníkům nabídnout něco navíc. Ziskovost velkých i malých společností závisí především na nových nápadech a myšlenkách. Podpora školství a vzdělanosti obyvatel je pro budoucnost zemí velmi důležitá. Právě inovativní zaměstnanci rozhodují o úspěchu firem. Hnací silou jsou myšlenky. Největším firemním aktivem prosperujících společností nejsou hmotné statky, ale zaměstnanci, kteří dokáží tvořit nové hodnoty, pružně reagovat na měnící se potřeby trhu a stále přinášet nové podněty (Melecký, Staničková, 2015, s. 228). Státy, kterým se nedaří dosáhnout vysoké úrovně konkurenceschopnosti mají a také nejsou schopny efektivně čerpat finanční prostředky z fondů mají možnost spolupracovat s jinými státy a učit se od nich novým postupům a metodám, které jim mohou pomoci ke zlepšení efektivity čerpání finančních prostředků a následně také k vyšší míře konkurenceschopnosti.

V rámci této části diplomové práce byla provedena analýza efektivity čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU členskými státy EU a dále byl vyhodnocen vliv těchto financí na konkurenceschopnost členských států EU. Prostřednictvím analýzy metodou DEA bylo zjištěno, že nejefektivněji čerpající státy jsou Nizozemí, Švédsko, Finsko. Při porovnání s výsledky v dosažené úrovni konkurenceschopnosti dle indexu RCI/CCI 2010 a 2013 vyšlo najevo, že tyto tři zmíněné státy jsou zároveň i těmi nejkonkurenceschopnějšími v rámci EU. V tomto případě se tedy potvrdil předpoklad, že čím více státy efektivněji čerpají finanční podporu z EU tím vyšší úroveň konkurenceschopnosti dosahují. Naopak bylo analýzou zjištěno, že nejméně efektivně čerpajícími státy jsou Česká republika a Německo. Opět byly výsledky DEA porovnány s výsledky dosažené úrovně konkurenceschopnosti podle RCI. Oba dva státy se umístily v první polovině, konkrétně Česká republika v roce 2010 na devátém místě, v roce 2013 na osmém místě. Německo se umístilo v roce 2010 na místě pátém a v roce 2013 na místě druhém. Státy dokáží budovat svou konkurenceschopnost převážně z jiných finančních prostředků než unijních. V případě těchto dvou států se výše zmíněný předpoklad nepotvrdil, tedy finanční podpora z EU nemá vliv na zvyšování úrovně jejich konkurenceschopnosti. Obecně lze nakonec říci, že efektivita čerpání finančních prostředků z EU záleží na každém státě, zda jsou pro něj dotace více či méně důležité v budování konkurenceschopnosti či jsou si státy schopny pomoci vlastními silami.

Závěrem celé analýzy v diplomové práci je ověřena závislost mezi pořadím členských států EU v efektivitě čerpání finančních prostředků a pořadím jejich konkurenceschopnosti. Tato závislost byla vypočítána prostřednictvím Spearmanova korelačního koeficientu a Kendallova

korelačního koeficientu. V následující tabulce 4.24 je uvedeno zmíněné pořadí členských států EU v efektivitě čerpání a konkurenceschopnosti.

Tab. 4.24 Pořadí členských států EU v žebříčcích efektivity čerpání finančních prostředků a konkurenceschopnosti

Státy	Pořadí DEA	Pořadí CCI
NL	1	1
SE	2	2
FI	3	3
ES	4	8
BG	5	18
FR	6	6
IT	7	13
SK	8	15
PT	9	11
EE	10	7
HU	11	14
UK	12	4
EL	13	17
PL	14	12
LT	15	10
LV	16	16
RO	17	19
CZ	18	9
DE	19	5

Zdroj: vlastní výpočty a zpracování, 2018

Na tabulku 4.24 navazuje tabulka 4.25, ve které jsou uvedeny vypočtené hodnoty vzájemných korelací mezi pořadím členských států EU v DEA (2. sloupec, tab. 4.24) a v CCI (1. sloupec, tab. 4.24).

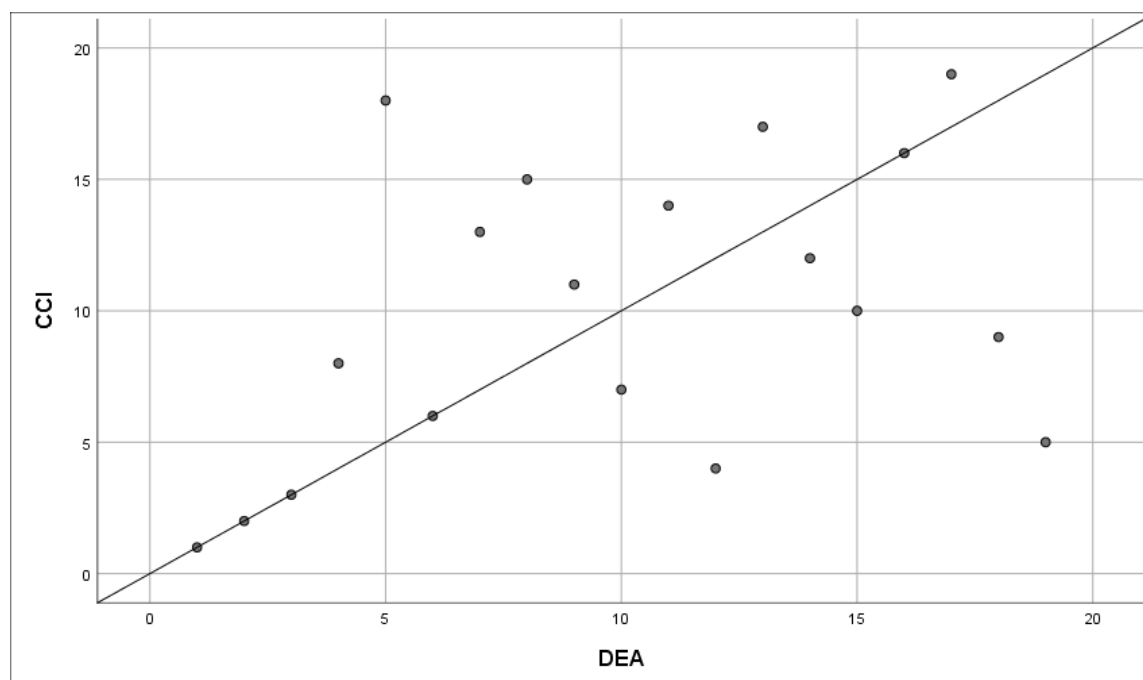
Tab. 4.25 Výsledky Spearmanova a Kendalova korelačního koeficientu

			CCI
Kendall's tau_b	DEA	Correlation Coefficient	,287
		Sig. (2-tailed)	,086
		N	19
Spearman's rho	DEA	Correlation Coefficient	,402
		Sig. (2-tailed)	,088
		N	19

Zdroj: vlastní výpočty a zpracování, 2018

Z hodnoty Kendalova korelačního koeficientu ($\tau_k = 0,287$) je patrné, že závislost mezi oběma sledovanými indexy je slabá, protože vypočtená hodnota koeficientu je nižší než 0,5. Výsledky Spearmanova koeficientu korelace ($r_s = 0,402$) ukazují taktéž na slabou a statisticky nevýznamnou závislost mezi sledovanými veličinami. Oba provedené testy shodně vyvrátily na vzorku 19 členských států EU, pozitivní závislost a provázanost efektivity čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a konkurenceschopnosti členských států EU. Tato negativní závislost sledovaných veličin je znázorněna v následujícím grafu 4.3.

Obr.4.10 Závislost efektivity čerpání peněžních prostředků a konkurenceschopnosti členských států EU

Zdroj: vlastní výpočty a zpracování, 2018

Nerovnoměrné rozmístění bodů kolem přímky, které lze vidět na obrázku 4.10 potvrzuje slabou závislost mezi sledovanými veličinami.

Tyto testy pořadové korelace potvrdily slabou závislost mezi efektivním čerpáním finančních prostředků ze strukturálních fondů EU členskými státy a jejich umístěním v žebříčku konkurenceschopnosti. Evropské finance na jednu stranu členským státům EU pomáhají, ale na druhou stranu některé státy čerpají neefektivně a to nemá velký pozitivní dopad na jejich konkurenceschopnost. Není tedy možné jednoznačně určit přímý vliv efektivity čerpání finančních prostředků členskými státy EU ze strukturálních fondů EU na jejich konkurenceschopnost, protože některé státy tyto finance využívají více ke zvýšení míry konkurenceschopnosti a některé méně. Problematika by tak měla být rozšířena o hodnocení efektivnosti dávající relevantnější či doplňující vztah pro hodnocení dopadů čerpání strukturálních fondů EU a jejich vliv na konkurenceschopnost členských států, tj. konkurenční výkonnost, jíž je efektivita pouze jednou dimenzí, a oblast efektivnosti ji tak dotváří. Nicméně hodnocení efektivnosti je tematicky i empiricky nevyjasněnou oblastí, což způsobuje i problém ve využití v rámci diplomové práce.

5. Závěr

Ačkoliv je konkurenceschopnost v dnešním globalizovaném světě velmi frekventované téma, dosud nebyla určena její jednotná definice. Definice se vyvíjí a modernizuje stejně tak jako se rozvíjí samotný koncept konkurenceschopnosti. Různé světové organizace či instituce (Světové ekonomické fórum, Mezinárodní institut pro rozvoj manažmentu, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, Světová banka či Evropská unie) mají svou definici a svá pravidla a přístupy, podle kterých konkurenceschopnost hodnotí. Jednotné vymezení konkurenceschopnosti není možné z toho důvodu, že na ni lze nahlížet z různých hledisek. Nejdůležitější jsou roviny mikroekonomická, makroekonomická a regionální. Jedna definice nemůže být aplikovatelná na všechny tři tyto roviny stejně, neboť podnik se chová na trhu jiným způsobem než se chová stát ve světové ekonomice a ještě více je možné odlišit chování regionu. Vzhledem ke skutečnosti, že v diplomové práci je hodnocena efektivita čerpání financí z rozpočtu Evropské unie členskými státy Evropské unie, je tedy využita makroekonomická rovina konkurenceschopnosti. Hodnocení konkurenceschopnosti výše zmíněnými institucemi probíhá v zásadě na základě kompozitních indexů. Ty jsou většinou složeny z ukazatelů, které jsou rozděleny do určitých skupin či pilířů hodnocení. Na základě hodnocení států v jednotlivých pilířích je posléze vypočteno celkové pořadí států a nakonec je vytvořen žebříček států od těch nejvíce konkurenceschopných po ty nejméně konkurenceschopné.

Pojem konkurenceschopnost úzce souvisí s politikou soudržnosti Evropské unie, neboť snižování meziregionálních rozdílů a vliv na růst konkurenceschopnosti těchto regionů. Přesto, že politika soudržnosti nebyla uplaňována v Evropské unii od jejího počátku, stala se postupem času její nedílnou součástí. S každým novým programovým obdobím bylo na politiku soudržnosti Evropské unie vyčleněno z rozpočtu více finančních prostředků než v období předchozím. Bylo tomu tak i v důsledku rozšiřovacího procesu Evropské unie, který proběhl celkem čtyřikrát od té doby, co byla politika soudržnosti zformalizována Maastrichtskou smlouvou. Evropská unie se tak rozšířila o sedmáct států, které potřebovaly peněžní prostředky nejen v rámci předvstupních finančních nástrojů, ale potřebují je stále, aby mohly snižovat rozdíly mezi regiony na svých územích. Kromě navyšování financí prošla politika soudržnosti řadou reforem jejichž cílem bylo zjednodušit tuto politiku po legislativní i praktické stránce.

Ve sledovaném programovém období 2007-2013 byla jako jedna z důležitých priorit stanovena tradičně soudržnost. V tomto období tvořila politika soudržnosti Evropské unie, společně se Společnou zemědělskou politikou, dvě největší oblasti zájmu, tj. dvě oblasti, kterým bylo přiděleno nejvíce finančních prostředků ze společného rozpočtu Evropské unie. Oproti období 2000-2006 bylo provedeno několik změn v architektuře politiky, například změna v oblasti legislativy, cílů, finančních nástrojů. Počet cílů politiky zůstal stejný, tedy tři cíle, ale došlo ke změně jejich názvů (Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, Evropská územní spolupráce). Finanční nástroje, respektive iniciativy Společenství z minulého období 2000-2006 byly zrušeny a došlo k vytvoření nových nástrojů, tj. Společná pomoc při podpoře projektů v evropských regionech, Společné evropské zdroje pro mikropodniky a střední podniky, Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí, Společná akce na podporu mikrofinančních institucí v Evropě. Celkem bylo na politiku soudržnosti Evropské unie v období 2007-2013 vyhrazeno 346,5 mld. EUR, a z této částky bylo nejvíce finančních prostředků přiděleno na cíl Konvergence a nejvíce finančních prostředků bylo investováno prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti. Větší část peněz byla přidělena na podporu nových členských států (55,1 %) a o něco menší část (41,7 %) na podporu starých členských států. Důležitým efektem politiky soudržnosti v programovém období 2007-2013 bylo zvýšení hrubého domácího produktu ve srovnání s úrovní hrubého domácího produktu, která by přetrvávala v případě, že by politika soudržnosti neexistovala.

Cílem diplomové práce bylo hodnocení dopadů čerpání strukturálních fondů Evropské unie na konkurenceschopnost členských států v programovém období 2007-2013. K naplnění hlavního cíle vedly dílčí oblasti zaměření diplomové práce, jež jsou následující. Prostřednictvím dostupných informací bylo nutné charakterizovat koncepty soudržnosti a konkurenceschopnosti ve specifických podmínkách Evropské unie. Dále popsat hodnocení politiky soudržnosti v programovém období 2007-2013 a popsat využití finančních prostředků v daném období. Posledním dílčí oblastí bylo za pomoci softwaru vypočítat efektivitu čerpání finančních prostředků členskými státy Evropské unie v programovém období 2007-2013 a vyhodnotit dopad tohoto čerpání na konkurenceschopnost daných států.

V diplomové práci byl stanoven předpoklad, že čím efektivněji čerpaly členské státy Evropské unie finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie v programovém období 2007-2013, tím vyšší úroveň konkurenceschopnosti dosáhly. V rámci výsledků hodnocení efektivitu čerpání finančních prostředků bylo zjištěno, že z devatenácti hodnocených států (Bulharsko, Česká republika, Německo, Estonsko, Španělsko, Řecko, Finsko, Francie,

Maďarsko, Itálie, Lotyšsko, Litva, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Švédsko, Slovensko, Velká Británie) čerpají neefektivněji finančních prostředky Nizozemí a severské státy, tedy Finsko a Švédsko. Tyto státy obdržely první tři příčky co se efektivity čerpání týče a také se umístily na prvních třech příčkách v žebříčku konkurenceschopnosti. Je tedy možné říci, že byl potvrzen stanovený předpoklad. Na posledních dvou místech v rámci efektivity čerpání se umístily Česká republika a Německo. Avšak při hodnocení konkurenceschopnosti se tyto státy neumístily na konci žebříčku, ale v první polovině. Konkrétně Česká republika obdržela v roce 2010 9. místo a v roce 2013 8. místo. Německo se umístilo v roce 2010 na 5. místě a v roce 2013 na 2. místě. V tomto případě stanovený předpoklad potvrzen nebyl. Zhodnocení efektivity čerpání peněžních prostředků členskými státy Evropské unie tak nemá jednoznačně přímý vliv na jejich konkurenceschopnost.

První tématická kapitola diplomové práce byla věnována teorii konkurenceschopnosti a politiky soudržnosti Evropské unie, přičemž bylo zjištěno, že koncept konkurenceschopnosti není lehké jednoznačně definovat. Druhá kapitola byla zaměřena na ex-post hodnocení politiky soudržnosti Evropské unie. V tomto případě bylo konkrétně analyzováno kolik finančních prostředků z rozpočtu Evropské unie a kam bylo investováno. Dále byla charakterizována multikriteriální metoda analýzy obalu dat a byla potvrzena její vhodnost využití v diplomové práci. Ve třetí kapitole byly zjištěny výsledky efektivity čerpání států prostřednictvím metody analýzy obalu dat, jež byly dle metody mezinárodní komparace srovnány s výsledky, které země dosáhly v rámci hodnocení konkurenceschopnosti za pomoci Indexu regionální konkurenceschopnosti vydávaného Evropskou komisí od roku 2010 každé tři roky.

Obecně lze říci, že není možné jednoznačně určit, zda mají finanční prostředky z fondů Evropské unie bezprostřední vliv na konkurenceschopnost členských států Evropské unie. Pro některé státy mají tyto evropské peníze větší význam a některé státy se spoléhají více na své vlastní zdroje než na unijní. Dle mého názoru, ale existuje v každém případě jistá spojitost mezi konkurenceschopností členských států a financemi z rozpočtu Evropské unie. Neboť i ty velké a silné konkurenceschopné ekonomiky čerpají alespoň nějakou část evropských peněz, i když třeba ne moc efektivním způsobem. Regionální politika Evropské unie a samotný koncept soudržnosti mají podle mého názoru dobrou myšlenku, prošly značným vývojem a určitě v nastávajícím programovém období po roce 2020 dojde k dalším zásadním změnám, a možná také ke zjednodušení politiky soudržnosti Evropské unie, aby i státy, které zatím nejsou z jakýchkoliv důvodů schopny efektivně čerpat finanční prostředky Evropské unie, využívaly více tyto peníze ke svému prospěchu.

Seznam použité literatury

Knihy

1. ANNONI, Paola a Kornelia KOZOVSKA. *The EU Regional Competitiveness Index 2010*. JRC Scientific and Technical Reports. Luxemburg: Publication Office of the European Union. 2010. 274. s. ISBN 978-98-79-15693-9.
2. ANNONI, Paola a Lewis DIJKSTRA. *The EU Regional Competitiveness Index 2013*. JRC Scientific and Technical Reports. Luxemburg: Publication Office of the European Union. 2013. 183 s. ISBN 978-92-79-32370-6.
3. ANNONI, P., L. DIJKSTRA a K. KOZOVSKA. *The EU Regional Competitiveness Index 2016*. JRC Scientific and Technical Reports. Luxemburg: Publication Office of the European Union. 2017. 25 s. ISBN 978-92-79-65839-6
4. COOPER, W. W., L. M. SEIFORD a J. ZHU. *Handbook on Data Envelopment Analysis, (International Series in Operations Research & Management Science)*. New York: Springer, 2011. 524 s. ISBN 978-14-41-96150-1.
5. FIALA, Petr a kol. *Operační výzkum-nové trendy*. Praha: Professional Publishing, 2010. 239 s. ISBB 978-80-7431-036-2.
6. FOJTÍKOVÁ, Lenka a kol. *Postavení Evropské unie v podmínkách globalizované světové ekonomiky*. Ostrava: Vysoká škola báňská-Technická univerzita Ostrava, ekonomická fakulta, 2014. 390 s. ISBN 978-80-248-3333-0.
7. GARELLI, Stephane. *Top Class Competitors: How Nations, Firms and Individuals Succeed in the New World of Competitiveness*. New York: John Wiley & Sons, Ltd., 2006. 290 s. ISBN 978-0-470-02569-7.
8. CHURSIN, Alexander a Yury MAKAROV. *Management of Competitiveness*. Cham: Springer International Publishing, 2015. 378 s. ISBN 978-3-319-16243-0.
9. JABLONSKÝ, Josef a Martin DLOUHÝ. *Modely hodnocení efektivnosti produkčních jednotek*. Praha: Professional Publishing, 2004. 183 s. ISBN 80-86419-49-5.
10. JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie*. Praha: Grada publishing, 2010. 336 s. ISBN 978-80-247-3258-9.
11. KADEŘÁBKOVÁ, Anna. *Technologická změna, růst a konkurenceschopnost*. Praha: VŠE, 2001. 157 s. ISBN 978-80-24501-46-8.

12. MELECKÝ, Lukáš a Michaela STANÍČKOVÁ. *Soudržnost a konkurenceschopnost vybraných zemí a regionů Evropské unie*. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, ekonomická fakulta, 2015. 336 s. ISBN 978-80-248-3838-0.
13. MOLLE, Willem. *European Cohesion Policy*. Routledge, 2007. 368 s. ISBN 978-1-1340720-02.
14. MOLNÁR, Zdeněk a kol. *Pokročilé metody vědecké práce*. Praha, 2012. 170. s. ISBN 978-80-7259-064-3.
15. PORTER, Michael Eugene. *The Competitive Advantage of Nations*. New York: The Free Press, 1990. 896 s. ISBN 0-684-84147-9.
16. SCHWAB, Klaus. *The Global Competitiveness Report 2017-2018*. Columbia University, 2017. 380 s. ISBN 978-1-944835-11-8.
17. SKOKAN, Karel. *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji*. 1. vyd. Ostrava: Repronis, 2004. 160 s. ISBN 80-7329-059-6.
18. SLANÝ, Antonín et al. *Konkurenceschopnost české ekonomiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 375 s. ISBN 80-210-4157-9.
19. STEINMETZOVÁ, Dana. *Bariéry konkurenceschopnosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2008. 162 s. ISBN 978-80-245-1444-4.
20. WARD, Terry et al. *Ex post evaluation of Cohesion Policy programmes 2007-2013, focusing on the European Regional Development Fund (ERDF) and the Cohesion Fund (CF)*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016. 230 s. ISBN 978-92-79-61655-6.
21. ZHU, Joe. *Data Envelopment Analysis. A Handbook of Models and Methods*. New York: Springer, 2015. 465 s. ISBN 978-1-4899-7552-2.

Internetové zdroje

22. BUSINESSINFO.CZ. *Švédsko: základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/>
23. BUSINESSINFO.CZ. *Slovensko: základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/>

24. BUSINESSINFO.CZ. *Irsko: základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/>
25. BUSINESSINFO.CZ. *Maďarsko: základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/>
26. BUSINESSINFO.CZ. *Německo: základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/>
27. BUSINESSINFO.CZ. *Rakousko: základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/>
28. BUSINESSINFO.CZ. *Velká Británie: základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/>
29. BUSINESSINFO.CZ. *Řecko: základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/>
30. BUSINESSINFO.CZ. *Slovinsko: základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/>
31. BUSINESSINFO.CZ. *Španělsko: základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/>
32. BUSINESSINFO.CZ. *Itálie: základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/>
33. BUSINESSINFO.CZ. *Francie: základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/>
34. BUSINESSINFO.CZ. *Nizozemí: základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/>
35. BUSINESSINFO.CZ. *Polsko: základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/>
36. EUROSOP.CZ. *Přehled fondů EU*. [online]. 2018 [cit. 6. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9035/sekce/prehled-fondu-eu/>
37. EUROSOP.CZ. *Rozšíření a předvstupní pomoc*. [online]. 2018 [cit. 4. 4. 2018]. Dostupné z: euroskop.cz/168/291/clanek/rozsireni-a-predvstupni-pomoc/
38. EUROPEAN COMMISSION. *Platný rozpočet 2014-2020*. [online]. 2014 [cit. 6. 4. 2018]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/available-budget/

39. EUROPEAN COMMISSION. *Zvláštní nástroje podpory*. [online]. 2014 [cit. 5. 4. 2018]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/special-support-instruments/
40. EUROPEAN COMMISSION. *Growth-Industry*. [online]. 2018 [cit. 7. 4. 2018] Dostupné z: https://ec.europa.eu/growth/industry_en
41. EUROPEAN COMMISSION. *History of the regional policy*. [online]. 2018 [cit. 7. 4. 2018]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/what/history/
42. EUROPEAN COMMISSION. *Ex post evaluation of Cohesion Policy programmes 2007-2013, focusing on the European Regional Development Fund (ERDF) and the Cohesion Fund (CF): Country report Czech Republic*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016. 22. s. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/expost2013/wp1_cz_report_en.pdf
43. EUROSTAT. *GDP per capita in PPS*. [online]. 2017 [cit. 5. 4. 2018] Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00114&plugin=1>
44. EUROSTAT. *Employment rate by sex, groups, 20-64*. [online]. 2017 [cit. 5. 4. 2018] Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_10&plugin=1
45. EUROSTAT. *Total unemployment rate*. [online]. 2017 [cit. 5. 4. 2018] Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00203&plugin=1>
46. EUROSTAT. *HICP-inflation rate*. [online]. 2017 [cit. 5. 4. 2018] Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&pcode=tec00118&language=en>
47. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Čerpání v období 2007-2013*. [online]. 2012 [cit. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <http://dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Cerpani-v-obdobi-2007-2013>

48. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Informace o фондах*. [online]. 2018 [cit. 26.3. 2018]. Dostupné z: <http://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Informace-o-fondech>
49. WOKOUN, René. *Regionální konkurenceschopnost a faktory regionálního rozvoje v ČR*. [online]. [cit. 2018-04-10]. XIII. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách, Brno: Masarykova univerzita, 2008. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/special-support-instruments/

Vysokoškolské práce

50. POLEDNÍKOVÁ, Eva. *Využití strukturální pomoci Evropské unie ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irska*. Ostrava, 2010. Diplomová práce. Vysoká škola báňská-Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, katedra evropské integrace.
51. STANÍČKOVÁ, Michaela. *Hodnocení konkurenceschopnosti členských států Evropské unie prostřednictvím metody analýzy obalu dat*. Ostrava, 2014. Doktorská dizertační práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, katedra evropské integrace.

Články v časopisech a sbornících z konferencí

52. CELLINI, Roberto a Anna SOCI. Pop competitiveness, *BNL Quarterly Review*, 2002, no. 220, pp. 71-101.
53. KAČÍRKOVÁ, Eliška. Konkurenceschopnost zemí: Vývoj teoretického pojetí a nejkonkurenceschopnější země světa za rok 2016. *Acta Oeconomica Pragensia*, 2017, roč. 25, č. 4, s. 39-58.
54. MAYERHOFER, Peter. Structural Preconditions of City Competitiveness: Some Empirical Results for European Cities. *WIFO 37 Working Papers, No. 260/2005*. Wien: Österreichisches Institut für Wirtschaftsforschung.

55. STANÍČKOVÁ, M., MELECKÝ, L. Hodnocení efektivnosti zemí a regionů Visegrádské čtyřky prostřednictvím vybraných modelů analýzy obalu dat. In *MEKON 2012: the CD of participants reviewed papers from 14th International Conference*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita Ostrava, 2012, s. 1-17.
56. STANÍČKOVÁ, M., MELECKÝ, L. The Competitiveness of Visegrad Four NUTS 2 Regions and its Evaluation by DEA Method Application. In *29th International Conference Mathematical Methods in Economics 2011 Proceedings*. Praha: Professional Publishing, 2011, s. 474-479.
57. STANÍČKOVÁ, M., MELECKÝ, L., NAVRÁTIL, B. Measuring the Student Research Projects Efficiency USING dea Method. In *Efficiency and Responsibility in Education 2013-EriE: proceedings of the 10th international conference: 6th-7th June 2013, Prague, Czech Republic, EU*. Prague: Czech University of Life Sciences Prague, 2013, s. 573-580.
58. WILSON, James. Territorial Competitiveness and Development Policy. *Working paper no. 02/2008*. San Sebastian: Basque Institute of Competitiveness.

Seznam zkratek

APM	Anderson Peterson model
APM CRS	Výstupově orientovaný Anderson Peterson model s konstantními výnosy z rozsahu
BCC	Banker, Charnes, Cooper model
CARDS	Pomoc Společenství pro obnovu, rozvoj a stabilizaci na Balkáně (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stability in the Balkans)
CF	Fond soudržnosti (Cohesion fund)
CCI	Index národní konkurenceschopnosti (Country Competitiveness Index)
CCR	Charnes, Cooper, Rhodes model
CCR CRS	Výstupově orientovaný Charnes, Cooper, Rhodes model s konstantními výnosy z rozsahu
CRS	Konstantní výnosy z rozsahu (Constant returns to scale)
DEA	Metoda analýzy obalu dat (Data Envelopment Analysis)
DG REGIO	Generálního ředitelství pro regionální politiku (The Directorate General for Regional Policy)
DMU	Rozhodovací produkční jednotka (Decision Making Units)
EAGGF	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund)
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (European Agriculture Fund for Rural Development)
EMFF	Evropský námořní a rybářský fond (European Maritime and Fisheries Fund)
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional and Development Fund)
ESF	Evropský sociální fond (European Social Fund)
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy (European Structural and Investment Funds)

EU	Evropská unie (European Union)
EU12	Nové členské státy (2004-Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko, 2007-Bulharsko, Rumunsko)
EU13	Nové členské státy (2004-Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko, 2007-Bulharsko, Rumunsko, 2013-Chorvatsko)
GCI	Indexu globální konkurenceschopnosti (Global Competitiveness Index) Index růstové konkurenceschopnosti (Growth Competitiveness Index)
GCR	Zprávu o globální konkurenceschopnosti (Global Competitiveness Report)
EU15	Staré členské státy (1952-Belgie, Francie, Lucembursko, Německo, Itálie, Nizozemí, 1973-Dánsko, Irsko, Velká Británie, 1981-Řecko, 1986- Portugalsko, Španělsko, 1995-Rakousko, Švédsko a Finsko)
HDP	Hrubý domácí produkt
HSS EU	Hospodářské a sociální soudržnosti EU
IMD	Mezinárodní institut pro rozvoj managementu (International Institute for Management Development)
IO	Vstupově orientovaný (Input oriented)
IPA	Nástrojem předvstupní pomoci (Instrument for Pre-accession Assistance)
ISPA	Nástroj předvstupních strukturálních politik (Instrument for Structural Policies for Pre-accession)
JASMINE	Společná akce na podporu mikrofinančních institucí v Evropě (Joint Action to Support Microfinance Institutions in Europe)
JASPERS	Společná pomoc při podpoře projektů v evropských regionech (Joint Assistance to Support Projects in European Regions)
JEА	Jednotný evropský akt
JEREMIE	Společné evropské zdroje pro mikropodniky a střední podniky (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises)

JESSICA	Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas)
JVT	Jednotný vnitřní trh
MICI	Index mikroekonomické konkurenceschopnosti (Microeconomic Competitiveness Index).
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD)
OO	Výstupově orientovaný (Output oriented)
OPs	Operační programy (Operational programmes)
PHARE	Podpora na obnovu hospodářství Polsku a Maďarsku (Poland and Hungary Aid for Restructuring of the Economy)
PPF	Hranice produkčních možností (Production Possibility Frontier)
RCI	Index regionální konkurenceschopnosti (Regional Competitiveness Index)
SAPARD	Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova (Special Accession <i>Programme</i> for Agriculture and Rural Development)
SBM	Aditivní model efektivity (Slack-based model)
SBMG	Super efektivní model cílového programování (Slack based model for measuring super efficiency)
VRS	Variabilní výnosy z rozsahu (Variable returns to scale)
WB	Světová banka (World Bank)
WCY	Ročenku světové konkurenceschopnosti (World Competitiveness Yearbook)
WEF	Světové ekonomické fórum (World Economic Forum)

Seznam tabulek, grafů, obrázků

Seznam tabulek

Tab. 2.1	Složení indexu globální konkurenceschopnosti
Tab. 2.2	Zvláštní nástroje podpory a jejich zaměření
Tab. 2.3	Přehled nástrojů předvstupní pomoci v programovém období 2000-2006
Tab. 2.4	Finanční rámec na období 2000-2006 v mld. EUR
Tab. 2.5	Finanční alokace prostředků pro členské státy EU v období 2007-2013 v mil. EUR
Tab. 2.6	Finanční alokace prostředků pro členské státy EU v období 2014-2020 v mil. EUR
Tab. 3.7	Vlastní literární rešerše v oblasti prostorových analýz
Tab. 3.8	Kritéria pro hodnocení efektivity
Tab. 3.9	Rozdělení peněžních prostředků na politiku soudržnosti dle fondů a cílů v mld.EUR
Tab. 3.10	Rozdělení peněžních prostředků politiky soudržnosti jednotlivým státům podle cílů v mil.EUR
Tab. 3.11	Rozdělení peněžních prostředků ERDF a CF mezi politické oblasti a cíle v %
Tab. 3.12	Vstupy vybrané pro DEA analýzu
Tab. 3.13	Výstupy vybrané pro DEA analýzu
Tab. 3.14	Schéma vyvážení skupin dimenzí
Tab 4.14	Makroekonomické charakteristiky vybraných států EU v roce 2015
Tab. 4.15	Členské státy vyřazené z analýzy
Tab. 4.16	Vyřazené indikátory z prvotní datové základny
Tab. 4.17	Indikátory vstupů využitelné pro modely DEA
Tab 4.18.	Indikátory výstupů využitelné pro modely DEA
Tab. 4.19	Deskriptivní charakteristiky vstupů
Tab. 4.20	Deskriptivní charakteristiky výstupů

Tab. 4.21	Hodnoty OO MPI CRS pro období 2007-2013
Tab. 4.22	Hodnoty OO APM CRS pro období 2007-2013
Tab. 4. 23	Srovnání efektivity čerpání prostředků a konkurenceschopnosti států
Tab. 4.24	Pořadí členských států EU v žebříčcích efektivity čerpání finančních prostředků a konkurenceschopnosti
Tab. 4.25	Výsledky Spearmanova a Kendallova korelačního koeficientu

Seznam obrázků

Obr. 2.1	Porterův model diamantu konkurenceschopnosti
Obr. 2.2	Základní rámec indexu CCI
Obr. 3.3	Konstantní výnosy z rozsahu
Obr. 3.4	Variabilní výnosy z rozsahu
Obr. 3.5	Super efektivita
Obr. 3.6	Dopad politiky soudržnosti a rozvoje venkova na HDP v období 2007-2023 (% rozdíl vzhledem k výchozím hodnotám)
Obr. 3.7	Vyvážení skupin pilířů RCI - Základ, Efektivita, Inovace
Obr. 4.8	Box plot vstupů použitých v analýze
Obr. 4.9	Box plot výstupů použitých v analýze
Obr.4.10	Závislost efektivity čerpání peněžních prostředků a konkurenceschopnosti členských států EU

Seznam grafů

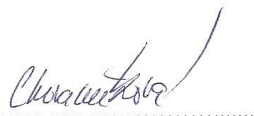
Graf 2.1	Rozdělení finančních prostředků politiky soudržnosti v období 2007-2013 mezi cíle v mld. EUR
Graf 2.2	Rozdělení finančních prostředků podle kategorií financování v programovém období 2014-2020 v %

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 27.4.2018

Bc. Lucie Chovanečková

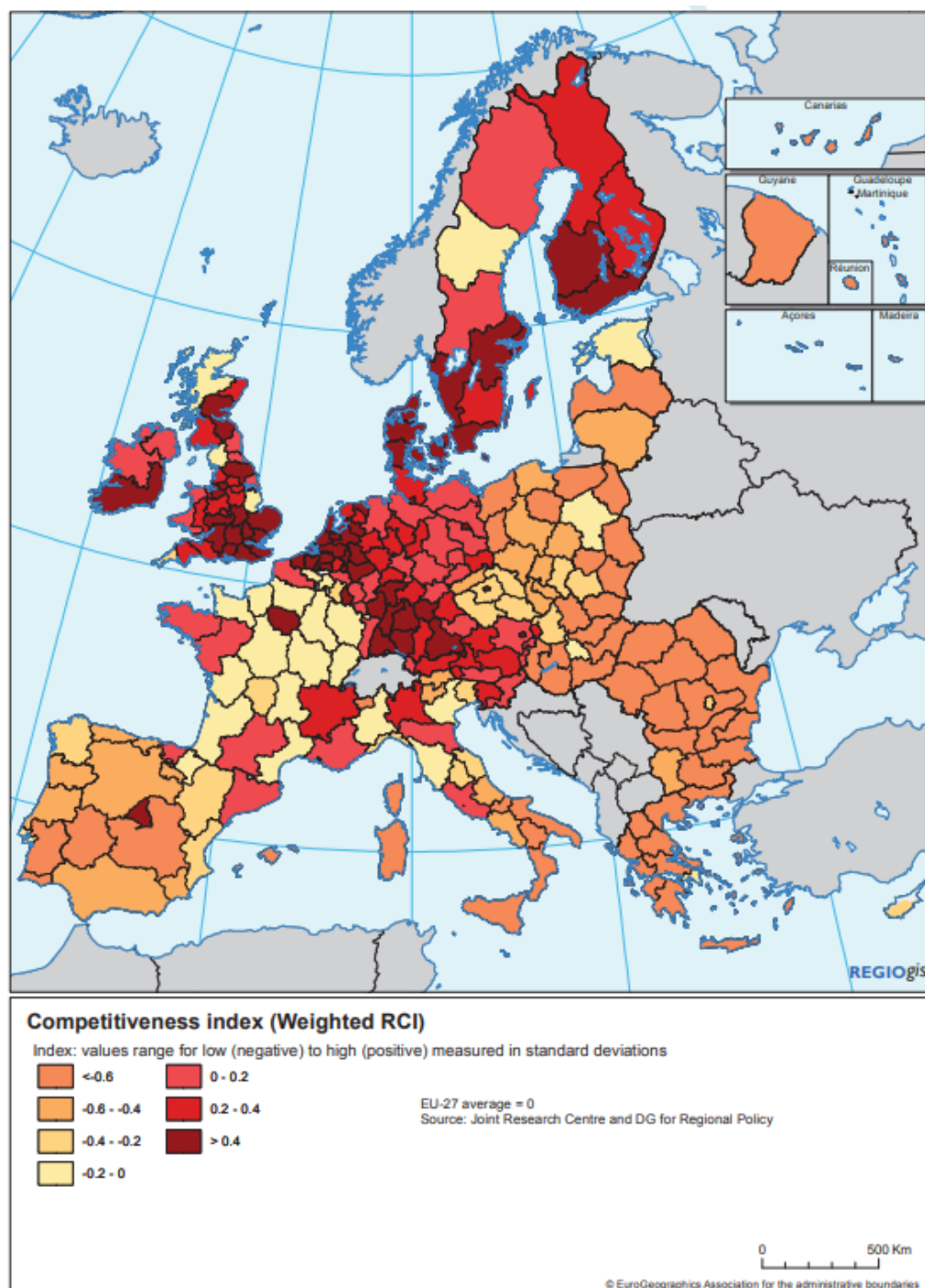
Seznam příloh

- Příloha 1** Regionální index konkurenceschopnosti 2010
- Příloha 2** Regionální index konkurenceschopnosti 2013
- Příloha 3** Změny HDP v členských státech EU v období 2007-2013
- Příloha 4** Změny míry nezaměstnanosti v členských státech EU v období 2007-2013
- Příloha 5** Ukazatele vstupů a výstupů v členských státech EU

Přílohy

Příloha 1 Regionální index konkurenceschopnosti 2010

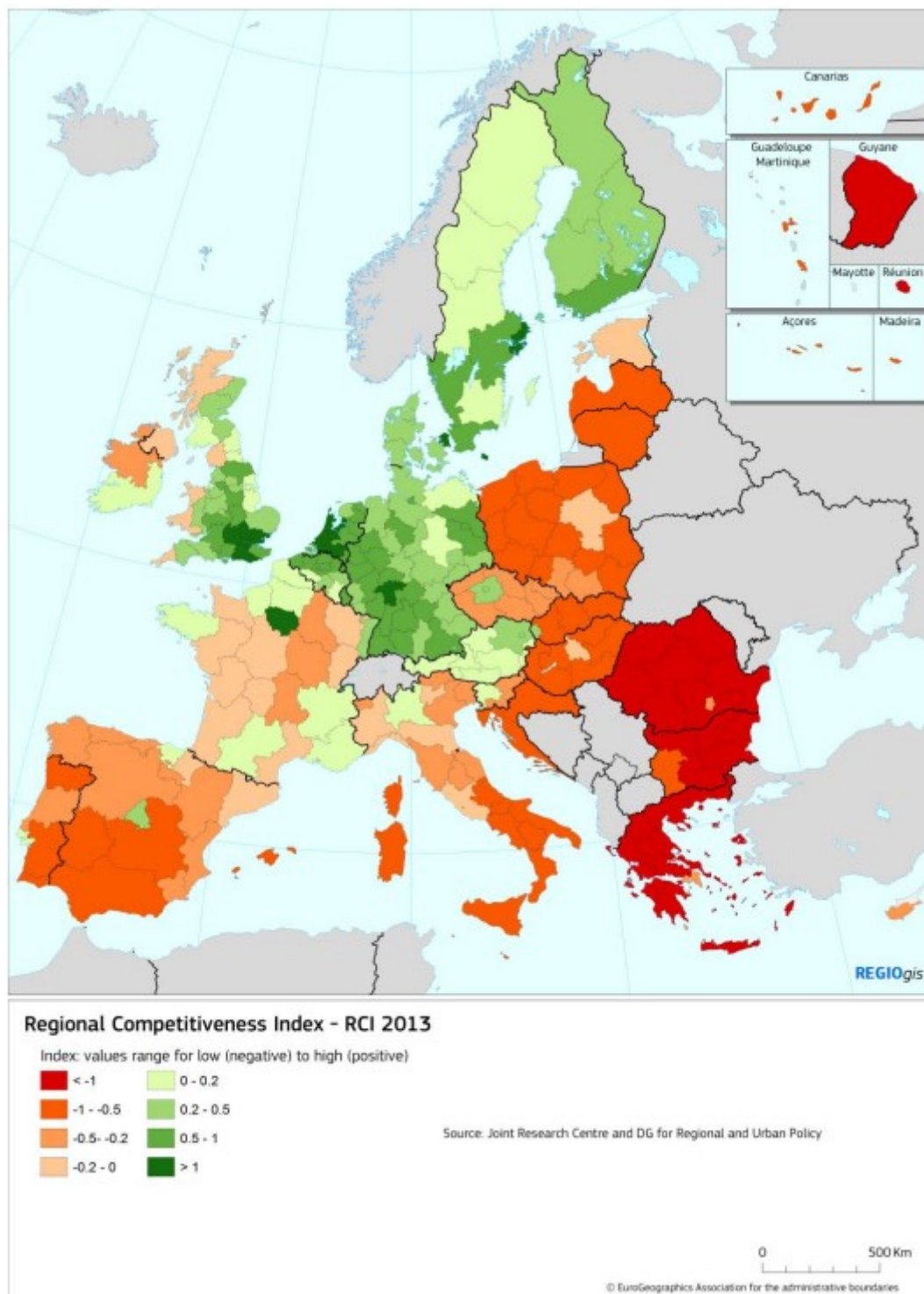
Obr.1 Regionální index konkurenceschopnosti 2010

Zdroj: Dijkstra, Annoni, Kozovska, 2011, s. 8

Příloha 2 Regionální index konkurenceschopnosti 2013

Obr.1 Regionální index konkurenceschopnosti 2013

Zdroj: Annoni, Djikstra, 2013, s. 8

Příloha 3 Změny HDP v členských státech EU v období 2007-2013

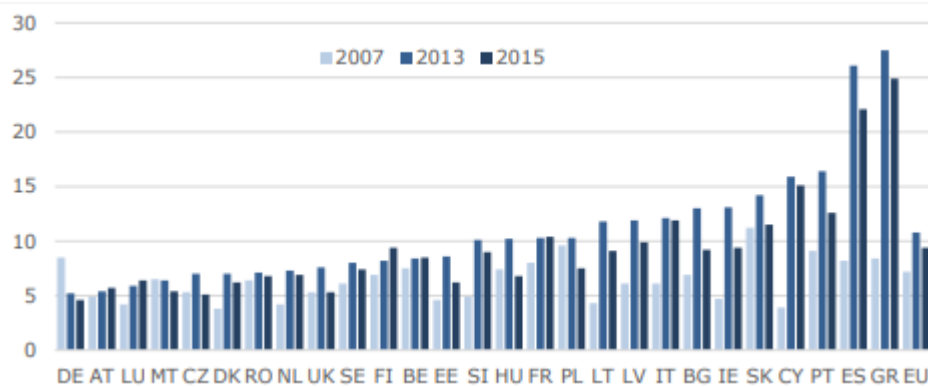
Tab.1 Změny HDP v členských státech EU v období 2007-2013

Roky	2003-2007	2007-2009	2009-2011	2011-2015	2006-2015	2006-2015
Země	Průměrná roční % změna					(% změna)
EU28	2,7	-2,0	1,9	0,8	0,7	6,0
Polsko	5,5	3,3	4,4	2,4	3,6	37,1
Slovensko	7,7	-0,1	4,0	2,3	3,0	30,8
Malta	2,5	0,4	2,7	4,2	3,0	30,6
Lucembursko	5,3	-3,1	4,1	3,1	2,5	24,4
Rumunsko	6,8	0,4	0,1	2,7	2,1	20,2
Litva	8,2	-6,5	3,8	3,0	1,8	17,8
Bulharsko	7,1	0,6	0,8	1,5	1,8	17,6
Irsko	5,6	-3,9	1,5	3,6	1,6	15,6
Švédsko	3,8	-2,9	4,3	1,8	1,5	14,0
Česká republika	5,9	-1,1	2,1	1,2	1,3	12,7
Německo	2,2	-2,3	3,9	1,0	1,1	10,6
Velká Británie	2,7	-2,3	1,8	2,1	1,1	10,2
Belgie	2,9	-0,8	2,2	0,7	1,0	9,4
Rakousko	3,0	-1,2	2,4	0,6	0,9	8,5
Estonsko	8,4	-10,2	5,0	2,7	0,7	6,4
Nizozemí	2,8	-1,1	1,5	0,4	0,7	6,1
Slovinsko	5,2	-2,4	0,9	0,5	0,6	5,9
Francie	2,3	-1,4	2,0	0,5	0,6	5,9
Lotyšsko	10,2	-9,1	1,1	3,0	0,5	4,6
Maďarsko	3,4	-2,9	1,2	1,7	0,4	3,7
Španělsko	3,7	-1,3	-0,5	0,0	0,0	0,4
Finsko	4,0	-3,9	2,8	-0,6	0,0	0,3
Dánsko	2,4	-2,9	1,4	0,5	0,0	-0,3
Kypr	4,5	0,8	0,9	-2,4	-0,2	-1,4
Portugalsko	1,7	-1,4	0,0	-0,7	-0,4	-3,2
Itálie	1,5	-3,3	1,1	-1,0	-0,8	-6,9
Řecko	3,6	-2,3	-7,3	-2,6	-3,0	-23,8
Chorvatsko	4,5	-2,8	-1,0	-0,5	-0,5	-4,5

Zdroj: Ward, 2016; vlastní zpracování, 2018

Příloha 4 Změny míry nezaměstnanosti v členských státech EU v období 2007-2013

Obr.1 Změny míry nezaměstnanosti v členských státech EU v období 2007-2013

Zdroj: Ward, 2016

Příloha 5 Ukazatele vstupů a výstupů v členských státech EU

Belgie

Tab.1 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	264.3	242.1	12.8	-34.9	-22.1	26.7	24.5
2.Podnikání	72.1	64.1	0.3	-8.3	-8.0	7.3	6.5
3.Ostatní investice do podnikání	252.9	261.7	14.7	-6.0	8.7	25.5	26.5
4.ICT pro občany a podniky	5.5	8.0	4.0	-1.4	2.6	0.6	0.8
5.Životní prostředí	85.6	95.6	10.0	0	10.0	8.6	9.7
6. Energie	25.8	27.9	5.0	-2.9	2.1	2.6	2.8
7.Širokopásmové připojení	15.2	15.2	0,0	0,0	0,0	1.5	1.5
8.Silnice	14.2	14.2	0,0	0,0	0,0	1.4	1.4
9.Železnice	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10.Ostatní doprava	43.5	45.5	2.0	0,0	2.0	4.4	4.6
11.Lidský kapitál	4.6	7.1	2.5	0,0	2.5	0.5	0.7
12.Pracovní trh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13.Kultura a sociální infrastruktura	32.6	33.8	1.2	0,0	1.2	3.3	3.4
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15.Teritoriální dimenze	155.6	153.1	0,0	-2.5	-2.5	15.7	15.5
16.Budování kapacit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17.Technická pomoc	18.3	18.2	0.5	-0.6	-0.1	1.9	1.8
Celkem	990.3	986.6	53.1	-56.7	-3.6	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 2 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	25511
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	698
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	54
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	375
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	3038
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	3263
9	Pracovní místa vytvořené v oblasti malého a středního podnikání	Pracovní místa	10153
29	Rehabilitovaná plocha	km2	6

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Bulharsko

Tab.3 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	335.0	242.1	58.4	-151.3	-92.9	6.1	4.5
2.Podnikání	161.5	112.2	0,0	-49.2	-49.2	2.9	2.1
3.Ostatní investice do podnikání	139.6	370.0	230.4	0,0	230.4	2.5	6.8
4.ICT pro občany a podniky	58.5	24.7	0,0	-33.9	-33.9	1.1	0.5
5.Životní prostředí	1538.9	1375.1	250.1	-413.8	-163.7	28.0	25.4
6. Energie	243.2	294.6	156.3	-104.9	51.4	4.4	5.4
7.Širokopásmové připojení	13.6	13.6	0,0	-0.0	-0.0	0.2	0.3
8.Silnice	1069.0	1078.8	111.1	-101.2	9.9	19.5	19.9
9.Železnice	464.0	341.4	0,0	-122.6	-122.6	8.5	6.3
10.Ostatní doprava	448.9	681.3	348.2	-115.7	232.5	8.2	12.6
11.Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.Pracovní trh	34.9	0,0	0,0	-34.9	-34.9	0.6	0,0
13.Kultura a sociální infrastruktura	354.2	333.0	54.9	-76.1	-21.2	6.5	6.1
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15.Teritoriální dimenze	167.0	191.9	36.9	-12.1	24.9	3.0	3.5
16.Budování kapacit	268.5	194.4	6.4	-80.5	-74.1	4.9	3.6
17.Technická pomoc	191.5	162.1	11.1	-40.4	-29.3	3.5	3.0
Celkem	5488.2	5415.3	1263.7	-1336.6	-72.9	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab.4 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	6018
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	71
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	37
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	244
14	Km nových silnic	km	175
15	Km nových TEN silnic	km	173
16	Km zrekonstruovaných silnic	km	1040
18	Km nových TEN železnic	km	234
19	Km zrekonstruovaných železnic	km	234

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Česká republika

Tab.5 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	3345.3	3395.5	718.0	-667.9	50.1	14.8	15.3
2.Podnikání	354.8	285.8	0,0	-69.0	-69.0	1.6	1.3
3.Ostatní investice do podnikání	347.8	502.9	158.6	-3.5	155.1	1.5	2.3
4.ICT pro občany a podniky	1011.1	848.1	52.2	-215.2	-163.0	4.5	3.8
5.Životní prostředí	4210.3	3925.9	421.0	-705.4	-284.3	18.7	17.7
6. Energie	1190.0	1316.5	516.9	-390.4	126.5	5.3	5.9
7.Širokopásmové připojení	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8.Silnice	3882.4	3796.9	183.8	-269.3	-85.5	17.2	17.1
9.Železnice	2770.2	2900.9	222.3	-91.5	130.7	12.3	13.1
10.Ostatní doprava	1063.4	1085.7	125.7	-103.4	22.3	4.7	4.9
11.Lidský kapitál	162.1	110.6	1.5	-53.0	-51.5	0.7	0.5
12.Pracovní trh	180.5	41.6	1.5	-140.5	-139.0	0.8	0.2
13.Kultura a sociální infrastruktura	1734.0	1808.5	222.4	-147.9	74.5	7.7	8.2
14.Sociální začlenění	3.5	3.4	0,0	-0.0	-0.0	0.0	0.0
15.Teritoriální dimenze	1411.9	1483.8	139.8	-68.0	71.8	6.3	6.7
16.Budování kapacit	104.6	99.5	9.6	-14.8	-5.2	0.5	0.4
17.Technická pomoc	756.1	540.5	13.3	-228.9	-215.6	3.4	2.4
Celkem	22528.1	22146.0	2786.7	-3168.8	-382.1	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 6 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
0	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	26911
1	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	22485
4	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	1423
5	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Projekty	636
6	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Pracovní místa	3908
7	Počet podporovaných start-upů	Projekty	8047
8	Pracovní místa vytvořené v oblasti malého a středního podnikání	Start-up	36
9	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	241
14	Km nových silnic	km	312
15	Km nových TEN silnic	km	111
16	Km zrekonstruovaných silnic	km	2018
18	Km železnic patřících pod síť TEN	km	294
19	Km zrekonstruovaných železnic	km	369
24	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	MW	226
25	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	Osoby	371321
26	Další obyvatelstvo obsluhované projekty odpadních vod	Osoby	490266
29	Rehabilitovaná plocha	km2	147
35	Počet pracovních míst vytvořených v turistickém ruchu	Pracovní místa	1792

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Dánsko

Tab. 7 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	158.7	158.7	0,0	0,0	0,0	62.3	62.3
2.Podnikání	26.0	26.0	0,0	0,0	0,0	10.2	10.2
3.Ostatní investice do podnikání	2.8	2.8	0,0	0,0	0,0	1.1	1.1
4.ICT pro občany a podniky	24.8	24.8	0,0	0,0	0,0	9.7	9.7
5.Životní prostředí	12.3	12.3	0,0	0,0	0,0	4.8	4.8
6. Energie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.Širokopásmové připojení	8.3	8.3	0,0	0,0	0,0	3.2	3.2
8.Silnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9.Železnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10.Ostatní doprava	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11.Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.Pracovní trh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13.Kultura a sociální infrastruktura	12.3	12.3	0,0	0,0	0,0	4.8	4.8
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15.Teritoriální dimenze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16.Budování kapacit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17.Technická pomoc	9.7	9.7	0,0	0,0	0,0	3.8	3.8
Celkem	254.8	254.8	0,0	0,0	0,0	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 8 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Pracovní místa	290
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	3587

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Estonsko

Tab. 9 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	578.9	604.4	25.6	0,0	25.6	19.2	20.1
2.Podnikání	15.1	15.1	0,0	0,0	0,0	0.5	0.5
3.Ostatní investice do podnikání	62.6	85.8	23.3	0,0	23.3	2.1	2.8
4.ICT pro občany a podniky	74.8	74.8	0,0	0,0	0,0	2.5	2.5
5.Životní prostředí	781.3	767.7	6.4	-20.0	-13.6	25.9	25.5
6. Energie	73.6	28.8	0,0	-44.8	-44.8	2.4	1.0
7.Širokopásmové připojení	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8.Silnice	280.8	290.4	9.6	0,0	9.6	9.3	9.6
9.Železnice	185.3	185.3	0,0	0,0	0,0	6.2	6.2
10.Ostatní doprava	216.1	216.1	0,0	0,0	0,0	7.2	7.2
11.Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.Pracovní trh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13.Kultura a sociální infrastruktura	587.1	587.1	0,0	0,0	0,0	19.5	19.5
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0
15.Teritoriální dimenze	95.0	95.0	0,0	0,0	0,0	3.2	3.2
16.Budování kapacit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17.Technická pomoc	61.3	61.3	0,0	0,0	0,0	2.0	2.0
Celkem	3011.9	3011.9	64.8	-64.8	0,0	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 10 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	10908
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	2000
14	Km nových silnic	km	70
16	Km zrekonstruovaných silnic	km	205
24	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	MW	19
25	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	Osoby	13695
26	Další obyvatelstvo obsluhované projekty odpadních vod	Osoby	15804

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Finsko

Tab. 11 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1. Inovace, výzkum, vývoj	443.5	443.5	0,0	0,0	0,0	45.4	45.4
2. Podnikání	45.4	45.4	0,0	0,0	0,0	4.6	4.6
3. Ostatní investice do podnikání	99.5	99.5	0,0	0,0	0,0	10.2	10.2
4. ICT pro občany a podniky	141.9	141.9	0,0	0,0	0,0	14.5	14.5
5. Životní prostředí	46.7	45.3	0,0	-1.4	-1.4	4.8	4.6
6. Energie	44.9	44.9	0,0	0,0	0,0	4.6	4.6
7. Širokopásmové připojení	1.6	1.6	0,0	0,0	0,0	0.2	0.2
8. Silnice	12.4	14.8	2.3	0,0	2.3	1.3	1.5
9. Železnice	10.2	10.2	0,0	0,0	0,0	1.0	1.0
10. Ostatní doprava	13.4	14.5	1.1	0,0	1.1	1.4	1.5
11. Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0
12. Pracovní trh	3.7	3.7	0,0	0,0	0,0	0.4	0.4
13. Kultura a sociální infrastruktura	31.2	29.9	0,0	-1.4	-1.4	3.2	3.1
14. Sociální začlenění	1.2	1.2	0,0	0,0	0,0	0.1	0.1
15. Teritoriální dimenze	38.4	38.4	0,0	0,0	0,0	3.9	3.9
16. Budování kapacit	4.1	3.5	0,0	-0.7	-0.7	0.4	0.4
17. Technická pomoc	39.1	39.1	0,0	0,0	0,0	4.0	4.0
Celkem	977.4	977.4	3.5	-3.5	0,0	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 12 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	36681
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	902
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	270
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	4282
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	6841

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Francie

Tab. 13 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	2230.2	2165.6	346.2	-410.8	-64.6	27.7	26.9
2.Podnikání	389.2	377.0	45.2	-57.3	-12.2	4.8	4.7
3.Ostatní investice do podnikání	391.3	390.4	46.4	-47.2	-0.9	4.9	4.8
4.ICT pro občany a podniky	519.1	476.3	83.6	-126.5	-42.8	6.4	5.9
5.Životní prostředí	1174.9	1140.8	152.0	-186.1	-34.1	14.6	14.2
6. Energie	557.5	669.8	193.1	-80.8	112.3	6.9	8.3
7.Širokopásmové připojení	107.9	152.7	55.0	-10.1	44.9	1.3	1.9
8.Silnice	140.4	171.8	31.4	0,0	31.4	1.7	2.1
9.Železnice	321.3	202.3	31.6	-150.6	-119.0	4.0	2.5
10.Ostatní doprava	644.5	718.6	169.2	-95.1	74.1	8.0	8.9
11.Lidský kapitál	18.8	15.7	3.3	-6.4	-3.1	0.2	0.2
12.Pracovní trh	26.4	21.9	6.2	-10.7	-4.5	0.3	0.3
13.Kultura a sociální infrastruktura	405.8	462.4	93.0	-36.4	56.7	5.0	5.7
14.Sociální začlenění	8.7	7.2	3.2	-4.7	-1.5	0.1	0.1
15.Teritoriální dimenze	856.1	812.9	61.0	-104.2	-43.2	10.6	10.1
16.Budování kapacit	16.8	12.9	2.6	-6.5	-3.9	0.2	0.2
17.Technická pomoc	245.8	252.5	21.3	-14.6	6.7	3.1	3.1
Celkem	8054.7	8051.0	1344.3	-1348.0	-3.7	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 14 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
0	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	58552
1	Vytvořená pracovní místa	Pracovní místa	32085
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	5121
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	5468
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	4179
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	894
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	1439
9	Pracovní místa vytvořené v oblasti malého a středního podnikání	Pracovní místa	7937
12	Počet dalších uživatelů pokrytých širokopásmovým přístupem	Osoby	835608
14	Km nových silnic	Km	28
18	Km železnic patřících pod síť TEN	Km	57
19	Km zrekonstruovaných železnic	Km	550
24	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	MW	218
25	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	Osoby	514576
26	Další obyvatelstvo obsluhované projekty odpadních vod	Osoby	101445
29	Rehabilitovaná plocha	Km2	1
35	Počet pracovních míst vytvořených v turistickém ruchu	Pracovní místa	48

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Chorvatsko

Tab. 15 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	115.7	115.7	0,0	0,0	0,0	16.4	16.4
2.Podnikání	10.4	10.4	0,0	0,0	0,0	1.5	1.5
3.Ostatní investice do podnikání	3.0	3.0	0,0	0,0	0,0	0.4	0.4
4.ICT pro občany a podniky	8.1	8.1	0,0	0,0	0,0	1.1	1.1
5.Životní prostředí	273.0	273.0	0,0	0,0	0,0	38.7	38.7
6. Energie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.Širokopásmové připojení	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8.Silnice	0,0	79.6	79.6	0,0	79.6	0,0	11.3
9.Železnice	221.6	98.7	0,0	-123.0	-123.0	31.4	14.0
10.Ostatní doprava	7.9	50.8	47.6	-4.7	42.9	1.1	7.2
11.Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.Pracovní trh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13.Kultura a sociální infrastruktura	9.5	9.5	0,0	0,0	0,0	1.3	1.3
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15.Teritoriální dimenze	20.7	20.7	0,0	0,0	0,0	2.9	2.9
16.Budování kapacit	10.5	10.5	0,0	0,0	0,0	1.5	1.5
17.Technická pomoc	25.5	25.9	0.4	-0.0	0.4	3.6	3.7
Celkem	705.9	705.9	127.7	-127.7	0,0	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Irsko

Tab. 16 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1. Inovace, výzkum, vývoj	114.6	155.2	40.6	0,0	40.6	30.5	41.3
2. Podnikání	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Ostatní investice do podnikání	42.0	40.0	0,0	-2.0	-2.0	11.2	10.7
4. ICT pro občany a podniky	16.0	15.5	0,0	-0.5	-0.5	4.3	4.1
5. Životní prostředí	8.0	20.5	16.5	-4.0	12.5	2.1	5.5
6. Energie	38.0	15.5	0,0	-22.5	-22.5	10.1	4.1
7. Širokopásmové připojení	20.0	18.5	0,0	-1.5	-1.5	5.3	4.9
8. Silnice	20.0	63.5	43.5	0,0	43.5	5.3	16.9
9. Železnice	6.4	16.8	10.4	0,0	10.4	1.7	4.5
10. Ostatní doprava	16.4	3.6	0,0	-12.8	-12.8	4.4	1.0
11. Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12. Pracovní trh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13. Kultura a sociální infrastruktura	0,0	0.5	0.5	0,0	0.5	0,0	0.1
14. Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15. Teritoriální dimenze	85.0	22.4	0	-62.6	-62.6	22.6	6.0
16. Budování kapacit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17. Technická pomoc	9.0	3.4	0,0	-5.6	-5.6	2.4	0.9
Celkem	375.4	375.4	111.5	-111.5	0,0	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 17 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	6833
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	1002
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	8315
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	76
9	Pracovní místa vytvořené v oblasti malého a středního podnikání	Pracovní místa	6065
12	Počet dalších uživatelů pokrytých širokopásmovým přístupem	Osoby	153378
16	Km nových silnic	Km	33

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Itálie

Tab. 18 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1. Inovace, výzkum, vývoj	5546.2	5388.3	1001.8	-1159.8	-157.9	26.4	25.7
2. Podnikání	639.7	735.7	216.5	-120.6	96.0	3.0	3.5
3. Ostatní investice do podnikání	212.8	375.4	178.8	-16.3	162.6	1.0	1.8
4. ICT pro občany a podniky	1457.0	1200.2	196.8	-453.6	-256.8	6.9	5.7
5. Životní prostředí	2381.4	2271.0	655.2	-765.7	-110.5	11.3	10.8
6. Energie	1875.0	1712.2	548.1	-710.8	-162.8	8.9	8.2
7. Širokopásmové připojení	164.0	311.3	204.4	-57.2	147.2	0.8	1.5
8. Silnice	670.0	835.4	410.5	-245.1	165.4	3.2	4.0
9. Železnice	1884.8	2185.2	519.2	-218.8	300.4	9.0	10.4
10. Ostatní doprava	1552.6	1233.6	518.0	-836.9	-319.0	7.4	5.9
11. Lidský kapitál	0.9	8.4	7.6	0.0	7.6	0.0	0.0
12. Pracovní trh	5.5	9.9	5.0	-0.7	4.3	0.0	0.0
13. Kultura a sociální infrastruktura	1872.8	2341.4	847.1	-378.4	468.7	8.9	11.2
14. Sociální začlenění	49.4	52.2	9.9	-7.2	2.7	0.2	0.2
15. Teritoriální dimenze	1952.3	1624.4	184.0	-511.9	-327.9	9.3	7.7
16. Budování kapacit	166.9	59.2	16.2	-123.9	-107.7	0.8	0.3
17. Technická pomoc	595.9	645.2	122.4	-73.1	49.3	2.8	3.1
Celkem	21027.3	20988.9	5641.4	-5679.8	-38.4	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 19 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
0	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	60349
1	Vytvořená pracovní místa	Pracovní místa	60110
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	6030
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	2502
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	3625
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	51729
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	4472
9	Pracovní místa vytvořená v oblasti malého a středního podnikání	Pracovní místa	13987
12	Počet dalších uživatelů pokrytých širokopásmovým přístupem	Osoby	2322198
14	Km nových silnic	Km	94
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	188
17	Km železnic patřících pod síť TEN	Km	29
18	Km zrekonstruovaných železnic	Km	733
19	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	MW	1035
24	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	Osoby	403
26	Km zrekonstruovaných silnic	Km	825000
29	Rehabilitovaná plocha	Km ²	70
35	Počet pracovních míst vytvořených v turistickém ruchu	Pracovní místa	3607

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Kypr

Tab. 20 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	70.4	36.7	2.1	-35.8	-33.6	14.3	7.5
2.Podnikání	8.5	2.8	0,0	-5.7	-5.7	1.7	0.6
3.Ostatní investice do podnikání	51.9	69.4	17.6	0,0	17.6	10.5	14.1
4.ICT pro občany a podniky	15.3	17.6	2.3	0,0	2.3	3.1	3.6
5.Životní prostředí	150.1	156.1	70.8	-64.9	6.0	30.5	31.7
6. Energie	6.0	9.5	3.6	0,0	3.6	1.2	1.9
7.Širokopásmové připojení	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8.Silnice	33.2	33.2	7.2	-7.2	0,0	6.7	6.7
9.Železnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10.Ostatní doprava	56.1	47.6	0,0	-8.5	-8.5	11.4	9.7
11.Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.Pracovní trh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13.Kultura a sociální infrastruktura	41.1	22.4	0.9	-19.6	-18.7	8.3	4.6
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15.Teritoriální dimenze	41.6	78.7	37.1	0,0	37.1	8.4	16.0
16.Budování kapacit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17.Technická pomoc	18.5	18.5	0,0	0,0	0,0	3.8	3.8
Celkem	492.7	492.7	141.6	-141.6	0,0	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 21 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
0	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	1572
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	218
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	570
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	308
9	Pracovní místa vytvořené v oblasti malého a středního podnikání	Pracovní místa	1572
14	Km nových silnic	Km	3
15	Km TEN silnic	Km	3
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	3

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Litva

Tab. 22 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	874.0	876.4	191.1	-188.6	2.5	15.2	15.2
2.Podnikání	80.9	79.5	22.9	-24.2	-1.4	1.4	1.4
3.Ostaní investice do podnikání	184.9	155.9	0,0	-29.0	-29.0	3.2	2.7
4.ICT pro občany a podniky	196.9	188.7	71.0	-79.2	-8.2	3.4	3.3
5.Životní prostředí	1053.4	971.2	263.0	-345.1	-82.2	18.3	16.9
6. Energie	437.4	503.0	65.5	0,0	65.5	7.6	8.8
7.Širokopásmové připojení	43.2	51.4	8.2	0,0	8.2	0.8	0.9
8.Silnice	676.9	681.3	4.3	0,0	4.3	11.8	11.9
9.Železnice	566.4	580.4	14.0	0,0	14.0	9.9	10.1
10.Ostatní doprava	327.5	308.7	5.8	-24.6	-18.8	5.7	5.4
11.Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.Pracovní trh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13.Kultura a sociální infrastruktura	964.0	964.6	147.1	-146.5	0.6	16.8	16.8
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15.Teritoriální dimenze	252.1	318.1	66.0	0,0	66.0	4.4	5.5
16.Budování kapacit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17.Technická pomoc	89.6	68.1	0,0	-21.5	-21.5	1.6	1.2
Celkem	5747.2	5747.2	858.8	-858.8	0,0	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 23 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	7841
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	1526
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	31
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	674
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	1509
16	Km nových silnic	Km	1473
24	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	MW	337
26	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	Osoby	78478
35	Počet pracovních míst vytvořených v turistickém ruchu	Pracovní místa	814

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Lotyšsko

Tab. 24 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	637.4	612.6	20.3	-45.1	-24.8	16.0	15.5
2.Podnikání	15.3	29.8	14.5	0,0	14.5	0.4	0.8
3.Ostatní investice do podnikání	58.5	30.9	0,0	-27.5	-27.5	1.5	0.8
4.ICT pro občany a podniky	170.2	170.2	0,0	0,0	0,0	4.3	4.3
5.Životní prostředí	792.7	792.7	0,0	0,0	0,0	19.9	20.1
6. Energie	127.4	137.4	10.0	0,0	10.0	3.2	3.5
7.Širokopásmové připojení	19.2	19.2	0,0	0,0	0,0	0.5	0.5
8.Silnice	515.5	483.0	0,0	-32.5	-32.5	13.0	12.2
9.Železnice	256.3	256.3	0,0	0,0	0,0	6.4	6.5
10.Ostatní doprava	401.5	401.5	0,0	0,0	0,0	10.1	10.2
11.Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.Pracovní trh	16.6	16.6	0,0	0,0	0,0	0.4	0.4
13.Kultura a sociální infrastruktura	568.5	599.0	30.5	0,0	30.5	14.3	15.2
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15.Teritoriální dimenze	305.4	305.4	0,0	0,0	0,0	7.7	7.7
16.Budování kapacit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17.Technická pomoc	95.3	92.8	0,0	-2.6	-2.6	2.4	2.4
Celkem	3979.8	3947.3	75.2	-107.6	-32.5	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 25 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	3333
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	153
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	36
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	336
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	163
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	1184
12	Počet dalších uživatelů pokrytých širokopásmovým přístupem	Osoby	146121
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	637
24	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	MW	140
25	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	Osoby	672161
26	Další obyvatelstvo obsluhované projekty odpadních vod	Osoby	90121

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Lucembursko

Tab. 26 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Added	Deducted	Net shift	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	15.7	15.7	0,0	0,0	0,0	62.0	62.0
2.Podnikání	0.5	0.5	0,0	0,0	0,0	2.0	2.0
3.Ostatní investice do podnikání	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.ICT pro občany a podniky	1.3	1.3	0,0	0,0	0,0	5.0	5.0
5.Životní prostředí	3.8	3.8	0,0	0,0	0,0	15.0	15.0
6. Energie	2.3	2.3	0,0	0,0	0,0	9.0	9.0
7.Širokopásmové připojení	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8.Silnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9.Železnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10.Ostatní doprava	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11.Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.Pracovní trh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13.Kultura a sociální infrastruktura	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15.Teritoriální dimenze	0.8	0.8	0,0	0,0	0,0	3.0	3.0
16.Budování kapacit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17.Technická pomoc	1.0	1.0	0,0	0,0	0,0	4.0	4.0
Celkem	25.2	25.2	0,0	0,0	0,0	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 27 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
0	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	297
1	Vytvořená pracovní místa	Pracovní místa	297
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	22
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	12
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	118

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Maďarsko

Tab. 28 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	1591.2	1488.4	478.3	-581.0	-102.7	7.5	7.0
2.Podnikání	298.9	375.9	77.0	0,0	77.0	1.4	1.8
3.Ostatní investice do podnikání	1583.4	2035.7	452.3	0,0	452.3	7.4	9.6
4.ICT pro občany a podniky	749.5	654.0	0,0	-95.5	-95.5	3.5	3.1
5.Životní prostředí	4567.6	4191.8	1.4	-377.3	-375.9	21.5	19.7
6. Energie	359.1	1042.2	708.1	-25.0	683.2	1.7	4.9
7.Širokopásmové připojení	0,0	20.8	20.8	0,0	20.8	0,0	0.1
8.Silnice	3591.8	3276.7	0,0	-315.2	-315.2	16.9	15.4
9.Železnice	1657.4	1720.1	62.8	0,0	62.8	7.8	8.1
10.Ostatní doprava	1944.3	1681.8	0,0	-262.5	-262.5	9.1	7.9
11.Lidský kapitál	233.6	190.1	0,0	-43.5	-43.5	1.1	0.9
12.Pracovní trh	82.8	52.6	0,0	-30.2	-30.2	0.4	0.2
13.Kultura a sociální infrastruktura	2926.1	2832.9	4.6	-97.7	-93.2	13.7	13.3
14.Sociální začlenění	16.6	16.6	0,0	0,0	0,0	0.1	0.1
15.Teritoriální dimenze	847.1	847.1	0,0	0,0	0,0	4.0	4.0
16.Budování kapacit	4.3	4.3	0,0	0,0	0,0	0.0	0.0
17.Technická pomoc	838.4	849.8	35.9	-24.4	11.5	3.9	4.0
Celkem	21292.1	21280.8	1841.1	-1852.3	-11.2	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 29 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	108908
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	3916
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	640
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	3623
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	40644
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	1991
9	Pracovní místa vytvořené v oblasti malého a středního podnikání	Pracovní místa	41453
12	Počet dalších uživatelů pokrytých širokopásmovým přístupem	Osoby	72403
14	Km nových silnic	Km	502
15	Km TEN silnic	Km	135
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	2521
17	Km nových železnic	Km	20
18	Km TEN železnic	Km	20
19	Km zrekonstruovaných železnic	Km	216
26	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	Osoby	478117
29	Rehabilitovaná plocha	Km2	581

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Malta

Tab. 30 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	50.5	61.2	24.9	-14.2	10.7	6.9	8.4
2.Podnikání	11.5	17.7	6.2	0,0	6.2	1.6	2.4
3.Ostatní investice do podnikání	8.0	5.4	0,0	-2.6	-2.6	1.1	0.7
4.ICT pro občany a podniky	27.0	16.7	0,0	-10.3	-10.3	3.7	2.3
5.Životní prostředí	258.4	184.5	37.3	-111.3	-74.0	35.5	25.3
6. Energie	34.8	75.5	51.4	-10.8	40.6	4.8	10.4
7.Širokopásmové připojení	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8.Silnice	132.3	103.4	6.4	-35.2	-28.9	18.2	14.2
9.Železnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10.Ostatní doprava	56.0	41.7	4.5	-18.8	-14.3	7.7	5.7
11.Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.Pracovní trh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13.Kultura a sociální infrastruktura	128.4	170.3	65.9	-23.9	41.9	17.6	23.4
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15.Teritoriální dimenze	10.7	41.2	34.6	-4.1	30.6	1.5	5.7
16.Budování kapacit	2.0	0.6	0,0	-1.4	-1.4	0.3	0.1
17.Technická pomoc	8.5	9.9	3.7	-2.3	1.4	1.2	1.4
Celkem	728.1	728.1	234.8	-234.8	0,0	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 31 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	415
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	15
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	17
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	13

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Německo

Tab. 32 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1. Inovace, výzkum, vývoj	4347.7	4709.8	814.7	-452.6	362.1	27.0	29.3
2. Podnikání	574.2	446.0	33.9	-162.1	-128.2	3.6	2.8
3. Ostatní investice do podnikání	2891.0	2832.3	61.3	-119.9	-58.6	17.9	17.6
4. ICT pro občany a podniky	320.2	304.8	42.1	-57.5	-15.4	2.0	1.9
5. Životní prostředí	1560.2	1394.5	116.8	-282.4	-165.6	9.7	8.7
6. Energie	479.1	623.1	211.9	-67.9	143.9	3.0	3.9
7. Širokopásmové připojení	19.2	88.8	69.6	0.0	69.6	0.1	0.6
8. Silnice	2072.7	2082.8	31.8	-21.7	10.1	12.9	12.9
9. Železnice	794.5	766.3	0.0	-28.2	-28.2	4.9	4.8
10. Ostatní doprava	326.0	307.6	39.3	-57.7	-18.4	2.0	1.9
11. Lidský kapitál	129.6	114.6	0.0	-14.9	-14.9	0.8	0.7
12. Pracovní trh	227.8	206.6	10.6	-31.8	-21.2	1.4	1.3
13. Kultura a sociální infrastruktura	791.9	739.4	67.5	-120.0	-52.5	4.9	4.6
14. Sociální začlenění	5.6	2.8	0.0	-2.9	-2.9	0.0	0.0
15. Teritoriální dimenze	1207.7	1121.5	31.7	-117.9	-86.1	7.5	7.0
16. Budování kapacit	19.6	26.4	7.4	-0.6	6.8	0.1	0.2
17. Technická pomoc	341.0	333.1	34.0	-42.0	-8.0	2.1	2.1
Celkem	16108.0	16100.4	1572.7	-1580.3	-7.6	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 33 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
0	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	108134
1	Vytvořená pracovní místa	Pracovní místa	104012
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	8294
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	3368
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	5418
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	8262
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	748
9	Pracovní místa vytvořená v oblasti malého a středního podnikání	Pracovní místa	44699
14	Km nových silnic	Km	294
15	Km TEN silnic	Km	101
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	770
17	Km nových železnic	Km	185
18	Km TEN železnic	Km	159
19	Km zrekonstruovaných železnic	Km	249
24	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	MW	210
26	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	Osoby	212962
29	Rehabilitovaná plocha	Km ²	44
35	Počet pracovních míst vytvořených v turistickém ruchu	Pracovní místa	1587

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Nizozemí

Tab. 34 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	271.2	288.1	30.4	-13.6	16.8	32.7	34.7
2.Podnikání	44.8	43.6	0,0	-1.3	-1.3	5.4	5.2
3.Ostatní investice do podnikání	39.9	26.4	0,0	-13.6	-13.6	4.8	3.2
4.ICT pro občany a podniky	67.2	63.0	0,0	-4.2	-4.2	8.1	7.6
5.Životní prostředí	68.3	61.6	0,0	-6.8	-6.8	8.2	7.4
6. Energie	49.4	63.4	16.1	-2.0	14.0	6.0	7.6
7.Širokopásmové připojení	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8.Silnice	10.1	8.4	0,0	-1.7	-1.7	1.2	1.0
9.Železnice	0.8	0.4	0,0	-0.4	-0.4	0.1	0.1
10.Ostatní doprava	45.3	41.4	0,0	-3.9	-3.9	5.5	5.0
11.Lidský kapitál	11.2	11.2	0,0	0,0	0,0	1.3	1.3
12.Pracovní trh	16.2	15.8	0,0	-0.4	-0.4	2.0	1.9
13.Kultura a sociální infrastruktura	38.0	37.6	2.5	-3.0	-0.4	4.6	4.5
14.Sociální začlenění	7.4	7.4	0,0	0,0	0,0	0.9	0.9
15.Teritoriální dimenze	123.5	125.3	1.9	0,0	1.9	14.9	15.1
16.Budování kapacit	3.3	3.3	0,0	0,0	0,0	0.4	0.4
17.Technická pomoc	33.2	33.2	0,0	0,0	0,0	4.0	4.0
Celkem	830.0	830.0	50.9	-50.9	0,0	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 35 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	18518
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	550
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	519
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	3752
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	6072
29	Rehabilitovaná plocha	Km2	9

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Polsko

Tab. 36 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	7971.8	8824.4	1296.5	-443.8	852.7	14.4	15.4
2.Podnikání	878.9	1072.7	232.6	-38.8	193.8	1.6	1.9
3.Ostatní investice do podnikání	1590.5	1781.3	240.1	-49.4	190.8	2.9	3.1
4.ICT pro občany a podniky	2730.2	2656.0	403.5	-477.7	-74.2	4.9	4.6
5.Životní prostředí	6650.9	6724.7	520.6	-446.7	73.8	12.0	11.8
6. Energie	2219.8	2336.0	348.1	-231.9	116.2	4.0	4.1
7.Širokopásmové připojení	984.2	940.2	136.4	-180.4	-44.0	1.8	1.6
8.Silnice	15211.9	15910.6	1248.7	-550.0	698.7	27.4	27.8
9.Železnice	5481.7	5479.1	679.6	-682.2	-2.6	9.9	9.6
10.Ostatní doprava	4313.2	4268.5	193.9	-238.6	-44.7	7.8	7.5
11.Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.Pracovní trh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13.Kultura a sociální infrastruktura	3746.8	3751.9	269.1	-264.0	5.1	6.7	6.6
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15.Teritoriální dimenze	1741.4	1863.6	172.4	-50.2	122.2	3.1	3.3
16.Budování kapacit	50.1	16.2	0,0	-33.9	-33.9	0.1	0.0
17.Technická pomoc	1943.4	1553.0	44.8	-435.3	-390.5	3.5	2.7
Celkem	55514.7	57178.2	5786.4	-4122.9	1663.5	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 37 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
0	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	87427
1	Vytvořená pracovní místa	Pracovní místa	84636
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	1382
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	1057
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	5000
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	14955
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	1993
9	Pracovní místa vytvořené v oblasti malého a středního podnikání	Pracovní místa	38624
12	Počet dalších uživatelů pokrytých širokopásmovým přístupem	Osoby	1672039
14	Km nových silnic	Km	1886
15	Km TEN silnic	Km	1056
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	7216
17	Km nových železnic	Km	2
18	Km TEN železnic	Km	124
19	Km zrekonstruovaných železnic	Km	482
24	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	MW	915
25	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	Osoby	262221
26	Další obyvatelstvo obsluhované projekty odpadních vod	Osoby	537311
29	Rehabilitovaná plocha	Km2	144
35	Počet pracovních míst vytvořených v turistickém ruchu	Pracovní místa	3948

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Portugalsko

Tab. 38 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	3036.3	3454.8	1279.6	-861.1	418.5	20.4	23.7
2.Podnikání	509.9	444.8	83.8	-148.9	-65.1	3.4	3.1
3.Ostatní investice do podnikání	982.2	1040.4	180.8	-122.5	58.2	6.6	7.1
4.ICT pro občany a podniky	617.2	482.9	249.5	-383.8	-134.3	4.1	3.3
5.Životní prostředí	2754.4	2413.6	440.1	-780.9	-340.8	18.5	16.6
6. Energie	269.4	112.0	18.4	-175.7	-157.3	1.8	0.8
7.Širokopásmové připojení	72.4	42.3	9.6	-39.6	-30.1	0.5	0.3
8.Silnice	851.0	813.2	508.2	-546.0	-37.8	5.7	5.6
9.Železnice	1379.5	375.6	10.0	-1013.8	-1003.8	9.3	2.6
10.Ostatní doprava	583.5	515.1	267.0	-335.3	-68.4	3.9	3.5
11.Lidský kapitál	25.8	12.4	1.3	-14.7	-13.5	0.2	0.1
12.Pracovní trh	39.3	40.4	20.7	-19.6	1.1	0.3	0.3
13.Kultura a sociální infrastruktura	2055.6	3210.0	1582.9	-428.5	1154.4	13.8	22.0
14.Sociální začlenění	28.7	4.1	0.0	-24.5	-24.5	0.2	0.0
15.Teritoriální dimenze	583.9	1178.8	652.9	-58.0	594.9	3.9	8.1
16.Budování kapacit	650.1	81.4	3.2	-571.9	-568.8	4.4	0.6
17.Technická pomoc	460.0	336.2	14.5	-138.4	-123.9	3.1	2.3
Celkem	14899.2	14558.2	5322.4	-5663.4	-341.0	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 39 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	15136
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Pracovní místa	4742
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	672
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Projekty	384
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Pracovní místa	16046
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	2499
9	Pracovní místa vytvořené v oblasti malého a středního podnikání	Projekty	9040
12	Počet dalších uživatelů pokrytých širokopásmovým přístupem	Pracovní místa	138609
14	Km nových silnic	Osoby	300
15	Km TEN silnic	Km	138
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	2997
17	Km nových železnic	Km	48
18	Km TEN železnic	Km	48
19	Km zrekonstruovaných železnic	km	386
25	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	Osoby	359815
26	Další obyvatelstvo obsluhované projekty odpadních vod	Osoby	1269953
29	Rehabilitovaná plocha	Km2	15
35	Počet pracovních míst vytvořených v turistickém ruchu	Pracovní místa	1331

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Rakousko

Tab. 40 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	373.6	309.5	18.7	-82.8	-64.1	54.9	47.9
2.Podnikání	49.1	44.6	2.6	-7.2	-4.6	7.2	6.9
3.Ostatní investice do podnikání	104.6	150.0	45.4	0,0	45.4	15.4	23.2
4.ICT pro občany a podniky	18.6	14.3	1.0	-5.2	-4.2	2.7	2.2
5.Životní prostředí	11.2	14.2	3.0	0,0	3.0	1.7	2.2
6. Energie	30.2	32.7	4.9	-2.4	2.5	4.4	5.1
7.Širokopásmové připojení	0.5	0.3	0,0	-0.2	-0.2	0.1	0.0
8.Silnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9.Železnice	3.0	0,0	0,0	-3.0	-3.0	0.4	0,0
10.Ostatní doprava	5.4	6.0	0.6	0,0	0.6	0.8	0.9
11.Lidský kapitál	9.5	0,0	0,0	-9.5	-9.5	1.4	0,0
12.Pracovní trh	1.2	0.5	0,0	-0.7	-0.7	0.2	0.1
13.Kultura a sociální infrastruktura	12.5	12.1	0,0	-0.4	-0.4	1.8	1.9
14.Sociální začlenění	1.6	1.6	0,0	-0.0	-0.0	0.2	0.3
15.Teritoriální dimenze	29.8	31.9	2.6	-0.5	2.1	4.4	4.9
16.Budování kapacit	16.2	15.8	1.6	-2.1	-0.5	2.4	2.4
17.Technická pomoc	12.9	12.2	0.5	-1.2	-0.7	1.9	1.9
Celkem	680.1	645.8	80.9	-115.2	-34.3	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 41 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	10880
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	428
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	59
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Projekty	879
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	76
24	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	MW	111

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Rumunsko

Tab. 42 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1. Inovace, výzkum, vývoj	826.5	839.4	117.5	-104.6	12.9	5.3	5.5
2. Podnikání	218.6	168.1	0.0	-50.5	-50.5	1.4	1.1
3. Ostatní investice do podnikání	816.7	1243.7	427.0	0.0	427.0	5.3	8.1
4. ICT pro občany a podniky	354.2	364.9	12.5	-1.8	10.6	2.3	2.4
5. Životní prostředí	4869.5	4422.2	34.9	-482.2	-447.4	31.4	28.8
6. Energie	603.8	602.0	208.3	-210.0	-1.7	3.9	3.9
7. Širokopásmové připojení	90.6	82.6	0.0	-8.0	-8.0	0.6	0.5
8. Silnice	2854.7	3377.4	573.8	-51.1	522.7	18.4	22.0
9. Železnice	1853.5	1692.0	365.5	-527.0	-161.5	11.9	11.0
10. Ostatní doprava	622.1	401.7	59.2	-279.6	-220.3	4.0	2.6
11. Lidský kapitál	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
12. Pracovní trh	24.2	24.2	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2
13. Kultura a sociální infrastruktura	762.0	1374.0	612.0	0.0	612.0	4.9	8.9
14. Sociální začlenění	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
15. Teritoriální dimenze	1073.7	208.8	29.4	-894.2	-864.8	6.9	1.4
16. Budování kapacit	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
17. Technická pomoc	558.9	572.4	130.6	-117.0	13.5	3.6	3.7
Celkem	15528.9	15373.5	2570.8	-2726.1	-155.4	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 43 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	35172
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	569
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	41
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Projekty	1160
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	2898
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	101
9	Pracovní místa vytvořená v oblasti malého a středního podnikání	Pracovní místa	13228
14	Km nových silnic	Km	368
15	Km TEN silnic	Km	314
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	1893
18	Km TEN železnic	Km	22
19	Km zrekonstruovaných železnic	Km	122
24	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	MW	532

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Řecko

Tab. 44 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	1192.1	1287.4	457.7	-362.5	95.3	7.5	8.1
2.Podnikání	182.0	660.8	478.8	0,0	478.8	1.1	4.2
3.Ostatní investice do podnikání	498.0	1039.7	689.6	-147.9	541.7	3.1	6.6
4.ICT pro občany a podniky	1345.9	737.8	48.4	-656.4	-608.0	8.5	4.7
5.Životní prostředí	2716.1	2057.0	141.8	-800.8	-659.0	17.1	13.0
6. Energie	625.2	861.3	596.7	-360.5	236.1	3.9	5.4
7.Širokopásmové připojení	210.9	87.4	0,0	-123.4	-123.4	1.3	0.6
8.Silnice	3672.4	4603.0	1811.8	-881.2	930.6	23.2	29.0
9.Železnice	810.7	530.6	0,0	-280.1	-280.1	5.1	3.3
10.Ostatní doprava	1574.4	1096.8	304.2	-781.9	-477.7	9.9	6.9
11.Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.Pracovní trh	96.4	0.2	0,0	-96.3	-96.3	0.6	0.0
13.Kultura a sociální infrastruktura	1888.2	1713.5	176.9	-351.6	-174.7	11.9	10.8
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15.Teritoriální dimenze	602.1	665.5	159.5	-96.2	63.4	3.8	4.2
16.Budování kapacit	25.1	6.2	3.0	-21.9	-18.9	0.2	0.0
17.Technická pomoc	407.0	499.3	145.0	-52.7	92.3	2.6	3.2
Celkem	15846.5	15846.5	5013.4	-5013.4	0,0	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 45 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2018

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
0	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	21006
1	Vytvořená pracovní místa	Pracovní místa	3467
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	561
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	30
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	1422
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	25347
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	2611
9	Pracovní místa vytvořená v oblasti malého a středního podnikání	Pracovní místa	21006
12	Počet dalších uživatelů pokrytých širokopásmovým přístupem	Osoby	771851
14	Km nových silnic	Km	144
15	Km TEN silnic	Km	144
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	2646
18	Km TEN železnic	Km	11
19	Km zrekonstruovaných železnic	Km	60
24	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	MW	108
25	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	Osoby	1455459
26	Další obyvatelstvo obsluhované projekty odpadních vod	Osoby	370841
29	Rehabilitovaná plocha	Km2	57
35	Počet pracovních míst vytvořených v turistickém ruchu	Pracovní místa	13

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Slovensko

Tab. 46 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	1094.9	1156.0	221.5	-160.4	61.1	11.1	11.6
2.Podnikání	50.7	30.6	0,0	-20.2	-20.2	0.5	0.3
3.Ostatní investice do podnikání	53.4	87.4	34.0	0,0	34.0	0.5	0.9
4.ICT pro občany a podniky	1082.7	991.1	5.0	-96.6	-91.6	11.0	9.9
5.Životní prostředí	1870.0	1825.0	291.9	-336.9	-45.0	19.0	18.3
6. Energie	168.8	191.8	46.7	-23.7	23.0	1.7	1.9
7.Širokopásmové připojení	80.8	0,0	0,0	-80.8	-80.8	0.8	-
8.Silnice	1970.1	1888.5	251.3	-332.9	-81.6	20.0	18.9
9.Železnice	1253.6	1028.8	186.1	-410.9	-224.8	12.7	10.3
10.Ostatní doprava	243.2	408.8	264.7	-99.1	165.6	2.5	4.1
11.Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.Pracovní trh	18.5	18.5	0,0	0,0	0,0	0.2	0.2
13.Kultura a sociální infrastruktura	1323.2	1537.5	360.4	-146.1	214.3	13.4	15.4
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15.Teritoriální dimenze	306.8	472.4	189.6	-24.0	165.5	3.1	4.7
16.Budování kapacit	5.4	5.4	0,0	0,0	0,0	0.1	0.1
17.Technická pomoc	338.7	356.8	40.5	-22.4	18.1	3.4	3.6
Celkem	9861.0	9998.7	1891.7	-1754.0	137.7	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 47 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	5068
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	504
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	279
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	40
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	2104
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	291
9	Pracovní místa vytvořené v oblasti malého a středního podnikání	Pracovní místa	3111
14	Km nových silnic	Km	80
15	Km TEN silnic	Km	41
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	1626
18	Km TEN železnic	Km	64
19	Km zrekonstruovaných železnic	Km	64
24	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	MW	191
25	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	Osoby	33019
26	Další obyvatelstvo obsluhované projekty odpadních vod	Osoby	44195
29	Rehabilitovaná plocha	Km2	1
35	Počet pracovních míst vytvořených v turistickém ruchu	Pracovní místa	733

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Slovinsko

Tab. 48 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1. Inovace, výzkum, vývoj	820.7	859.2	153.5	-115.0	38.5	24.5	25.7
2. Podnikání	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Ostatní investice do podnikání	120.0	135.1	15.0	0,0	15.0	3.6	4.0
4. ICT pro občany a podniky	38.6	38.6	0,0	0,0	0,0	1.2	1.2
5. Životní prostředí	783.2	820.6	137.4	-100.0	37.4	23.4	24.5
6. Energie	159.9	169.9	42.9	-32.9	10.0	4.8	5.1
7. Širokopásmové připojení	70.0	70.0	0,0	0,0	0,0	2.1	2.1
8. Silnice	440.0	404.8	33.3	-68.4	-35.1	13.2	12.1
9. Železnice	449.6	434.6	0,0	-15.0	-15.0	13.4	13.0
10. Ostatní doprava	130.8	76.9	3.3	-57.1	-53.8	3.9	2.3
11. Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12. Pracovní trh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13. Kultura a sociální infrastruktura	180.9	185.4	44.5	-40.0	4.5	5.4	5.5
14. Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15. Teritoriální dimenze	94.1	89.6	0,0	-4.5	-4.5	2.8	2.7
16. Budování kapacit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17. Technická pomoc	57.7	60.7	3.0	0,0	3.0	1.7	1.8
Celkem	3345.3	3345.3	432.9	-432.9	0,0	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 49 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	5860
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	655
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	3101
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	25
12	Počet dalších uživatelů pokrytých širokopásmovým přístupem	Osoby	73316
14	Km nové silnic	Km	60
15	Km TEN silnic	Km	52
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	11
18	Km TEN železnic	Km	89
19	Km zrekonstruovaných silnic	Km	89
24	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	MW	172
25	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	Osoby	291626
26	Další obyvatelstvo obsluhované projekty odpadních vod	Osoby	194160
35	Počet pracovních míst vytvořených v turistickém ruchu	Pracovní místa	887

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Španělsko

Tab. 50 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	5353.3	5110.5	1179.6	-1422.4	-242.9	20.1	19.2
2.Podnikání	164.5	126.9	2.0	-39.6	-37.6	0.6	0.5
3.Ostatní investice do podnikání	2496.0	2400.1	46.5	-142.4	-95.9	9.4	9.0
4.ICT pro občany a podniky	973.8	1257.6	401.8	-118.0	283.7	3.7	4.7
5.Životní prostředí	6319.5	5618.3	480.8	-1182.1	-701.3	23.8	21.1
6. Energie	461.2	425.8	170.7	-206.1	-35.4	1.7	1.6
7.Širokopásmové připojení	164.2	196.4	46.2	-14.0	32.1	0.6	0.7
8.Silnice	2108.1	2296.9	482.4	-293.7	188.8	7.9	8.6
9.Železnice	3575.5	4139.1	842.9	-279.4	563.5	13.4	15.6
10.Ostatní doprava	1830.7	1803.4	335.8	-363.1	-27.3	6.9	6.8
11.Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.Pracovní trh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13.Kultura a sociální infrastruktura	1194.5	1433.2	413.6	-174.9	238.7	4.5	5.4
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15.Teritoriální dimenze	1679.7	1590.0	116.4	-206.1	-89.7	6.3	6.0
16.Budování kapacit	0,0	1.5	1.5	0,0	1.5	0,0	0.0
17.Technická pomoc	279.2	190.6	28.8	-117.4	-88.5	1.0	0.7
Celkem	26600.4	26590.1	4548.9	-4559.2	-10.3	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 51 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
0	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	75438
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	53195
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	9961
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	61213
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	9963
9	Pracovní místa vytvořené v oblasti malého a středního podnikání	Pracovní místa	75438
12	Počet dalších uživatelů pokrytých širokopásmovým přístupem	Osoby	2114496
14	Km nových silnic	Km	510
15	Km TEN silnic	Km	125
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	2458
19	Km zrekonstruovaných silnic	Km	1
25	Další obyvatelstvo obsluhované vodními projekty	Osoby	1928976
26	Další obyvatelstvo obsluhované projekty odpadních vod	Osoby	2172260
29	Rehabilitovaná plocha	Km2	1

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Švédsko

Tab. 52 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1.Inovace, výzkum, vývoj	404.6	404.6	0,0	0,0	0,0	43.3	43.3
2.Podnikání	88.8	88.8	0,0	0,0	0,0	9.5	9.5
3.Ostatní investice do podnikání	102.5	102.5	0,0	0,0	0,0	11.0	11.0
4.ICT pro občany a podniky	72.2	72.2	0,0	0,0	0,0	7.7	7.7
5.Životní prostředí	15.9	15.9	0,0	0,0	0,0	1.7	1.7
6. Energie	61.5	61.5	0,0	0,0	0,0	6.6	6.6
7.Širokopásmové připojení	30.2	30.2	0,0	0,0	0,0	3.2	3.2
8.Silnice	9.3	9.3	0,0	0,0	0,0	1.0	1.0
9.Železnice	11.6	11.6	0,0	0,0	0,0	1.2	1.2
10.Ostatní doprava	56.1	56.1	0,0	0,0	0,0	6.0	6.0
11.Lidský kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.Pracovní trh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13.Kultura a sociální infrastruktura	22.8	22.8	0,0	0,0	0,0	2.4	2.4
14.Sociální začlenění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15.Teritoriální dimenze	21.8	21.8	0,0	0,0	0,0	2.3	2.3
16.Budování kapacit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17.Technická pomoc	37.4	37.4	0,0	0,0	0,0	4.0	4.0
Celkem	934.5	934.5	0,0	0,0	0,0	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 53 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
1	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	50352
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	110
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	325
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	500
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	53
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	21264
9	Pracovní místa vytvořené v oblasti malého a středního podnikání	Pracovní místa	6469
12	Počet dalších uživatelů pokrytých širokopásmovým přístupem	Osoby	59633
14	Km nových silnic	Km	36
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	14
17	Km TEN železnic	Km	2
19	Km zrekonstruovaných silnic	Km	81
24	Dodatečná kapacita výroby obnovitelné energie	MW	274
35	Počet pracovních míst vytvořených v turistickém ruchu	Pracovní místa	936

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Velká Británie

Tab. 54 Rozdělení finančních zdrojů na období 2007-2013 podle kategorií, základní rok 2007 a poslední rok 2016

Název kategorie	Mil. EUR					% z celku	
	2007	2016	Přidáno	Odebráno	Čistá změna	2007	2016
1. Inovace, výzkum, vývoj	2224.2	1795.0	339.9	-769.1	-429.1	41.1	33.3
2. Podnikání	559.0	462.6	108.8	-205.3	-96.5	10.3	8.6
3. Ostatní investice do podnikání	442.7	665.4	251.5	-28.8	222.7	8.2	12.4
4. ICT pro občany a podniky	313.1	301.6	42.9	-54.4	-11.5	5.8	5.6
5. Životní prostředí	350.2	405.4	118.1	-62.9	55.2	6.5	7.5
6. Energie	280.6	330.8	108.9	-58.6	50.3	5.2	6.1
7. Širokopásmové připojení	85.5	266.3	180.8	0,0	180.8	1.6	4.9
8. Silnice	59.0	253.1	197.3	-3.3	194.0	1.1	4.7
9. Železnice	62.9	65.4	2.5	0,0	2.5	1.2	1.2
10. Ostatní doprava	246.4	169.5	46.6	-123.5	-76.9	4.5	3.1
11. Lidský kapitál	4.0	4.0	0,0	0,0	0,0	0.1	0.1
12. Pracovní trh	48.3	28.9	1.5	-20.9	-19.4	0.9	0.5
13. Kultura a sociální infrastruktura	71.1	73.3	15.5	-13.4	2.1	1.3	1.4
14. Sociální začlenění	41.0	10.1	0,0	-31.0	-31.0	0.8	0.2
15. Teritoriální dimenze	456.2	451.8	41.1	-45.4	-4.3	8.4	8.4
16. Budování kapacit	2.0	2.0	0,0	0,0	0,0	0.0	0.0
17. Technická pomoc	169.8	101.6	0.8	-68.9	-68.1	3.1	1.9
Celkem	5416.0	5386.9	1456.3	-1485.4	-29.2	100.0	100.0

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018

Tab. 55 Hodnoty základních ukazatelů pro programy spolufinancované z ERDF na období 2007-2013, konec roku 2014

Kód indikátoru	Oficiální název indikátoru	Jednotky měření	Dosažené hodnoty k roku 2014
0	Vytvoření agregovaných hrubých pracovních míst	Pracovní místa	152219
1	Vytvořená pracovní místa	Pracovní místa	150339
4	Počet projektů vytvořených v oblasti výzkumu a vývoje	Projekty	1798
5	Počet projektů, u kterých probíhá spolupráce podniků s výzkumnými institucemi	Projekty	7341
6	Vytvoření pracovních míst v oblasti výzkumu	Pracovní místa	3877
7	Počet projektů na podporu přímých investic do malých a středních podniků	Projekty	2344
8	Počet podporovaných start-upů	Projekty	52759
9	Pracovní místa vytvořené v oblasti malého a středního podnikání	Pracovní místa	29124
14	Km nových silnic	Km	13
15	Km TEN silnic	Km	7
16	Km zrekonstruovaných silnic	Km	11
17	Km TEN železnic	Km	2
18	Km zrekonstruovaných silnic	Km	2
19	Km zrekonstruovaných silnic	Km	2
29	Rehabilitovaná plocha	Km2	1
35	Počet pracovních míst vytvořených v turistickém ruchu	Pracovní místa	462

Zdroj: Evropská komise, 2016; vlastní zpracování, 2018